

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 704.

Jöjjön a többség a veszély tudatára.

Irtá: Kossuth Ferencz.

Budapest, szeptember 6.

Az utóbbi időkben, mintha némely munkapárti beszámolón felcsillámlott volna a helyzet megértésének világossága. Mintha némely beszámoló kezdene belátni, hogy nem az ellenzéknek, hanem a magyar nemzetnek, a magyar nemzeti államnak van szüksége arra, hogy az erőszakkal letiport jogrend reparáltassék és hogy ne képezhessen bárki által követhető előzményt az, hogy a képviselőházban maga az elnök gázoljon keresztül a házszabályokon.

Mintha a többség soraiban néhányan kezdenék belátni, hogy egy olyan nemzetnél, mint a magyar, mely egy nálánál népesebb és erősebb ország folytonos támadásainak van védtelenül kitéve, saját országának pedig csaknem felerésze az államalkotó magyar faj ellen tör... egy ilyen nemzetnél öngyilkosság számba megy az, ha saját maga statuál példát arra, hogy miképpen lehessen nála a parlamenti ellentállást leverni és miképpen lehessen a képviselőháznak több, mint egynegyed-részt letiporni és ennek távollétében törvényeket hozni.

Most a véderő növeléséért törtétek erőszakoskodások, amely emelésnek szükségét mindenki elismerte, de a sima megadásnak ellene szegült a képviselőház egy része, mert a nemzet jogvényesüléshez soha sem juthat, ha csak akkor nem, amikor tőle olyat kérnek, ami a hatalomnak kedves s ennek van első sorban szüksége rá; és mert nagy méltatlanság volt az, hogy amikor új és nagy áldozatokat kívánnak a nemzetől, akkor (és e kívánsággal kapcsolatosan) csorbítsák az addig meglevő nemzeti jogállományt.

Most maga az a tény, hogy több ujonczot soroznak be, mint azelőtt, nem képez sem nemzeti veszélyt, sem pedig nagy nemzeti szerencsétlenséget. De a nemzeti veszély abban rejlik, hogy ezt a parlamenti jogrend és alkotmányosság eltiprásával tehetik.

Nagyon könnyű elképzelni olyan körülményeket, amidőn éppen ilyen erőszakos eszközökkel oly határozatok ruháztatnának fel jogtalanul törvényerővel, amelyeknek célja lenne a magyar államiságnak sirját ásni. Tegyük fel például az éppen nem lehetetlen esetet, hogy valamikor a jövőben Bécsben az egységes nagy Ausztriának eszméje, az osztrák birodalmi eszme, még sokkal nagyobb erőre kapjon, mint most, amikor szüntelenül kísért bár, de csak lap-

pangva, mert utját állja egy tapasztalatokban megőszült uralkodó, ebben az esetben bizonyára akadna nálunk kormány, amely vállalkoznék ezen eszme szolgálatában pénzzel és erőszakkal többséget szerezni s a többség által alkalmaztatni a nemzeti ellentállásnak bejutott képviselői ellen a megalkotott precedenseket.

A felhozott példa mellé lehetne számos más sorozni, amelyek mind megtörténhet, sőt éppen nem valószínűtlen esetekre vonatkoznának.

Kérdem tehát, hazafias lelkiismeretével össze tudja-e egyeztetni a mostani többség azt, hogy kaput nyisson a csapások oly tömegének, amely e kapun át betódulhatna a védtelen magyar nemzet vesztére?

Ez az oka annak, hogy már többször irtam arról, hogy az alkotmányos béke helyreállításához szükséges az, hogy a munkapárt belássa, hogy mily veszély idéztetett fel és hogy mily kötelesség háramlik rá abban az irányban, hogy reparáltassanak az elkövetett erőszakosságok úgy, hogy emberileg kizárassék annak a lehetősége, hogy ezek a jövőben előzményt képezzenek.

Ugyanezt az eszmét hirdette hétfőn, e hó 2-án igen tisztelt barátom, gróf Apponyi Albert Somorján. Be kell hogy lássa a munkapárt, hogy a törté-

Napoleon bukása.

— A borodínai csata 100-ik évfordulójára. —

Irtá: dr. Gábor Gyula.

(Utánnyomás tilos.)

Hatalma tetőpontján állott a korzikai ügyvéd fia. A szédületes magaslaton nem volt megállás. Onnan csak még magasabbra törni, vagy — bukni lehetett. Még magasabbra? De hová? Napoleon saját jogarának és hozzátartozói hirtelen támadt hatalmának hódolt már Európa tulnyomó része. A „petit caporal“ daczos kezekkel forgatta fel Európa felszínét. Országokat, trónokat szüntetett meg, újakat teremtett s dobálta a fejedelmeket, mint valami sakkfigurákat. Hatalmas egyéniségét reáktrojálta Európára. Csak egy ellenfele maradt, az — angol. Legragyogóbb harczi sikerére, az ulmi győzelemre borus fátyolt vont a trafalgari tengeri ütközet, melyben Nelson széjjelverte és teljesen fönkretette a francia flottát. A magasabbra törés tehát Anglia leküzdését jelentette Napoleon szemében. A tengeren letörni Angliát, egyértelmű volt a lehetetlenséggel. Napoleon tehát más eszközt választott, a — gazdasági háborút.

A szárazföldi vámzárlat és a rettenetesen magas vámtarifa, melyet Napoleon a gyarmatarukra elrendelt és amelyvel még a cukor- és kávébehozatalt is ugyezőlván lehetetlenné tette — holott ezen két tengerentuli áruknak neutrális lobogó alatti behozatalát biztosította a tiltsiti béke — azt célozták, hogy Anglia kereskedelme megbénítsassék. Ebben a vámháboruban Oroszország

nem volt hajlandó Napoleon segítségére lenni. Sándor cár nemcsak el nem tiltotta az angol áruknak Oroszországba való behozatalát, hanem ellenkezőleg, megkönnyítette azt és éppenséggel a francia áruk vámtarifáját emelte fel. Ebből azután virágzó csempékereskedelem fejlődött ki, amelynek egyik közvetítő pontja az északi tengeren, Helgoland szigete volt. És Napoleonnak ezt tünnie kellett, mivel a tiltsiti béke Franciaország határa gyanánt az Elbát jelölte meg és így Napoleonnak északon nemcsak tengeri hatalma, de még tengerre sem volt. Ezen azután egyszerű, de drasztikus módon segített Napoleon. Az 1810. év nyarán bekebelezte Hollandiát Franciaországba és rögtön ezután elfoglalta az Északi- és Keleti-tenger három legfontosabb hansa-városát: Hamburgot, Lübecket és Brémát. Hogy pedig az Északi- és Keleti-tenger uralmát magának teljesen biztosítsa, nem késett bekebelezni Oldenburg-hercegséget, — amelynek integritását biztosította a tiltsiti béke — és Hannovert.

Ez az erőszakos foglalás, melyet még maga Napoleon sem tudott mással megokolni, mint azzal, hogy a „körülmenyek parancsolták“, általános felháborodást szült. Péter, Oldenburg hercege, sógorát, Sándor cárt hívta segítségül s ez, ki maga is, mint Péter, a Holstein-Gottorp hercegi ház tagja volt, kijelentette, hogy Napoleonnak ez az eljárása annyi, mint „arculutni egy szövetséges barátot Európa szemeláttára.“ Oda küldötte tehát Kurjakin herceget Napoleonnhoz s általa tiltakozott a holsteini ház sérelme ellen. Napoleon pedig a legsértőbb módon, egész udvarára és az összes külföldi nagyhatalmasságok

jelenlétében, egyszerűen leszidta Kurjakinét és — fegyverkezett.

Ezek voltak az előzményei Napoleon oroszországi hadjáratának. Fegyverkezését még a saját szövetségesei is gyűlölettel nézték. A hadsereg, melynek élén Oroszországba bevonult, olyan hatalmas volt, melyhez hasonlót Európa még sohasem látott. Több, mint félmillió (610.000) katona, 180.000 lóval és 1276 ágyuval készült Oroszországot megsemmisíteni. A smolenszki csata után (1812. aug. 17.), mely eldöntetlenül szakadt félben, Borodínánál került össze a francia és az orosz hadsereg. Ma van éppen száz esztendeje az emlékezetes napnak. 1812 szeptember 7-én, mikor az őszies hajnal sugari beragyogták a csatateret, Napoleon lelkesült örömmel kiáltotta katonáinak: „Austerlitz nap!“ És megkezdődött az ütközet, melynél rettenetesebbet nem jegyzett fel a történelem. Több, mint 70.000 halott és sebesült maradt a csataterén. A francia hadseregnek tíz tábornoka esett el és Kutusoff, az orosz hadsereg vezére azt hihette, hogy győzőként hagyja el a csatateret.

A borodínói kétes értékű győzelem volt az, amely Napoleon bukását megpecsételte. Ha nem győz, talán visszavonul, nem vezeti seregét Moszkvába és talán másként alakul a sorsa. De győzött és szeptember 14-én elfoglalta Moszkvát. Ez lett a veszteség. Napoleon eddig csak lelkesedést látott maga körül, nem ismerte azt a másik emberi érzést, ami éppenséggel az ellenlábasa a lelkesedésnek, de amannál még valamivel erősebb: az elkeseredést, a kétségbeesést. Ezzel nem számolt Napoleon. A fékevesztett hatalmi téboly elvette az élését. Nem úgy vesztette el a

teknek reparációja szükséges és az is szükséges, hogy a reparáció úgy történjék meg, hogy a képviselőháznak több mint egy negyedrésze megbizhassék a reparáció keresztülvételének komoly szándékában; és ezzel kapcsolódnak össze a személyi kérdések.

Többször megírtam már, hogy nem arról van szó, hogy a többség győzzön-e vagy pedig a kisebbség? hanem arról, hogy a nemzet úgy győzzön! Ott, ahol a kormány és a többség el vannak szánva a legvégső erőszakra, ott az anyagi győzelem nem dicsőség, mert biztos; de éppen oly biztos az erkölcsi vereség, s a velejáró óriási kár és veszedelem. Ily győzelmre nem vágyódhatik senki, aki hazáját szereti.

Annak a szellemnek, mely itt-ott mutatkozik a többség soraiban, tért kell hódítani. Annak a belátásnak kell megérlelődnie, hogy a törtéeteknek reparációja magyar nemzeti szükségletet képez. Ha ez a belátás felülkerekedik, akkor bizonyára meg lesz a béke és a megértés lehetősége, mert hitem szerint az ellenzéknek fő célja ugyanis az, hogy ami megtörtént, annak ismétlődhetése lehetetlenné tétessék. Ha a főcélban meglenne a megegyezés, akkor a cél elérésének módzataiban is meg lehetne állapodni a többség és a kisebbség közt.

Budapest, szeptember 6.

Uj titkos tanácsos. Bécsből jelentik: A császár gróf Harrach Ottónak, az urakláza tagjának a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

Gróf Károlyi Mihály üdvözlése. A székelyudvarhelyi függetlenségi párti gyűlés meleg táviratban üdvözölte gróf Károlyi Mihályt. Az üdvözlést gróf Károlyi Mihály Gáspár Balázs elnökhöz intézett következő táviratban köszönte meg:

„A függetlenségi pártkor szíves üdvözlését halás köszönettel vettem. Ha minden igaz hazafi törhetetlenül összetart, alkotmányvédő küzdelmünk sikerét bizton remélhetjük. Hazafiai üdvözléssel: gróf Károlyi Mihály“.

„nagy armádiát“, mint egy hős, hanem mint egy gyermek, akit törbecsalnak. Bevonult Moszkvába, gögös öntudattal beléült a Kremlbe, hogy onnan diktáljon Sándor cárnak. És azután Angliának, Az oroszok pedig Rostopschin generális vezetése alatt szép eszöndesen odahagyták Moszkvát. Csak éppen, hogy felgyújtották előbb. Inkább pusztuljon el, csak ne legyen a francziáké! És Napoleon minden terve ott pusztult el Moszkva lángjaiban. A nagy hadsereg fedél nélkül állott a váratlanul bekövetkezett zord időben és elkezdette pusztító munkáját a hadseregek leggonoszabb ellensége, a fegyelmetlenség. A teljes elzülést siettette a rettenetessé vált időjárás. Napoleon kivonult Moszkvából, de a Berczinahidjánál elérte a fátum. A nagy hadsereg végképp elpusztult.

Ami azután következett, már szükség-szerű következménye volt Napoleon elhibázott hódító politikájának. Egész Európát egy nemzeti állammá összesíteni lélektani lehetetlenség. Egy állam határai sem terjedhetnek túl azon a vonalon, ameddig a közös nemzeti érzés hatni képes. Ahol a szuverenitás és a nemzetiség összeütközésbe kerülnek, ott csak az erőszak győzhet, ennek a győzelemnek pedig nem lehet tartós a hatálya. Azok a nemzetiségek, amelyeket Napoleon erőszakkal hajtott igába, évszázadok folyamán fejlődtek külön államokká. A fejlődés törvényével akart szembeszállni Napoleon. Amde a fejlődés törvénye természeti törvény, a természet pedig erősebb, mint Napoleon. Ami Waterloonnál történt, a természet törvényeinek diadala volt.

Félnek a delegációktól.

— A közös minisztertanács anyaga. —

Harcz Lukács feje körül.

— Hírek a politika világából. —

Budapest, szeptember 6.

Mióta ellenzéki részről kipattant az a terv, hogy az ellenzéki képviselők testületileg vonulnak fel Bécsbe, hogy az erőszak uralma ellen tüntessenek, azóta nagy a nyugtalanság a bécsi politikai körök berkeiben. Bécsben azóta egyre azon töprengenek, hogy micsoda rendszabályok alkalmazásával lehetne a delegációk tanácskozásképeségét biztosítani és azt a kérdést beleviszik az e hó 16-án tartandó közös minisztertanácsba is, amelynek első sorban ez fogja az anyagot szolgáltatni.

A bécsi politikusok úgy gondolják, hogy az ellenzéki képviselők tervezett attackájával szemben épp úgy a karhatalmat kell alkalmazni, mint ez a júniusi eseményeknél Budapesten történt. De erre a célra nem akarják a bécsi rendőrséget kiszolgáltatni. Azt tartják, hogy az ilyen lealázó munkát csak végezze el a budapesti rendőrség. Ennek folytán elismerik, hogy a magyar-ház Bécsben *exterritorialis terület*, ahová az osztrák rendőrség nem nyomulhat be és így Magyarországról kell majd a rend fentartására a szükséges karhatalmat transzportálni.

De félnek a bécsiek attól is, hogy a magyar ellenzéki képviselők demonstrációja át fog oapni az utcára is, mert a bécsi nép sem rokonszenvezhet a népképviselőkkel szemben alkalmazott erőszakkal. Ezért az utcára közös haderegbeli katonaságot fognak kirendelni, mely — felfogásuk szerint — éppúgy Magyarországot, mint Ausztriát. A bécsi hangulat egyébként az, hogy a bécsieknek éppoly kevéssé lesz örömiük az erőszakos eseményekben, mint ahogy nem volt annak idején a budapestieknek sem.

A szeptember 16-iki minisztertanács a delegációs rendszabályokon kívül foglalkozni fog még az *ágyukérdéssel* és a *Dreadnoughtok* ügyével is. Az ágyukérdésben ismét kísért a kétszázötvenmillió póthitel. Igaz ugyan, hogy a katonai körök állítólag elállottak a tábori tüzerégnék új ágyukkal való felszerelésétől, de annál inkább szorgalmazzák a hegyi és vártüzérségnek új ágyukkal való ellátását, ami azonban ugyesintén pénzbe kerül. Ezt a pénzt pedig a mostani delegációknak kell megszávozniuk.

A Dreadnought-kérdésben a közös minisztertanács azzal fog foglalkozni, hogy mi legyen a haditengerészet fejlesztésének a programja addig az időpontig, míg a négy Dreadnought felépül? A fejlesztés szükségét azonban erre az időre is el fogja ismerni a minisztertanács, ami újabb milliókat jelent majd a közösiügyes költségvetésben.

Szóval új katonai követelésekre van kilátás bőven és ezzel újból fel fognak szakadni azok a sebek, amelyek a magyar nemzetet katonai téren érték. Az ellenzékre tehát az erőszak uralma elleni tiltakozáson kívül új kötelesség is hárul: megvédelmezni a nemzetet az újabb és ellenérték nélküli katonai terhektől. Ez pedig nem kisebb feladat, mint a megtörtént alkotmányserelmek reparációja.

A magyar politikán ezalatt tovább folyik a hangulatkeltés a béke mellett. Tisza és Lukács békeajánlatával ugyan majd csak a szövetséges pártok értekezlete fog érdeme szerint foglalkozni, de azért már most megállapítható,

hogy az ellenzék azt elfogadni nem fogja. Lukács maradásába az ellenzék bele nem nyugodhat és vele tárgyalásokba nem bocsátkozhatik. Ennek ellentmond a mostani küzdelem egész etikája. Lukácsnak távoznia kell, ez befejezett tény és enélkül a komoly béketárgyalásokra még csak gondolni sem lehet.

A béke lehetőségeiről ma röviden nyilatkozik lapunkban Kossuth Ferenc is, aki Tisza bejelentett visszavonulást jelentős lépésnek tartja a béke felé. De azonnal hozzá teszi, hogy ennek a ténynek sem volna sok értéke, ha az erőszak megismétlődése ellen intézményes biztosítékok nem adatnának. Egyébként Kossuth a szövetséges pártok értekezletének mérlegelésére bizza úgy Tisza, mint Lukács ajánlatát és nem kíván a hozandó határozatnak nyilatkozatával elébe vágni.

A politika mai eseményeiről híreink a következők:

Mikor lesznek a delegációk?

Bécsből jelentik, hogy a delegációk összejövetelének napját még nem állapították meg, de valószínűleg szeptember 27-én lesz az első ülés. A közös miniszteri tanácskozás határidejét illetőleg figyelembe kell venni, hogy az eukarisztikus kongresszus szeptember 15-éig tart és hogy a magyar képviselőház szeptember 17-én kezd meg tanácskozását; így valószínű, hogy a közös miniszteri tanácskozás szeptember 16-án lesz. Ezen a tanácskozáson elő fogják készíteni a delegációk ülésézését és — mint beavatott helyről értesülünk — gondoskodni fognak arról, hogy az ülések zavartalanul folyjanak le.

Kossuth Ferenc Tisza nyilatkozatáról.

Gróf Tisza Istvánnak legutóbb közzétett politikai nyilatkozata még mindig élénken foglalkoztatja a közvéleményt. Erre való tekintettel, a függetlenségi politika híveinek tájékoztatása szempontjából a Solton idős Kossuth Ferenchez fordultunk, hogy tőle — mint a 48-as függetlenségi és Kossuth-párt vezérével — Tisza nyilatkozatára vonatkozó véleményét kikérjük.

Kossuth Ferenc a következőket mondotta:

— Az „Egyetértés“ számára megírt mai vezércikkemet elküldöttem, mielőtt a Tisza nyilatkozatát közlő lapokat megkaptam volna. Tisza lemondását fontos lépésnek tartom, de csak úgy, ha azt *garanciaiális biztosítékok* követik a *parlamentáris csiny* ismétlődése ellen és addig is *pártatlan elnök választatik*. Tudommal azonban a szövetséges ellenzék *nem választhatja el egymástól Tisza és Lukács felelősségét*, s épp ezért elhatároztam, hogy nyilatkozatokkal nem vágok elébe az intő-bizottság erre vonatkozó határozatainak.

A szenior is nyilatkozik.

Ha Tisza és Lukács nyilatkoznak, akkor a szenioroknak is okvetlenül nyilatkozni kell és ezt Székely Ferenc igazságügyminiszter ma meg is cselekedte. Több igazságügyi szakkérdésről való nyilatkozása után politikai kijelentéseket is tett a helyzetről egy újságíró előtt és a következőket mondotta:

— Természetes, hogy én is óhajtom a békét, de semmi esetre sem úgy, hogy a kisebbség diktáljon a többségnek. Az én véleményem szerint arra, ami június negyedikén történt, feltétlenül szükség volt. A magasabb államérdek követelménye, hogy az ország ne maradjon kellő védelem nélkül. E tekintetben akár Apponyira is utalhatok, aki maga is hangsúlyozta, hogy a véderő fejlesztésének megtagadása igen riskirt dolog. Egész nyíltan hangoztatom, hogy amit június negyedikén a többség megcsinált, azt — ha akkor nem csinálták volna meg — *hasonló körülmények között ma újra megcsinálnának tartanám*.

— Tessék az ellenzéknek bevonulni a parlamentbe. Nem akadályozza meg ebben senki.

sem. Tessék a sipolással, trombitálással felhagyni és szívesen látjuk az ellenzékét a munka mezején, hiszen annyi, de annyi teendő és elintézni való vár ráink.

— Megszűnt az az idő, hogy a többség az ellenzékét hagyja diktálni. A szabadelvű párt uralma alatt az obstrukciók megegyeztek egy-egy miniszterelnököt, a munkapárt azonban *erkölcsi kérdést* csinál abból, hogy Lukács László fejét nem viszi az ellenzék elé tálczán áldozatul. Különben az egyébként is igen értékes fej. Meg kell becsülni az illet nekünk, ahol nem igen vagyunk bővebben a kiváló tehetségeknél.

A szenior tehát nem adja oda Lukács fejét és ezt mi érteni tudjuk. Mert ha Lukács feje a porba hull, akkor vele együtt elvész az igazságügy-miniszter ur feje is. *Székely* Ferencz tehát tulajdonképpen a saját fejét védi, amikor Lukácsot oltalmazza és azért hiszi olyan szentül, hogy a munkapárt „erkölcsi kérdést” fog csinálni a Lukács fővételéből. Pedig dehogyan fog csinálni. Ismerjük mi nagyon jól a munkapárt következetességét és tudjuk nagyon jól, hogy ez a párt épp úgy, — amint annakidején a rezolúció ügyét cserben hagyta — cserben fogja hagyni Lukácsot és *Székely* Ferenczet is, ha érdekei úgy kívánják.

Apponyi Mádón és Tiszadobon.

Bernáth Béla képviselőnek mádi beszámolója a polgárság nagy előkészületeket tett. A beszámolón tudvalevőleg megjelenik gróf *Apponyi* Albert is, s a polgárság elhatározta, hogy ez alkalomból pártkülönbség nélkül részt fog venni az impozánsnak ígérkező népgyűlésen. A képviselők délben érkeznek meg Mádra, ahol nagy ünneplésséggel fogják őket fogadni. A beszámolóval kapcsolatos népgyűlést délután fél három órakor tartják meg. A népgyűlés végeztével gróf *Apponyi* Albert gróf *Andrássy* Gyulának tiszadobi birtokára utazik, ahol a két politikus tárgyalni fog a válság dolgában.

Az ellenzék akciója.

A szövetszert ellenzéki pártok még a hó folyamán *Beregszászon*, *Szombathelyen*, *Zsombolyán* és *Nagykárolyban* fognak együttes gyűlést tartani, amelyek mindenikén az összes megyei ellenzéki pártok vesznek részt. A szombathelyi gyűlésnek különös érdekessége, hogy ezt a gyűlést *Székely* Ferencz igazságügyminiszter kerületének székhelyén tartják meg; a beregszászi gyűlésen pedig részt vesz a felsőtiszavidéki református papság, amelyről köztudomású, hogy mindenkor Tiszellenes magatartást tanúsított még az egyházi ügyekben is s ebből bátran következtethető, hogy a jelen esetben is a beregszászi gyűlés főként gróf *Tisza* István politikája ellen fog irányulni. *Nagykárolyban*, gróf *Károlyi* József kerületében is érdekesnek ígérkezik ez az ellenzéki gyűlés, amelyen a vármegye minden ellenzéki pártja részt fog venni és amelyre a fővárosból több ellenzéki képviselő fog leutazni. Ezenkívül több ellenzéki beszámoló is lesz, amelyen a szövetszert pártok képviseltetik magukat. Így a borsodvármegyei *Mezőkeresztes* községben vasárnap, a hónap 8-án tartja beszámolóját *Bottlik* István képviselő. Ott lesz a Kossuth-párt részéről *Mezőssy* Béla és *Désy* Zoltán is.

A küzdő ellenzék pártfegyelme.

A szövetszert ellenzéki pártok még a nyár elején elhatározták, hogy az ellenzék minden egyes tagjának magatartását szigorúan nyilvántartják és azt a képviselőt, ki vonakodik a nemzet jogaiért megindult küzdelemben aktív részt venni, soraikból kirekesztik.

Ez ismeretes határozat hozatala után *Kelemen* Samu beszámolót mondott Szatmáron. Ez a beszámoló és később a képviselőnek egy fővárosi lapban megjelent cikke nagy mozgalmat okozott a politikában. Magában a *Justh*-pártban is akadtak többen, akik *Kelemen* állásfoglalását nem helyeselték, sőt — amint hírlik — a párt egyik tevékeny tagja, *Eitner* Zsigmond levélben követelte most *Justh* Gyulától a *Kelemen*-affér elintézését.

Kelemen Samu ma ebben az ügyben nyilatkozatot tesz közzé, amelyben a következőket mondja: — Részletesen nem nyilatkozhatom, mert ügyem a párt belügye lévén, azt előbb ott kell el-

intézni. Én szatmári beszámolóim után nyomban érintkezést kerestem *Justh* Gyulával, hogy a támadt félreértéseket eloszlassam, de *Justh* akkor *Karlsbadba* utazott. Visszaérkezése után levélben közöltem vele ezt a szándékomat, de — sajnos — a köbejött betegség *Justh*ra nézve lehetetlenné tette, hogy *Budapest*en találkoztassunk. Különben, amit én Szatmáron hirdettem, azt azóta az összes pártok magukévá tették, beleértve az ellenzékét is. Elfogadták azóta véleményemet, hogy az in integrum restitutio nem vonatkozhatik a szentesített törvények hatálytalanságára, hogy a házszabályt revízió alá kell venni és hogy a kibontakozás alapgerince a választói jog. Mindezt én már Szatmáron hirdettem és mivel a körülmények folytán a félreértéseket *Justh*tal nem tisztázhattam, nem jelenhettem meg a népgyűléseken. Egyébként én megjelent cikkekben hangsúlyoztam, hogy a kibontakozásra *Lukácsot* tartom a legkevésbé alkalmasnak és hogy a tárgyi kérdések megoldása után a személyi kérdések is az ellenzékre nézve kedvezően lesznek megoldhatók.

Kelemen nyilatkozatához egyelőre nincs hozzátenni valónk. Az ügy *Justh* Gyula kezében van lévén, aki — értesülésünk szerint — pártja legközelebbi értekezlete elé fogja terjeszteni az összes aktákat.

A *Kelemen*-ügyön kívül ma még egy pártfegyelmérséti ügyet akart felfújni egy kormánypárti lap. „*Az Ujság*” ma reggeli számában „*A különvonal*” címmel egy cikk jelent meg, amely elmondja, hogy *Sümegei* Vilmos képviselő — saját hibájából lekésven a beszámolójára vivő vonatot — különvonatot rendelt s azon ment egyedül *Gyergyószentmiklósr*a. Mikor aztán hazatért *Budapestre*, elment *Mark* János Máv. elnökhivatalához, hogy tölle a különvonal árának visszautalását kérje. Hozzáteszi „*Az Ujság*” azt is, hogy *Szmrecsányi* György képviselő bejelentette az esetet a függetlenségi pártnak, amelynek tagjai nagy felháborodással vettek tudomást a „bojkott” e flagrans megszegéséről és határozatba ment, hogy a legközelebbi értekezleten kizárási indítványt terjesztenek elő *Sümegei* ellen.

Erre az ügyre vonatkozólag *Sümegei* Vilmos kijelenti, hogy ő nem a saját hibája, hanem a *Máv. vonalzavarai* folytán késett el egy vonatatlakozást épp akkor, amikor képviselőtársával együtt kerülete székhelyére utazott hogy az ott már előző kihirdetett népgyűlésen beszédet mondjon. Ennek folytán a *Máv. hibájából volt kénytelen különvonatot rendelni*, ami 970 koronájába került. Ehhez a pénzhez tehát neki joga van és épp azért, ha nem térítik azt neki vissza hivatalból, akkor polgári per útján fogja köteleztetni a *Máv.*-ot a visszatérítésre. A kizárási indítványról ő nem tud. Ilyet nem nyújtottak be ellene.

Mindezekből megállapítható tehát, hogy az „*Az Ujság*” közlése misztifikáczió alapszik és *Sümegei* semmi olyat nem követett el pénze visszakérésével, amiből a pártfegyelem megsértésére lehetne következtetni. Az egész dolog inkább a *Máv.*-ra kellemetlen, mint *Sümegei*-re.

Félhivatalos hang Lukács álláspontjáról.

A kormány félhivatalosa, a „*Magyar Nemzet*” ma vezércikkben foglalkozik a Lukács nyilatkozata folytán előállt helyzettel. A „*Magyar Nemzet*” azt várja, hogy Lukács László tegnapi nyilatkozata iránt illetékesen nyilatkozzék az ellenzék. Addig is azonban szükségesnek tartja megállapítani a következőket:

Nagyenyedi beszédében Lukács László miniszterelnök helytelennek mondotta azt, ha a „béke helyreállításáról” beszélnek, azaz, hogy így vetik fel a kérdést. Mert ebben a formában „a gondolat oly bizonyos előzetes lépéseket feltételez, amelyeket minden párt a maga tekintélyére sérelmeseknek tekint s ennek folytán egyik párt sem hajlandó ezeket az előzetes lépéseket megtenni.” A miniszterelnök tehát beszámolója során úgy formulázta meg a kérdést, hogy annak ne legyen „sértő éle az ellenzék ellen”, hogy tehát ezt a kérdést feltehesse a kisebbség és föltehesse a többség is. A miniszterelnök tehát ezen, már Nagyenyeden hangzottatott intenziójának megfelelően egy kormány, mint pártja, a parlamenti többség nevében megette az első lépést a béke felé. Az ellenzék áll, hogy ezen első lépést miképpen honorálja s a kormányelnök által megjelölt alapokat, amelyeket a kormánytól távol, sőt vele szemben álló politikusok és körök is hangoztatnak, elfogadják-e a tárgyalások

alapjául. Mert ha az ellenzéki pártok egyszerűen visszautasítanak a kormánynak ezt az első lépését, ha könnyelműen kitérnek a normális parlamenti tárgyalás helyreállításának a kormány által kezdeményezett akciója elől, akkor a parlamenti béke meghiúsulásának minden ódiuma az ellenzék vezetőire fog hárulni. Épp így rajtuk lesz minden felelősség, ha lehetetlen követelésekkel paralizálják a többség béketörekvéseit s ilyenén követelésekkel, valamint az eddigi harcmodor folytatásával abba a kényszerhelyzetbe hozzák a nemzeti munkapártot, hogy az őt megillető pozíciót és jogokat minden békehajlandósága mellett is erőlyes eszközökkel tartsa fenn.

Munkapárti beszámolók.

*Miskolc*zon dr. *Szentpáli* István, a déli kerület munkapárti képviselője szintén vasárnap tartja beszámolóját a *Korona*-szálló nagytermében.

Dr. *Fodor* Kálmán közegészségügyi tanácsos, a *Galgóci* kerület munkapárti képviselője a jövő hét folyamán mondja el beszámoló beszédét. *Fodor* előbb *Galgócon*, majd *Pöstyénben* jelenik meg választói előtt.

Rakovszky Iván, a *stubbnyi* választókerület országgyűlési képviselője szeptember 8-án, 15-én és 22-én mond kerülete nagyobb községeiben beszámolót.

Dr. *Teleszky* János pénzügyminiszter e hónap 22-én tartja meg *Nagybecskereken* beszámolóját. A *torontálmegyei* többi munkapárti képviselő szintén e hónap második felében tart beszámolót. *Ilosvay* Lajos udvari tanácsos, országgyűlési képviselő e hónap 10-én tartja meg beszámolóját *Magyarláp*oson. Gróf *Teleki* Ferencz országgyűlési képviselő holnap, vasárnap, tartja meg kerülete székhelyén, *Tekén* beszámoló beszédét. *Szimy-Merse* Felix országgyűlési képviselő vasárnap, e hó 8-án tartja beszámolóját a *kisszebeni* választókerületben.

Varga Gábor munkapárti képviselő e hó 22-én kerülete székhelyén, *Vasvárott*, tartja beszámoló beszédét.

Budapest, szeptember 6.

A *buchlauer* találkozó. *Bécsből* jelentik, hogy gróf *Berchtold* külügyminiszter ma *buchlauer* birtokára utazott, ahol holnap vendégeit látja a német birodalmi kancellárt. Kétségtelen, hogy bár e látogatást pusztán udvariassági aktusnak minősítik, a két államférfi ez alkalommal meg fogja beszélni az összes fontos külpolitikai kérdéseket. *Bécsből* jelentik: Gróf *Berchtold* közös külügyminiszter ma délben *Csirszky* bécsi német nagykövet társaságában *buchlauer* birtokára utazott, ahova holnap érkezik meg *Bethmann-Hollweg* német birodalmi kancellár. A kancellár vasárnap estig marad *Buchlauban*, ahol gróf *Berchtold*nak lesz a vendége. Gróf *Berchtold* hétfőn tér vissza *Bécsbe*.

A kultuszminiszter hivatalban. Gróf *Zichy* János vallás- és közoktatásügyi miniszter nyári szabadságának elteltével ma reggel *timári* birtokáról *Budapestre* érkezett. A miniszter holnap délelőtt foglalja el újra hivatalát. A minisztert ma délelőtt *Vas-utcai* palotájában meglátogatta dr. *Balogh* Jenő államtitkár és hivatalos ügyekről referált neki.

A nők választójogáért. A *Feministák Egyesületének* politikai bizottsága ma rendkívül látogatott ülést tartott. A politikai bizottság elnöke *Teleki* Sándorné grófné beszámolt arról, hogy a *Feministák Egyesülete* a nők választójogáért küzdő férfival közösen átiratot intézett a parlamentben képviselt összes pártokhoz s felszólította őket, hogy delegáljanak egyes tagokat egy egynevezett egyeztető bizottságba. A bizottságnak az a célja, hogy az egyes parlamenti pártok megállapodásra jussanak a nők választójogának ama mértéke dolgában, amelyet a pártok mindannyian elfogadnak. A politikai bizottság a nagygyűlésre vonatkozó jelentékeny számú bejelentés után örömmel állapította meg, hogy a sajtó mily rokonszennel kíséri a nők mozgalmát, mert ebben bizonyítékát látja annak, hogy a közvélemény szívesen fogadja a nők választójogának megvalósítását. Az ülés további folyamán a 16-iki nagygyűlés pontos részleteit beszélték meg. A nagygyűlés a fővárosi *Vigadóban* lesz. Abból az alkalomból, hogy a portugál szenátus a portugál nők választójogát megszavazta, a *Feministák Egyesülete* lelkes átiratban üdvözölte a portugál nőmozgalom vezetőit. A köszönetképpen érkezett válasz annak a reménynek ad kifejezést, hogy a magyar asszonyok is hamarosan rászolgálnak majd hasonló üdvözlések elfogadására.

A közelgő balkáni háború.

— Bulgária harezra készen. — Albánok és ifju-törökök hadakozása. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 6.

Mind riasztóbb hírek érkeznek egy keletkező balkáni háborúról. A Balkánon a vég-sőkig feszült a helyzet. Szerbiának törökelle-nes magatartása régen ismert tény, Monte-negró — a monarchia égisze alatt — szintén teljes fegyverben várja az első attackot. Görög-ország különösen az aegai-tengeri szigetek dol-gában tanúsít harcias magatartást, de a leg-háborusabb hírek mégis Bulgária felől érkez-nek. A bolgár politikai és katonai körök teljes erővel sürgetik a háborút és kényszeríteni akarják Ferdinánd bolgár királyt, hogy a ha-táron koncentrált bolgár csapatokat indítsa meg Törökország ellen. A helyzet a Balkánon teljesen fejtetőre állott és úgy látszik, mintha Berchtold gróf diplomáciai akciójának egy-általában nem lenne meg a kellő eredménye.

Mai táviratainkat a balkáni helyzetről itt adjuk:

A török-olasz béketárgyalások.

Konstantinápoly, szeptember 6. A béketárgya-lásokkal kapcsolatban azt a megoldási javaslatot vitatják, mely szerint Tripolisz és Bengházi olasz fenhatóság alatt autonóm állammá alakuljon. Más körökben kijelentik, hogy a porta elé ezideig nem terjesztettek hasonló javaslatot. Nem hiszik, hogy a béketárgyalások kedvező eredményre vezessenek.

Róma, szeptember 6. A Stefani-ügynökség szer-int a Corriera della Sera azon jelentése, mintha a Törökországgal való megegyezés alapját már meg-találták volna, teljesen légből kapott.

A diplomáciai akció.

London, szeptember 6. A Reuter-ügynökség értesülései szerint Sir Eduard Gray államtitkár megfontolás tárgyává tette gróf Berchtold legutolsó javaslatait, melyek jó benyomást tettek reá.

Hírek egy balkáni háborúról.

London, szeptember 6. A „Times” jelenti Pé-tervárról: A tőzsdén tegnap háborus hírek voltak elterjedve és óriási nyugtalanságot idéztek elő. Azt beszélték, hogy a belgrádi, szófiai és athéni udvar közt tárgyalások folynak közös eljárásról. A három udvar közt állítólag létrejött a megegyezés, és a balkáni háború közvetlenül küszöbön áll.

Berlin, szeptember 6. A „Vossische Ztg.” szófiai tudósítója jelenti, hogy a bulgár fővárosban nagy a harci kedv és a kormány is úgy vélekedik, hogy nem képzelhető más megoldás a Balkánon, mint a háború. Egy aktív bulgár miniszter szerint gróf Berchtold diplomáciai kezdeményezése csak arra való, hogy a háború kitörését késleltesse.

Danev, a bolgár szobranje elnöke kijelentette a „Novoje Vremja” szófiai levelezőjének, hogy Tö-rökországgal a háborút elmaradhatatlannak tartja. A béke fentartása már nem a kormányok hatalmán áll. Az egyetlen kivezető út az lenne, ha Törökor-szágból valóságos reformokat valósítanának meg, ami-lyeneket a berlini szerződés foglal magában.

Bécs, szeptember 6. Egy belgrádi jelentés szer-int a szerb kormány Pétervárott aggodalmait fe-jezte ki amiatt, hogy Ausztria-Magyarország a bosznia-hercegovinai határon erős katonai csapa-tokat von össze. Az orosz kormány azt válaszolta, hogy nem hiszi, hogy Ausztria-Magyarország a balkáni statusquot érinteni akarná. Bécsi diplo-máciai körökben is tudnak arról, hogy Szerbia aggodalmaskodik az állítólagos csapatösszevonások miatt, de illetékes helyen ebben nem látnak egyebet, mint a szerb kormány túlzott féltékenységét, valamint azt az igyekezetet, hogy Oroszországban bizalmatlanságot keltsenek Ausztria-Magyarország iránt. A csapatmozdulatok híre nem felel meg a valóságnak. Bosznia-Hercegovinában éppen úgy,

mint mindenütt a monarchiában, most nagy ka-tonai gyakorlatok folynak, de csapatösszevonások-ról vagy éppen mozgósításról szó sem lehet. A boszniai csapatokhoz behívták a tartalékosokat, mint az ilyenkor szokás, de egyéb nem történt.

Páris, szeptember 6. A Szófiából jövő hírek ismét igen nyugtalanítóak. A jelentések szerint a mozgósítás elkerülhetetlen, hacsak a török kor-mány a macedóniai kérdésben nem mutat enge-dékenységet.

Páris, szeptember 6. A „Crie de Paris” feltü-nést keltő cikket közöl, amelyben azzal gyanúsítja Ferdinánd bolgár királyt, hogy egyes bizalmas köz-léseket, amiket a francia külügyminisztériumnak egy magasrangú hivatalnokától nyert, tovább adott a bécsi külügyminisztériumnak. A lap szerint más-különbösen Berchtold gróf nem juthatott volna arra a gondolatra, hogy a hatalmakat a balkán-kérdés megvitatására közös tárgyalásra hívja egybe. Az indiszkréció révén megdöbbent dolgokat Berchtold gróf felette gyorsan megkezdett hasznosítani.

Az aegai-tengeri szigetek sorsa.

Athén, szeptember 6. (Athéni ügynökség.) A római „Tribuna” állításával szemben, amely Ameglio tábornok információi alapján azt jelen-tette, hogy a szigetlakók Rómában időző küldött-sége nem a szigetlakókat, hanem az Athénben szé-kelő komitét képviseli, a szigetlakók állandó bi-zottsága határozottan tagadja, hogy a három dele-gátust megbizta képviselővel és kijelenti, hogy ezeket a delegátusokat a patmosi kongresszus kül-dötte Olaszországba.

Az ifju-törökök pártja.

Konstantinápoly, szeptember 6. Az ifju-török kongresszus Hussein Hilmi basát bizta meg az újjászervezendő komitét-párt elnökségével. Hilmi basa, miután az eddigi pártvezetőség a programm egymélt pontjainak a megváltoztatásába bele-egyezett, a megbízást elfogadta.

Az ipeki szandzsákból való ulemák és bajraktá-rok azzal a felszólítással fordultak a kormányhoz, hogy ne engedjen többé az ifju-török komitét befo-lyásának és akkor az ipeki szandzsák arnautái tör-hetetlen hívei maradnak a szultánnak és a kor-mánynak. Csak a kormánytól függ, hogy Albániá-ban a rend ismét helyreálljon. Ha tovább is kedvez a kormány az ifju-törököknek, el kell készülvén lennie arra, hogy Albániában az anarchisztikus álla-potok tovább tartanak.

Változások a török közigazgatásban.

Konstantinápoly, szeptember 6. Némi habo-zás után a kormány hozzáfogott, hogy a hivatal-noki karban nagy változtatásokat eszközölgjön. Számos valinak az elbocsajtása után most a kor-mányszókat és az alkormányzókat kezdik eltávolítani. A két párt sajtója élénk polémiát indított ebben az ügyben. A liberális párt követeli a hivatalnokok el-távolítását, mert attól tart, hogy enélkül a választások alkalmával vereséget fog szenvedni. Ugy-látszik, hogy a kormány most már teljesen a libe-rális entente politikáját követi. A belügyminisz-terium új választási listák gyors összeállításához és az ifju-török kormány által eszközölt választó-kerületi beosztás megváltoztatásához már hozzá-fogott.

A „Tanin” metamorfozisa.

Konstantinápoly, szeptember 6. A betiltott Tanin helyett megjelenő Dzenint az albánok el-leni heves polémia miatt szintén betiltották. — Dzsavid volt miniszter, a lap főszerkesztője, a hadi törvényszék elé fog állíttatni. A Tanin máttól fogva Szinin név alatt fog megjelenni.

Harcok Kisáziában és Arábiában.

Konstantinápoly, szeptember 6. Az itteni fr-mények körében leírhatatlan izgatottság uralkodik a bitlisi örménymészárlások miatt. A patriárcha hajmeresztő részleteket tartalmazó táviratokat ka-pott ezekről a kegyetlenségekről, mire felkereste a nagyvezért, felmutatta neki a táviratokat és sürgős védelmi intézkedéseket kért, nehogy a kurdok még nagyobb vérfürdőket rendezzenek. Este az örmé-nyek nagy tüntetést terveznek a Galata-negyedben

lévő templomok előtt, ahová rendőrséget rendeltek ki. Az örmény patriárcha azzal fenyegetőzött, hogy beszünteti a patriárchátus működését, ha az örmény helyzetben javulás nem áll be.

Konstantinápoly, szeptember 6. A hadügymi-nisztérium jelenti, hogy augusztus 22-én a yemeni vilajetben lévő Nordhadsi mellett tíz órai harc fol-yt le a csapatok és a felkelők között. A felkelők közül 150 ember elesett, 300 pedig megsebesült. A csapatok vesztesége 51 halott, közöttük két tiszt és 89 sebesült.

KÜLFÖLD.

A szerb kormányválság. Belgrádból jelenti, hogy Szerbiában tegnap óta lappangó miniszter-válság van. Az egyik verzió szerint azért, mert a miniszterelnök egészségi állapota aggodalomra ad okot, másrészt a külső helyzet miatt, továbbá a mi-nisztertanácsban az 1913. évi költségvetésben 20 millióval való emelése kérdésében kitört differen-eciák miatt. A válságot valószínűleg rövid idő alatt, Pasics meghívásával fogják megoldani.

A kínai kölcsön. Berlinből jelenti: A kínai kormány az öt nagyhatalmi csoporthoz fordult köl-csönért, amelynek összege 1200 millió márka. A kölcsön biztosítására a köztársasági kormány fel-ajánlja a sádó jövedelmét.

Uj orosz-angol megegyezés készül. Mint Lon-donból jelenti, Szasonov küszöbön álló skótor-szági látogatását Grey külügyi államtitkárnál be-avatott körökben nagy jelentőségűnek tartják. Az eddigi perzsiai megegyezés a két nagyhatalmasság közt bizonyos kiegészítéseket fog nyerni és hasonló értelemben új megállapodás készül a Közép-Ázsiá-ban fekvő kínai kultartományokra nézve is. Orosz-ország protektorátust akar nyerni a kínai Mongó-ország és Anglia ugyanezt Tibet fölött. Kína ha-talma e tartományok fölött sohasem volt valami erős és mióta a forradalom kitört, csaknem telje-sen elenyészett. A mongol fejedelmek lázonganak s a kínai helyőrségnek ki kellett vonulnia Lasszá-ból. Igy Oroszország elérkezték látja az időt hatalmi szféráját Kína terhére kiterjeszteni, ami-nek ellenében természetesen Anglia is szabad kez-et nyer Tibetben. Sir Grey már megelőzőleg ilyen irányban keverte ázsiai politikájának kártyáit, mert az 1890-ben és 1906-ban nagy önmegegyezés-sel elismert tibeti szuverenitását Kinának pekingi nagykövete révén lehetetlen követelésekkel igye-kezett illuzióriussá tenni. Ez a törekvés csak Orosz-ország magatartásán szenvedett hajótörést, ki az 1907. egységben hangsúlyozottan akceptálta Kína ostromolt főnhatóságát. Oroszország mongolországi törekvései most azonban újra fölszínre dobták a tibeti kérdést. Anglia nem nézheti összetett kezek-vel, hogy az ő igényei rovására az orosz hatalom Mongolországban is és Tibetben is terjeszkedjék. Indiában és Angliában gyanakodva figyelik a mon-gol emmisszáriusok utját Lasszába és Dorceev ügy-nök tárgyalásait a dalai lámával, mert utóbbi na-gyon is nagy leleményességgel készíti elő a talajt az orosz befolyásra. Ilyen körülmények közt tehát ki-vánatos Angliára, hogy tisztázza a helyzetet az orosz politika czirkulusaira nézve, viszont Orosz-ország sem mellőzheti Anglia hozzájárulását, sőt keresnie kell a kölcsönös megértést a gyors lebo-nyolítás érdekében. — Szasonov látogatásában így csak mellékes szempont a Balkán-kérdés. Orosz-ország nagy horderejű ázsiai tervei nem engedik meg, hogy a balkán-ügyekbe való erőszakos beavat-kozással terhelje diplomáciai helyzetét. Valószínű, hogy az „ázsiai szabad kézre” való tekintettel, gróf Berchtold kezdeményezésének sem angol, sem pedig orosz részről nem vetnek gáncsot.

Az amerikai elnökválasztási harc. Newyork-ból jelenti, hogy Vermont-államban a tegnapi választás alkalmával rendkívül nagy meglepetést okozott az, hogy a republikánusok nem voltak abszolut többségben, valamint az is igen feltűnő volt, hogy a Roosevelt-párt nem remélt nagyszámú sza-vazatot kapott a kormányzó választása alkalmával. Eddig leszavazott 18.700 republikánus, 14.170 demo-krata és 11.740 Roosevelt-párti. Az 1910. választás-sal összehasonlítva, a republikánusok 4088 szavaza-tot vesztek, míg a demokraták 3478 szavazatot

nyertek. A Roosevelt-párt a szavazóit nagyrészt a republikánusoktól hódította el, a demokratáktól kevesen pártoltak át hozzájuk. Az új párt sikere mindenütt élénk benyomást keltett, de azért biztosra veszik, hogy a republikánus Fletchert fogják kormányzónak megválasztani, mert a parlamentben egyedül ő szerezheti meg az *abszolút többséget*. A rossz időjárás miatt 120.000 választó közül csak 50.000 adta le a szavazatát. Jól értesült newyorki körökben különben azt beszélik, hogy Roosevelt és Taft közt tárgyalás foly azon az alapon, hogy mindketten visszalépnek egy közös jelölt javára. Azt hiszik ugyanis, hogy a republikánusok és a progresszisták által támogatott jelölttel szemben Wilsonnak elnökké választását lehetetlenné lehetne tenni.

EGYHÁZAK.

— (A pápa a sajtó ellen.) Berlinből jelentik nekünk, hogy ott nagy feltűnést keltett egy római hír, amely szerint a pápa *energikus eljárást sürget a sajtó ellen*. A pápa állásfoglalását egy levélben fejezte ki, melyet államtitkárához, Merry del Val kardinálishoz intézett. A pápa ebben a levélben azért sürget erősebb rendszabályokat a lapokkal szemben, mert mint kifejti, a sajtó megzavarja az isteni világrendet és szerelenséggel a nép egészséges gondolkodását megmérgezi.

— (Egy lelkész garázdálkodása.) A sárosmezei határszéli Cséres és Poprádokrös közleg görög katolikus hívei annyira meggyűlöltek Toronszky Lajos lelkészt, hogy tavaly panaszzal fordultak az eperjesi egyházmegyének akkor még életben volt püspökéhez, dr. Vályi Jánoshoz. Panaszukban előadták, hogy Toronszky egyes újszülött gyermekek megkeresztelését megtagadta, amiért más községek papokhoz kellett fordulniok s hasonlóképp megtagadta néhány polgári házasságot kötött házaspártól az egyházi esketést, hogy továbbá Poprádokrösen másfél év óta nem gyóntattott, hogy súlyos beteg híveihez hívás daczára sem jelenik meg, hogy a számadásokat nem közli híveivel és még számos terhelő adatot adott elő. A vizsgálat folyamán a lelkész a személyes megjelenését nem tartotta szükségesnek s a püspöki utasítást semmibe véve, megtagadta a pénztári könyvek kiadását a vizsgáló biztos kezébe. A vádatok egyszerűen tagadta, azok azonban egyszerűen tanukkal, másrészt a hívőknek esküvel megerősített vallomásaival teljesen beigazoltattak. Ennek ellenére a lelkészt nem függesztették föl és eliene a kánoni pert nem indították meg. A hívők egy kisszebem ügyvéd útján több ízben azzal a kéréssel fordultak a püspökhöz, hogy a vizsgálat eredményéhez képest történnék már radikális intézkedés. Más vallásra való áttéréssel, erőszak alkalmazásával fenyegetőztek, de hiába. A püspökség védőszárvai alatt levő lelkész annyira ment önhittségében, hogy évek hosszú sora óta megtartani szokott búcsút is lefújta. Végre a hívők, mivel az eperjesi egyházmegyei főhatóság sérelmeiket nem orvosolja, ügyvédjük útján a hercegprímáshoz és a közoktatásügyi miniszterhez fordultak, akikről hathatós beavatkozást remélnék. A beavatkozást sürgőssé teszi, hogy a hívek között *nemzetellenes áramlatok* kezdenek elterjedni a lelkész viselkedése miatt.

— (A nemzetközi eucharisztikus kongresszus) nagy körmenetén a magyar csoport mint önálló egész jelenik meg, amellett azonban az egyes községekből csoportosan résztvevők vagy a testileg megjelenő egyesületek vihetnek magukkal táblát, amelyen „Magyarország” alatt a község hivatalos neve, illetőleg az egyesület címe szerepel. A tábla fehérre mázolt, 70 centiméter hosszú és 40 centiméter széles puha fából legyen. A vasuti igazolvány-nyomtatványok ma érkeztek meg az Országos Katolikus Szövetséghez, mint a magyar csoport középponti bizottságához, amely azok szétbontását azonnal megkezdte és egyfolytában befejezi. A bécsi lakás-bizottság holnapra ígerte a beosztás megküldését, amit a magyar középponti bizottság szintén azonnal továbbítani fog. A 15-iki körmeneten Magyarországrol résztvevő férfiak találkozója aznap reggel a Vördere Zollamtsstrassen legkésőbb 7 óráig történik.

— (Templomszentelés.) Büdszentmihályon gróf Desseffy Aurél és neje, gróf Károlyi Pálma pompás görögkatolikus templomot építtettek elhunyt leányuk, Eleonóra grófnő emlékére. A benedikálás szertartását Szarcsányi érsek megbízásából Petrovics Gyula nyíregyházi apátpótlános végezte teljes papi segédlettel. A körülbelül 2500 hívő közül alig

kétszázat fogadhatott be a különben tágas templom, melynek messze környéken nincs párja. Fölszentelés után fényes banket volt a grófi családnál, hol számos felkészültben ünnepelték a házigazda nemes áldozatkészségét. Az emléktemplom Konrády Lajos kassa-egyházmegyei áldozár tervei alapján épült föl.

Az alföldi hadgyakorlatok.

— A terep hibái. — Nincsenek kémek. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 6.

Az ideai nagy hadgyakorlat döntő része ma kezdődött meg. Mezőhegyes hivatalosan is főhadiszállássá alakult át s az összes kiszemelt szállások és katonai irodák példás rendben várják vendégeiket, akiknek legnagyobb része még a mai nap folyamán megérkezik.

Nevezetesebb rendelkezés az ideai nagygyakorlatok részére az, hogy a csapatparancsnokok tartoznak gondoskodni arról, hogy a csapatoknak legalább hat órai pihenés jusson éjszakánként. Így is igen fáradságosnak ígérkezik ez a gyakorlat. Az utak ugyanis az utóbbi napok esőzései folytán teljesen feláztak s általában is kedvezőtlenül hat a rossz időjárás az egészségi viszonyokra. Egyébként, úgy látszik, hogy csak tulságos óvatosság eredménye az, hogy minden, a legkevésbé is gyanus idegenben kémeket látnak.

Mai hireink a következők:

A vendégek fogadtatása.

Ferencz Ferdinánd trónörökös különvonata hétfőn hajnalban ér Szegedre, ahonnan az aradcsanádi vasút vonalán folytatja útját. A makói állomáson Hervay István, Csanádmegye alispánja üdvözli a trónörökösöt és ugyanitt fogadja a fenség az idegen államok attaséit. Az alispán és az attasék különvonatra szállva követik a trónörökös vonatát, amely 8 óra 30 perczkor érkezik Mezőhegyesre. A mezőhegyesi állomáson várni fogják gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter, Petrovics Mihály járási főszolgabíró és Jankovich Lőrincz jószágigazgató. A fogadásnál ott lesznek a vezérkar főnöke, meg a katonai notabilitások, akik már a megelőző napon Frigyes és Lipót Szalvátor főherczegek különvonatán érkeztek meg a főhadiszállásra. A trónörökös érkezését megelőzően egy órával érkeznek meg Szeged felől különvonaton Frigyes főherczeg, Lipót Szalvátor főherczeg, tüzérségi főfelügyelő és Károly Albert főherczeg, aki a trónörökös mellett a parancsörtszti teendőket látja el. A trónörökös mezőhegyesi fogadása katonai jellegű lesz. A fenség először báró Podmaniczky Béla alezredes és méneskari parancsnok jelentését hallgatja meg, azután ellép a díszszabad előtt. A fogadás alatt a közönséget nem engedik be a pályaudvarra.

A királygyakorlatokra és a trónörökös fogadtatására Szegeden is erősen készülnek. Tudvalevő dolog ugyanis, hogy a trónörökös kíséretével Szegeden át utazik Mezőhegyesre. A királygyakorlatok ideje alatt az összes vasuti ügyeket innen fogja intézni az ugynevezett „tábori vasutigazgatóság”, amelynek az utászaktanyában rendeztek be helyiségeket. A vasutigazgatóságot a szegedi üzletvezetőséggel külön e célra készített telefonvonal köti össze, amelyen a rendelkezéseket akadálytalanul és nyomban továbbíthatják. A vasutigazgatóság katonái számára a szegedi szállókban 40 szobát foglaltak le. Szeged utcáin és kávéházaiban már meglátászik a közeledő nagygyakorlat képe. Az utcákon egyre gyakrabban száguladnak át autók magasarangu katonatisztekkel, a kávéházakban pedig egyre több olyan katonatiszt tűnik fel, aki nem a szegedi helyőrséghez tartozik. A tábori vasutigazgatóság szombaton kezdi meg funkcióját Dietrich vezérkari ezredes felügyelete alatt. Feladata az, hogy a hadgyakorlatok lefuvása után a katonaságnak állomáshelyeire való visszaszállítása minél gyorsabban történjék meg. Ebben a munkában a tábori vasutigazgatósággal karöltve résztvesz a vasuti és hajózási főfelügyelőség, a posta vezérigazgatója, a szegedi, temesvári, aradi, kolozsvári, debreczeni és a Budapest jobbparti üzletvezetőségek. A trónörökös vonata 9-én hajnalban öt órakor érkezik meg Szegedre és ezt megelőzőleg néhány perczrel fut be a szegedi állomásra az ugynevezett „hadgyakorlati vendégvonat”, amely az attasékat és a külföldi előkelőségeket hozza. A trónörökös vonata egy udvari kalauzkoesiból, egy Máv termeskoesiből, egy K. und K. Staatsbahn termeskoesiből, két udvari termeskoesiből, egy udvari konyhakoesiből és egy udvari konyha mellékkoesi-

ból áll. A trónörökös vonatát Czeglédig Vécsey Zsigmond balparti üzletvezető, Czeglédől Szegedig Uray Zoltán szegedi üzletvezető-helyettes és Szegedtől Mezőhegyesig Fábry Sándor, az Acsev vezérigazgatója vezeti. A postai küldeményeket a tábori posta továbbítja a hadgyakorlatok ideje alatt. Két postai gyűjtőállomás lesz az északi hadsereg és a déli hadtest részére, ezenkívül 11 mozgóposta a királygyakorlatok területén. A tábori posta felett a felügyeletet Feledi József posta-távirdai tanácsos gyakorolja.

A terep hibái.

A hadvezetőség most rendezte először hadgyakorlatait teljesen sik terepen. Azelőtt a nagygyakorlatok mindig a határszélhez közelfekvő hegyes és dombos vidéken történtek. A szokatlan terep nagy nehézséget és visszasságot okoz, úgy hogy a vezérkar véleménye szerint a gyakorlat eredménye nem lesz kielégítő. Nincs kiinduló pont, nincs magasabb emelkedés, ahonnan nagyobb áttekintést lehetne nyerni. A földterítő szolgálat is emiatt nehéz. A terepviszonyok eredménye az, hogy az egyes csapatok földterítő célokra és a legközelebbi sikterületek kiemelésére kénytelenek magukkal tollótrákat huroczolni. Egy-egy kétkerekű talyigára van fölszerelve a meghosszabbítható tollótrá. Ezt alkalmas helyen fölláttják és onnan messzelátóval nézik a környéket, hogy a körültekintés nagyobb legyen. A hadvezetőség is ilyen tollótrákkal szemléli majd az útközvetet. A csapatok egyébként már elindultak szeptember 9-én elfoglalandó pozíciójuk felé. A csatározások ezidőszert Békéscsaba és Mezőberény körül folynak.

Az aeroplánok feladata.

A Mezőhegyes környékén lejátszódó hadgyakorlatokon a katonai aviatikai osztálynak már komoly szerep jut és a hadsereg képzett pilótatisztjeinek kiváló alkalmá nyílik, hogy képességüket és az aeroplánoknak katonai szempontból való hasznavehetőségét demonstrálják. A francziák, akik az aeroplánok praktikus kiaknázásában minden nemzetet megelőzték, mostanában érdekes kísérleteket folytattak a Páris környékén levő gyakorló-terepen, amelyek során az aeroplánok a tüzérség ütegei mellett próbáltattak ki. Feladatuk az volt, hogy a célpontokat jelezzék a fedett állásból harczoló ütegeknek és hogy a tüzelés eredményét ellenőrizzék. Azelőtt sok municzió pocsékolással járt, míg az ütegek kellőképp be tudták állítani ágyúikat az előlük eltakart célpontokra; keveset segített a sárkányra kapaszkodó katonáknak jelzése, mert ők sem juthattak elég magasra és észrevételeik fölötte pontatlanok és hiányosak voltak. Az aeroplánok feladatukat pompásan oldották meg és az ütegek tüzharcának a hatályosságát igen nagy mértékben fokozták. A földről a szokásos optikai jelzésekkel közeltek a magasban kóválygó aeroplánokkal, míg a pilóták kis papírlapra jegyezték megfigyeléseiket, arra sulyt kötöttek és úgy dobták le a katonáknak. A gyakorlatokat Estienne ezredes, a vincenesi katonai aviatikai osztály főnöke vezette, aki az eredményvel rendkívül meg volt elégedve.

Kidőlnek a katonák.

A gyakorlat igen nagy nehézségeket fog róni a katonákra a folytonos esőzés miatt. Az élmezősszel is meg vannak akadva, mert a környéken néhol tifuszjárvány van és amiatt a katonák csak konzervén élhetnek. A hadvezetőség fél, hogy a járvány a katonák között is elharapódzhatik és ezért a katonáknak szigorúan megtiltották, hogy a lakossággal érintkezzenek és töle élelmi szereket elfogadjanak. A gyakorlat színhelyére vonuló csapatok sorában sok a megebtégedés. A tartalékok nem bírják az időjárás viszontagságait és egymásután dülnek ki. A szegedi honvéd csapatkórház és a császári és királyi csapatkórház már egészen megtelt.

Nincsenek kémek.

Mai számunkban jelentettük, hogy Apáca-Magyarcsanádon a csendőrök elfogtak egy gyanús fiatalembert, akit kémnek néztek. Az illető Cruss Kázmér hírlapírónak mondotta magát és megmotozásakor zsebeiben és táskájában különböző térképek, skizzetek, jegyzeteket találtak. Sok rajz is volt nála magyarországi erődítésekről, vashidakról. Az egyik térképen a Lembergől Mezőhegyesig vezető út ki volt ezeruzázva. A fiatalembert beszállították a makói központi szolgabíróságra. A makói szolgabíróság a gyanus ifjuról ma a következő felvilágosítást adta:

— Az apáca-magyarcsanádi csendőrség gyanusnak találta az országuton kóborló fiatalembert és miután irományai sem voltak rendben és egy fillér pénzt sem találtak nála, bekísérték a makói szolgabírói hivatalba. Itt elmondotta, hogy Cruss Kázmérnak hívják, újságíró, Posenből való, tüdőbeteg és az orvosok melegebb éghajlat alá küldték.

Erre 600 koronát szerzett és azzal Albániába utazott, hogy onnan a német lapoknak tudósítást küldjön, mert ezzel szándékozott fentartani magát. Albániából azonban kiutasították, mert nem voltak igazoló okmányai. Erre gyalog jött visszafelé és Lembergbe igyekezett, ahol rokonai laknak. Megmotozása alkalmával néhány nagyon ügyes rajzot találtunk nála, szép albán tájképek és albán népviselet. Minthogy személyazonosságát nem tudtuk megállapítani, Budapestre küldtük a tolonczházba. Semmiféle gyanus rajzot, pláne erődítésekről, nem találtunk, még térképe sem volt.

Lassner Gusztáv rendőrtanácsos a tolonczügyosztály vezetője így nyilatkozott:

— Tegnap szállították be Cruss Kázmért a tolonczházba és itt is megmaradt állítása mellett, hogy újságíró. Távirati kérdézközlésünkre, hogy miért állították elő Crusst, az a válasz jött, hogy „gyanus idegen”. Most a lebergi rendőrséghez fordultunk, hogy nyomozza ki Cruss előéletét, addig itt fogva tartjuk.

A kártékony őszi viharok.

— Vízáradások Erdélyben. —

Budapest, szeptember 6.

A szeptemberi sugaras őszi verőfény helyett, kártékony, pusztító viharokat zúdított az országra. Köd és esőfelhők lepték meg az országot. Erdélyben még veszedelmes vízáradásokat is okozott ez a rendkívüli kellemetlen és káros időjárás. Az egész Marosvölgye a pusztulás szomorú képét jelenti felső folyásától kezdve Dévágig. Ezenkívül az Olt is megáradt. Nagyszeben környékén szintén számos falu határát víz lepi el az őszi esők következtében. Egy marosvásárhelyi táviratunk szerint emberáldozatokat is követelt az árvíz. Természetes, hogy a vízáradás órási károkat okozott mindenfelé. A kár a szegény falusi lakosságot sújtja, mert a vízáradás a még be nem hordott takarmány és a marhaállomány pusztulását jelenti. Egyes helyeken elmosta a víz az utakat és a hidakat is, úgy hogy vannak falvak, melyek között megszünt a közlekedés. Számos vasuti vonalat komoly veszedelem fenyeget. Néhány mellékvonalon különben is szünetel a forgalom. Az államvasutak igazgatósága hivatalosan bejelenti, hogy az alvincz-nagyszebeni és a nagyszeben-segesvári helyiérdekű vasutak egyes állomásai között bizonytalan ideig az összes forgalom megakadt. A kártékony őszi viharok pusztításairól és az erdélyi vízáradásokról részletes tudósításainkat itt adjuk:

Az erdélyi árvíz.

Déváról jelentik, hogy a Maros áradása egész éjjel tartott. A vízállás magasabb, mint tavasszal volt az áradás idején. Dévának Göröggrázós nevű külvárosa egészen víz alá került. Marosszigeten az ár előntötte a Pap és Lázár-féle birtokot és behatolt az istállóba. A marhaállomány elpusztult. Déva előntött részeiből a lakókat és állatokat esőnokon szállították ki. A Maros egész völgye Alvinczig, körülbelül 70 kilométernyi távolságban víz alatt van. A takarmány, mely behordásra várt, főnkrement, szintugy a kukoricza és káposztatermes is. A lakosság kétségbeesve nézi egész évi munkájának pusztulását. Az egész vidék inségnéz néz elébe.

Nagyszebeni jelentés szerint a nagy esőzések mindenfelé órási károkat okoztak. Mindenfelől áradásokat jelentenek és a vasuti forgalom az ár által sújtott területnek csak egyes részein tartható fenn. Alvincz felé például csak Kelnegig közlekedik, mert a tegnapi esőzés következtében az ár 20 méter hosszúságban elmosta a töltést. Fogaras és Brassó felé pedig csak az Olt-hidig mehet a vasut, a hidat és azontul a töltést lemosta a víz. Segesvár felé is elpusztult a vasuti vonal egyrésze és a vonatnak Mohon meg kell állania. A nagyszebeni elnevelőintézet egyrésze víz alá került és a víz elragadtott magával 15 disznót és minden háromját. Ezen a tájon 6 km. hosszúságban ellepte a víz a földeket. A közeli hegyekben kiáradt a péterfalvi patak, melyet fausztatásra szoktak használni. A megáradt patak vize a partjain felhalmozott nagymennyiségű fát magával ragadta és elsodorta Péterfalva községbe, meg Szászsebes városába. Nagy-

talmácson a magyar-lasz erdőipar és a tordai cseluloze-gyár iparvágányai víz alatt vannak, úgy, hogy mindkettőnek az üzemét teljesen be kellett szüntetni. Az olthídi szorosban Verestoronyállomást, Lazarét fatelepet előntötte az árvíz. Gyulafehérvárról utászokat rendeltek ki, akik a víz levezetésén dolgoznak.

Marosvásárhelyről is vész híreket jelentenek. A Maros kiáradása nagy veszedelemmel fenyegeti az erdélyi falvakat. Három napi esőzés után a Maros annyira megdagadt, hogy az oldalánál elterülő falvak víz alá kerültek. Eddig 17 község áll víz alatt. A Lenarduzzi csatornázási vállalkozó cégnek majdnem száz ezer korona kárt okozott a Maros áradása. Tegnap délután kiáradt a Bokor-patak és harmincz lakóházát oly hirtelen temtette maga alá az árvíz, hogy a lakók nem tudtak házaikból elmenekülni.

Déváról jelentik: Mára kiderült az idő s az eső már nem esik. Az előntött városrész még mindig járhatatlan részein esőnokon és tutajokon közlekednek és a még megmenthető tárgyakat az előntött házakból elszállítják.

A Máv. igazgatósága jelenti: Árvíz okozta pályarongálás miatt az alvincz-nagyszebeni h. é. vasut Ujegyháza és Moh, valamint Hortobágyfalva és Vurpod állomásai között az összes forgalom bizonytalan időre beszünttetett.

Egyéb károk a vidéken.

Karlócáról jelentik, hogy hétfő reggel óta szakadatlanul hideg őszi eső esik. A hosszas esőzés érzékeny károkat okoz a szőlőkben, mely a nagy nedvességben rothadásnak indul. A szerénységi szőlőgazdák között nagy az elkeseredés, mert kevés kilátás van arra, hogy az idei bortermés meghaladja az átlagos fermésnek egy harmadát. A bő esőzés káros hatása egyébként meglátszik a tengerin is, melyet fergek leptek el.

Karczagon hétfő reggel óta szakadatlanul tart az esőzés, amely nagy károkat tett a környéken lévő szőlőkben s veteményes kertekben.

Talmácsonról jelentik: A több napi esőzések folytán a Magyar-lasz Erdőipar 1300 erdei munkása élelem nélkül maradt, mivel a kiáradt Ozod a mentőben fekvő utakat és vasutakat, valamint a műtárgyakat és viaduktokat elmosta. A vezetőség most azon fáradozik, hogy az utakat annyira megjavítsa, hogy legalább lóháton képes legyen a munkásoknak élelmiszereket szállítani. Az utak és vasut rendbehozására hosszabb időre lesz szükség. Az esőzések folytán beállott vasuti közlekedés zavarait a Verestoronyból Romániába vezető részen a mai napon megszüntették. A helyreállítási munkálatok végrehajtását az aradi üzletvezető személyesen vezette. Fogaras, Ujegyház és Alvincz felé a vonatok még ma sem közlekednek, még át-szállással sem; az újságokat és leveleket az ezen vonalon fekvő helységekbe 3 nap óta nem kézbesítik. Ezen községek egyelőre sem kocsival, sem gyalog nem közlekedhetnek az országutakon, mert azokat előntötte a víz. Fenyőfalva környékén több országúti műtárgyat. Feleken 5 házát és számos gazdasági melléképületet vitt el víz; szintugy magával sodorta a Fleissig-testvérek és Taglicht-üveggyár feleki czegeknek udvarain felhalmozott, a téli szükségletre szánt 150 öl tüzfát. Az Olt Szászsebes mellett kiöntött és Péterfalva községét teljesen víz alá helyezte. A Gyulafehérvárról rendelt utászkatonáság holnap fog hozzá a felfogó garatnál fennakadt fa felrobbantásához; egyelőre megfelelő előkészületeket tettek arra, hogy a víz megindulásával mozgásba jövő fatöncök ne tessenek tönkre a szászsebesi hidakat.

TÁVIRATOK.

A marokkói harcok.

Rabat, szeptember 3. Blondelat ezredest a hó 1-én Marchand táborától tíz kilométernyire délre a Zaer-törzs elszakadt elemei megtámadták. A francia csapat visszaverte az ellenséget és déli irányban 25 kilométernyire üldözte. Az ellenség vesztesége jelentékeny.

A feketetengeri flotta nem lázadt fel.

Pétervár, szeptember 6. Hivatalosan kijelentik, hogy a „Daily Chronicle” című londoni lapnak a fekete-tengeri flotta lázadásáról és Szebasztopol bombázásáról szóló híre elejétől végig koholmány. Szebasztopolban semmi incidens sem történt.

A kis cseléd rémregénye.

— Egy postaaltiszt merénylete. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 6.

Rémregénybe illő történet hősnője lett egy kis tudatlan cselédleány, akit egy vakmerő ember kerített hálójába. Ma, az estéli órákban egy öreg parasztruhás ember állított be a főkapitányságra.

— A leányomat keresem, mondta az ügyeletes rendőrtisztviselőnek. Tizenégy nap előtt eltűnt szolgálati helyéről és azóta nem tudom megtalálni. Azt hiszem, hogy elrabolták...

Azután részletesen elmondotta a panaszát. Grósz Mihálynak hívják, bognár a Szentlászló pusztán. Néhány hónappal ezelőtt Julia nevű tizenöt esztendőes leánya feljött a fővárosba, hogy itt helybeálljon. — A Gyár-uteza 2-ik szám alatti házban egy kereskedőnél felfogadták mindenesnek. Egy-két héttel ezelőtt megismerkedett egy Takács József nevű postaaltiszttel, aki házasságot ígért neki. Leveiben gyakran megírogatta szüleinek a leány, hogy alighanem nagy szerencsét fog csinálni: egy hivatali ember udvarol neki. Vasárnaponként együtt szokott elmenni a legénygyermek mulatni. Most körülbelül két hét előtt újra ott volt a leányért a legény és együtt mentek el. — Azóta a leány nem tért vissza szolgálati helyére. A gazdája először azt hitte, hogy a leány hazament szüleihez, de amikor az napokig se jelentkezett könyvéért és a többi dolgaiért, irt Grósznak. Az apa ekkor tudta meg, hogy a leánya eltűnt. Gyarmuja mindjárt a legényre esett, akiről tudta, hogy többször állott törvényszék előtt és büntetett előlétele van.

A rendőrségről az apa feljelentése alapján detektíveket küldtek ki a postaaltiszt lakásának a kinyomozására. A detektívek a Márvány-uteza 31. szám alatti házban ráakadtak Takácsra. A második emeleten lakott. A detektívek be akartak nyitni, de a lakás ajtaja zárva volt.

— A törvény nevében nyissa ki az ajtót! — Kiáltoztak be a detektívek.

Senkise válaszolt. Azt hitték, hogy a lakás üres, lementek a házmesterhez, aki viszont azt mondotta, hogy Takács feltétlenül odahaza van. A detektívek tehát újra felmentek:

— Takács József czenell felszólítjuk, nyisson ajtót! ... mondták.

Ismét esend. A detektívek erre felszólították a házmestert, hogy feszítse ki az ajtót. Amikor az ajtót feszíteni kezdték, Takács megszólalt belről:

— Hogy merik feltörni a lakásom!

— Nyissa ki akkor szép szerével.

— Azt engedem be hozzám, akit akarok. — válaszolta. — Aki pedig erőszakkal betör, azt leütöm.

Az ajtó feszült; felpattant. A szűk és sötét szoba közepén találták Takácsot, nagy botot tartott a kezében.

— Senki se közeledjék hozzám, ha kedves az élete ...

A detektívek azonban nem sokat gondolkodtak. Rárohantak, lefogták és megláncolták.

— Hol a leány? — kérdezték azután. — Hol van a kis Grósz Julis.

— Nem mondom meg, — semmi közük hozzá!

Átkutatták a szobát, de sehol se találták. Azután lementek a pinczébe, majd a padlásra. Ott tényleg ráakadtak. Szalmazsákon hevert; kimerült volt az éhségtől. Mindkettőjüket bevitték a főkapitányságra.

Először Takácsot hallgatták ki. Czinikusán és egykedvűen beszélt:

— A leány szeretett, hát eljött hozzám. Igazán nem értem, mi közük az uraknak hozzá.

A leány azonban egészen másképen vallott. Szánalmas látvány volt a kiéhezett, megsanyargatott gyermek.

— Néhány hónapja ismerem csak Takácsot, — kezdte vallomását. — Soha sem volt eddig rossz hozzám. Vasárnap lesz két hete, hogy délután

ismét ellátogatott a szolgálati helyemre, ahonnan együtt mentünk el. Először egy kis kocsimába vezetett, ott sokat itunk. Este, amikor haza akartam menni, azt mondta, látogassam meg a lakásán. Nem akartam menni. *Erre erőszakkal vonzolt az utcán.* Erőm nem volt, hogy kiszabadítsam magam, kiáltozni pedig nem mertem, mert, féltem, hogy botránny lesz. Felvonszolt lakására, ahol rosszat akart tőlem és amikor nem hallgattam rá, ütni kezdett.

Azután még elmondotta, hogy karddal támadt rá és így megfélemlítve meggyalázta. Valahányszor ellentállt, leszurással fenyegette. Így tartotta lakásán tizennégy napig.

A leányt kihallgatása után szabadon bocsátották. Takácsot letartóztatták.

UJDONSÁGOK.

A sajtó missziója.

* * *

A szentatyja az uralkodó fejedelmek közé tartozik; valóságos szuverén és a szédítő magas trónon ülve, osztózik a többi szuverén sorában. Minden uralkodó ugyanis, különösen, ha nagyon hatalmas, oly tiündöklés és fényözön kellő közepén ül, hogy a külvilágból oda beható képek fénytörést szenvednek, s a dolgok ilyenformán nem igazi valójukban esnek az uralkodó szemének reczehártyájára. A fény oly erős, hogy a látást, vagy mondjuk: a meglátást hátrányosan befolyásolja.

Igaz, hogy a pápa valamiben különbözik mégis a többi uralkodótól: abban, hogy nem születés, hanem választás útján jutott trónra. Tehát nem születésétől kezdve befolyásolta igaz látását, hanem addig, amíg a legfőbb oromra jutott, igenis kellett, hogy nagyon is éleslátású volt legyen. Az egyéni nagy érvényesülésnek ez egyik igen fontos, sőt elengedhetlen kelléke.

De a trón körül már intenzív a fény és csak nehezen különböztethetők meg a ragyogásban és tiündöklésben a dolgok és tárgyak. Csak így érthető meg, hogy a szentatyja legutóbb — így szól ugyanis a kerülő uton, Berlinen át érkezett híradás — energikus eljárást sürget a — sajtó ellen.

Okot erre állítólak az adott, hogy azok szerint, akik a pápának a sajtóról referáltak, elhitették vele, hogy a sajtó „megzavarta az isteni világrendet és megmérgezi a gondolkodást.”

A pápa sokkal szédítőbb magasságban áll, semhogy az ellenkező vélemények, vagy meggyőződésiek eljuthatnának hozzá. Azonfelül csatlakoztatlan is a szó dogmatikus értelmében. Valószínű, sőt bizonyos tehát, hogy az egyszerű hangzatot nézetétől nem fog eltérni. S azok részéről, akik magukat parancsainak feltétlenül alárendelik, meg fog indulni valami a sajtó ellen, amit üldözésnek lehet nevezni.

S jóllehet ez mással, mint fiaszóval nem végződhetik, mégis most, amikor a pápai hatalmi szózat elhangzott, minden jóra való író, publicista, vagy újságíró magába szállhat, ha meg van rá a hangulata és kérdezheti magát, hogy igazán olyan istentelen ügy szolgálatában áll-e? Valóban? . . . A sajtó az, amely megmérgezi az egészséges gondolkodást? Az idézi-e föl a poklok sántáit? S mi valamennyien, akik a sajtó emberei és képviselői vagyunk, átkos és tömegmérgező munkát végzünk? . . .

Csak a magunk vigasztalására és talán azoknak a felvilágosítására hangsúlyozzuk, hogy igenis egy misszió szolgálatában állunk, amely a világmisziók közé tartozik és fontosabb, nagyobb horderejű, mélyebben járó minden más világmisziónál.

Tessék elképzelni valamit. Hogy azt, amit a sajtó produkált és teremtett azóta, hogy Gutenberg a sajtót feltalálta, mind-mind kitörölnék az emberiség emlékezetéből, vagy azt mind megsemmisítenék. Mi maradna akkor a világból? Hol tartana a kultúra? Mely tája-

kon járna a művészet, az irodalom, az ipar, a haladás és maga az emberiség micsoda sötétségben járna még?

Nem kell a sajtó misszióját külön ismertetni, vagy jellemezni, csak arra kell gondolni, hogy mekkora kulturmunkát végzett azóta a sajtó? Mekkoraat végez most minden nap és mily nagyot fog végezni a jövőben is? Akinek mértéke van erre, hogy mérlegre tehesse, az bizonyára megnyugodva gondol arra is, hogy bizony nem istentelen munkát végzett és végez a sajtó, hanem oly missziót teljesített, mely csak tökéletesíthette az emberi fajt és világrendet. Legyünk mi csak továbbra is büszkék a mi kulturmunkánkra.

(t.)

Az Egyetértés jubileumi emlékalbuma.

Az Egyetértés, amely negyvennyolcz évfolyamán keresztül a magyar nemzeti állam szószólója volt, örökemlékü vezérünk, a halhatatlan Kossuth Lajos szellemében, fennállásának közel félszázados évfordulójára csodaszép albummal lepi meg olvasóit. Ez az emlékalbum tükre lesz a mai irodalomnak és művészetnek. Mert benne lesz a világ ma élő minden művészenek és művésznőjének, írójának, festőjének, szobrászának, szinpadai nagyságának arcsképe, még pedig mindegyiknek autogrammos ajánlásával. Lesznek azonkívül az emlékalbumban színes műmellékletek és zeneműmellékletek a világ legnagyobb élő mestereitől. Az album bolti ára 60 korona. A gyönyörű albumot összes előfizetőinknek teljesen ingyen küldjük. Az album első lapján az illető előfizető neve lesz benyomtatva.

NAPIREND: Naptár. Szombat, szeptember 7. — Róm. kath.: Kassai vértanúk. — Prot.: Regina. — Görög-ország: augusztus 25. — Zsidó: Elul 25. — A nap két reggel 5 óra 6 perczkor, nyugszik este 6 óra 28 perczkor. — A hold két éjjel 12 órakor, nyugszik délután 4 óra 54 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. Bemutatóelőadás a Vígsházban este fél 8 órakor. — A Nemzeti Szalon őszi kiállításának bemutatása a sajtó képviselői számára délelőtt 10 órától. — Japánkiállítás a Teréz-körút 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum ásványtára 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Ernst Múzeum (Nagymező-utca 8.) 9—6-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—7 óráig. — Ráth Múzeum 10—4-ig. — Széchenyi Múzeum 10—12-ig. — Tanszermúzeum 3—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Nemzeti Szalon nyári kiállítása. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Vegyes kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincse. — A Szépművészeti Múzeum grafikai osztálya. Nyitva 10—2-ig.

— **Álhir a király betegségéről.** Bécsi jelentés szerint ma az a riasztó hír terjedt el az osztrák császárvárosban, hogy a király beteg és Ischlből való vasárnapi visszatérését elhalasztatták. Most illetékes helyen megczáfolják ezt az álhírt, mert a király utazási programján nem változtattak. Megszokott reggeli sétájáról azért maradt el a király, mert Ischlben egész nap szakadt az eső. A rendes napi audienciákat különben megtartották. — A hivatalos „Korrespondenz Wilhelm“ jelenti, hogy a király tartózkodása Schönbrunnban vasárnap, e hó 8-án veszi kezdetét.

— **Magyar nemesség.** A király Illyefalvi Silye Károly nyugállományú honvédőrnagy magyar nemességét, Illyefalvi előnevét és czimerét örökbe fogadott fiára, Koltovári-Silye Béla főgimnáziumi tanárra, valamint ennek törvényes utódaira díjmentesen átruházta.

— **A dunántúli hadgyakorlatok.** Komáromból jelentik: A bécsi, marburgi, grázi, pólai, pozsonyi és komáromi lovás hadosztályok 4 honvédhuszárczredéből összeállított lovasság Kisigmándon tegnap fejezte be hadgyakoratait Brudermann Rezső lovassági főfelügyelő, tábornagy vezénylete alatt. A hadgyakorlatot a szokásos tiszai löversenyek követték nagy polgári közönség jelenlétében.

— **Vilmos császár Svájcban.** Zürichből jelentik: Vilmos német császár ma délelőtt egy óra hosszáig szemlélte meg a nemzeti muzeumot és 11 óra 40 perczkor Bernbe utazott. A muzeumtól a császár nagyszámu néptömeg viharos ovációi közben gyalog ment a közelben lévő pályaudvarra. A császár a város polgármesterének ismételt köszönetet mondott a szívélyes fogadtatásért, melyben a lakosság részesítette és a szegények számára 5000 frankot adott át neki. Elutazása előtt Vilmos császár Wille ezredesnek elismerését fejezte ki a 6. zászlóalj harczi tetteiért.

Berlinből jelentik: A császár vonata 2 óra 30 perczkor érkezett a pályaudvarra, hol dr. Forrer szövetségi elnök, a szövetségi tanácsosok, a nemzeti tanács és a rendek tanácsának elnökei, a svájci köztársaság kancellárja és Bülow követ fogadták a császárt. Utközben a közönség a császárt és a szövetségi elnököt lelkesen üdvözölte. A Berner Hofban ma a császár tiszteletére díszbéd volt, melyen a szövetségi elnök a császárra felköszöntőt mondott. Vilmos császár a következőképpen felelt:

Szövetségi Elnök ur! Köszönöm a szívélyes szavakat, melyeket a svájci szövetségi tanács nevében hozzám intézett. Már hosszabb idő óta óhajtottam részt venni svájci csapatok hadgyakorlatain, mivel már régóta annyi jót hallottam felőlük. Azért örömmel tettem eleget meghívásuknak, hogy a svájci hadsereg idej gyakorlatain megjelenjek. A hadgyakorlatok két napja megérttettem velem, hogy a svájci hadseregben minden irányban rendkívüli buzgalommal dolgoznak, hogy a svájci katonák hazájuk iránt való szeretetből nagy megerőltetéseket viselnek el és hogy a svájci hadsereget az egész svájci nép szeretete veszi körül. Ezen napok benyomása, a szívélyes fogadtatás után, melyben engem a keleti Svájcban és itt, Bernben is részesítettek, szükségét érzem annak, hogy itt, a szövetségi városban, ószinte köszönetemnek adjak kifejezést a svájci kormány iránt.

Elnök ur! Szövetségi tanácsos urak! A gondviselés akarata szerint a négy szomszédos nagyhatalmak közepette a svájci köztársaság mint jól rendezett, függetlenségére büszke, neutrális állam fejlődött ki. Sajátságos természeti szépségekkel megáldott, katonai, közigazdasági, művészeti, ipari, technikai és tudományos téren előre törve, az Európa szívében fekvő svájci állam általános tiszteletet és elismerést vívott ki magának. Svájc egy nagy része ragaszkodik a német szellemi és kedélyi élethez és a Svájc és Németország közti eszevisszony ideális és anyagi javakban valóban épp oly hatalmas, mint természetesen. Közel 25 esztendő óta mindenkör Svájc jó barátja voltam és ha tölem függ, az is maradok. Köszönöm mindnyájuknak a szívélyes fogadtatást, melyben részesítettek, a barátságos érzést és bizalmat, melylyel évek óta megtisztelnek. Üritem poláramat az elnök ur jóllétére, a svájci szövetséges állam, a szép svájci ország és az erőteljes svájci nép javáért!

A német császár svájci látogatásának egy nagyon érdekes és kedves epizódját jelentik Bernből. Vilmos német császár ugyanis a tegnapi lakomán feltűnő hosszasan és melegen társalgott Pau volt francia tábornaggyal, aki a svájci hadgyakorlatokra vezette a francia altiszti küldöttséget. A lakomához kisebb asztalokon terítették a svájci kantonok nemzeti viseleteiben fiatal szép leányok szolgáltak fel, akik Vilmos császár kedvéért buzavirágot tűztek keblükre. Egy kis asztalnál a főhelyen ült Vilmos császár, tőle jobbra Forrer szövetségtanácsi elnök, balkez felül pedig Pau tábornok. A félkezű volt generalissimust — Pau tábornok a gravelottei csatában elvesztette jobbkarját, egy ágyugolyó szakította le — Ville svájci hadtestparancsnok mutatta be Vilmos császárnak, aki melegen megrázta Pau tábornok balkezét s így szólott hozzá:

— Rendkívül örvendek, hogy önt személyesen láthatom. Hirből régen ismerem. . . . — Lakoma alatt a császár felváltva Forrer elnökkel és Pau tábornokkal beszélgetett, de különösen a francia tábornokkal s alig volt vége az ebédnek, Forrer bocsánatot kért a császártól, hogy felkelhessen s üdvözölhesse a külföldi katonai küldötteket, valójában tapintatos akart lenni, hogy Vilmos császár zavartalanul társaloghasson a francia generalisszimussal. A császár közelebb húzta székét Pauhoz s mély vitába elegyedett vele. A Temps kiküldött tudósítója annyit megtudott, hogy Vilmos császár több bókot mondott Pau-nak és a francia hadsereg egynéhány tábornokát is emlegette, így Lacrou tá-

bornokot, akinek üdvözlét küldte. Azzal végződött a beszélgetés, hogy Vilmos császár megkérte a tábornokot, hogy hazatérve, fejezze ki nagyrabecsülését Fallières elnöknek.

— **A román királyné Brassóban.** Brassói jelentés szerint Erzsébet román királyné tegnap délután Brassóba érkezett, hogy rokonával, Beithaim herceggel, aki a budapesti gyorsvonattal Brassóba érkezett, a pályaudvaron találkozzék és hogy vele automobilon Szinajába utazzék. Mint hogy az árvíz a Drahova folyón levő vasúti hidat elvitte, a gyorsvonat nem tudta útját Románián keresztül folytatni. Ez volt az oka annak, hogy a királyné rokonával automobilon ment tovább Brassóból Szinajába.

— **Mánuel házasodik.** Mánuel, a volt portugál király tegnap Münchenbe érkezett és minthogy jelenleg Miguel braganzai herceg is ott tartózkodik, arra következtetnek, hogy az exkirály feleségül fogja venni Miguel herceg leányát.

— **A katonai ellenőrzési szemle elmarad.** A honvédelmi miniszter körrendeletet intézett valamennyi városi és vármegyei törvényhatóságokhoz, megfélelítő intézkedés és közhírtétel végett értesítve azokat, hogy a cs. és kir. közös hadsereg nem tényleges állományu legénységének ellenőrzési szemléit a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg kötött határozat folytán, nem különben a m. kir. honvédség nem tényleges állományu legénységének ellenőrzési szemléit a folyó évben nem tartják meg. A tartalékos tiszteknek és tiszt-tisztviseleknek valamint hadapródjelölteknek és hasonló állásúknak bemutatása azonban az eddigi módon a folyó évben is megtartandó.

— **Magyar matröz halála az idegenben.** Bécsi jelentés szerint a „Zrinyi“ csatahajón Pintér István harmadosztályu matrözt, amikor a kazánházban dolgozott, elkapta a felvonó. A matröz oly súlyosan sebesült meg, hogy behalt sérülésébe. Szigorú vizsgálatot indítottak annak megállapítására, hogy terhel-e valakit felelősség Pintér haláláért?

— **A spanyol zsebtolvajok.** A spanyol zsebtolvajok ügye állandóan foglalkoztatja a rendőrséget. A detektívok, amióta hurokra került a három titokzatos hidalgó, mindent elkövetnek, hogy titukat kifürkészték és bebizonyítsák, hogy valamennyien egy veszedelmes nemzetközi zsebtolvaj-szövetkezetnek a tagjai. Egész sereg detektív fáradozik azon, hogy megállapítsák, hol és merre jártak a spanyolok és esetleg előkerítsék czinkostársaságukat, mert az már kétségtelen, hogy hatan voltak a spanyolok s kettő a társaságban nő volt. A nyomozás munkája azonban rettenetesen nehezen megy, mert az ügyészség fogházába zárt spanyolok most is csak úgy hazudoznak össze-vissza mindenfelé, akárcsak a rendőrségen. Amit egyik perczben mondanak, azt a másik pillanatban letagadják, vagy másképp mondják. A detektívok azonban hamarosan megállapították, hogy valamennyien hazudoznak. Ugyanis kinyomozták, hogy a spanyolok a múlt hó 29-én érkeztek Budapestre, még pedig Ossendából, Manuel Lopez nevű társukkal együtt, aki azonban megugrott. Kétségtelenül megállapították azt is, hogy a társaságukban volt két nő is. Ma még egy fontos felfedezést tettek a detektívok. Kinyomozták, hogy a spanyolok 2-án, mikor elfogták őket, megfordultak a központi menetjegyirodában is. Dr. Pintér Ernő rendőrfogalmazó, aki a nyomozást vezeti, ma kihallgatta a menetjegyiroda egyik főtisztviselőjét, Detsényi Frigyeszt, aki elmondta, hogy másodikkal reggel az irodában megjelent egy spanyol nő és öt jegyet váltott Brüsszelbe, ugyanakkor jött be egy ur is, aki ismerősként üdvözölte a hölgyet és színtén Brüsszelbe váltott két darab jegyet. Mind a ketten ezerkoronás bankjeggyel fizettek. Elmondotta még Detsényi azt is, hogy ugyanaznap délután, tehát abban az időtájtban, amikor a három gyanús már a rendőrség foglya volt, a spanyol nő ismét megjelent a menetjegyirodában és kérte, hogy a reggel váltott öt jegyből vegyenek vissza háromat, mert társaságukból három ur nem utazhat el ez idő szerint, ami természetesen, mert akkor ezek már erősen izzadtak a főkapitányságon. A rendőrség valószínűnek veszi tehát, hogy az elfogott spanyolok czinkosai Brüsszelbe szöktek s a lopott pénz is azoknál lehet. Dr. Pintér Ernő fogalmazó táviratilag értesítette erről a körülményről a brüsszeli rendőrséget és megküldte a spanyol nő arcképét is, úgy, hogy belga földön talán el lehet csipni az egész társaságot, amely ki tudja, mióta veszélyezteteti garázdálkodásával a kontinens nagyvárosait.

— **A szabdlábra helyezett orosz kém.** Lipsei jelentés szerint Kosztevics kapitányt, akit 30.000 márka kauczió ellenében az orosz kormány közbenjárására szabadon bocsátottak, ma jelentkezett a törvényszéken.

— **Tolvaj hitoktató.** A törvény a büntettek sorában a legsúlyosabb bűnök közé sorolja a templomrablást. Még az igazi, a „hivatásos“ betörők is meggondolják magukat, mielőtt a templomrablás szörnyű bűnére határoznák el magukat. És most a legborzalmasabb véték, a templomfosztás vádjá egy papra nehezedik. Erre a vétékre adta magát Budapesten egy fiatal hitoktató, Zelky Károly. Jámor szerzetesek templomát lopta meg, ahová legszentebb kötelességét végezni járt, misézni. A Karmelita-rendnek a Huba-utca 2. szám alatt van a temploma. Ezt fosztogatta rendszeresen a fiatal pap. Augusztus első napjainak egyikén a zárdatemplom sekrestyése, Adamovics Gyula jelentette a házfőnököknek, Kaszás Rajmondnak, hogy a templom csondós perselye eltűnt. A rendfőnököt borzasztóan meglepte a hír. Tudta, hogy a templomból nem tűnhet el semmi. A perselyt ellopták. Magának a perselynek nem volt nagy az értéke és csak kevés pénz volt benne. Ezért nem is jelentette fel az esetet a rendőrségnek. Augusztus 31-én a sekrestyész az elment a házfőnökökkel, hogy egy aranyozott ezüst kelyhet ellopják. Kaszás Rajmond még most sem jelentette az esetet a rendőrségnek. Szeptember másodikán egy másik kehely eltűnéséről értesült Kaszás Rajmond. Ekkor elment a rendőrségre és megtette a feljelentést. A rendőrség nagy buzgalommal látott hozzá a nyomozáshoz. Azzal kezdte, hogy detektívket küldött a fémbevéltőkhöz és azokhoz az ékszerészekhez, akik arany- és ezüsttárgyak megvásárlásával foglalkoznak. E nyom csakhamar eredményre vezetett. A Huba-utca közelében, a Holló-utca 6. számú házban van a Scheid-féle fémbevéltő műhely. Ennek a főnöke elmondta, hogy a közelmúltban járt nála egy pap és eladott neki egy perselyt. Két másik ékszerésznél, Munk Károly-köruti műhelyében és Marosi Sámuel Váci-uti üzletében újabb nyomot találtak a detektívok. Itt kelyheket adott el egy pap. Az ékszerészek mind tudtak személyleírás adni. A három helyről kapott személyleírás egyezett. Ennek alapján a detektívok tovább nyomozták. A Karmelita zárda sekrestyése elmondta, hogy jár a templomba egy pap, akire a személyleírás ráillik. — A detektívok a rendelkezésükre álló adatok és a személyleírás alapján megállapították, hogy a tolvajlásokat Zelky Károly harminczöt éves hitoktató követte el, aki a múlt évben a márvány-utcai, majd a gömb-utcai elemi iskolában tanított. Az idén helyezték el Nógrád-Patakra segédlelkésznek, ahonnan néhány hónappal ezelőtt újból feljött a fővárosba. A Váci-ut 32. szám alatt lakott, ahol tegnap délelőtt megjelentek nála a detektívok. Röviden tudtára adták, hogy miről van szó és mivel gyanúsítják. A tisztelendő eleinte hevesen tiltakozott a vád ellen, mire a detektívok megmutatták neki a serlegeket, majd pedig szembesítették az ékszerészekkel. Ráismertek benne arra, aki a kelyheket náluk eladta. Zelky azonban állhatatosan tagadott. Végre is beismerte, hogy a kelyheket ő adta el. De nem lopott. Kapta a kelyheket Kaszás Rajmond házfőnöktől. Erre szembesítették a házfőnökkel, aki a következőket mondta:

— Csak a múlt hónapban ismerkedtem meg Zelkyvel, akit a sekrestyész mutatott be nekem. Rögön avval állt elő, hogy kétszáz koronára van szüksége, mert segíteni akar egy ezeget, beteg tanítónőn, aki operáció előtt áll. Adtam neki négyszáz koronát, de azóta sem láttam.

Zelky minden reggel a Karmelita-templomba járt misézni. Ilyenkor követte el a lopásokat. Most, hogy a lopásokat rábizonyították, egy újabb vád is felmerült ellene. Abban a házban ugyanis, amelyben lakott, rövid idő alatt tizenöt betörést követtek el. Nem lehetetlen, sőt igen alapos a betörésekben. Érdekes, hogy júliusban egy biztosító társaságot akart rászéni, melynek bejelentette, hogy betörők jártak lakásában és onnan egy négyszáz korona értékű kelyhet vittek el. A társaság, melynek nemrég biztosította lakását betörés ellen, követte tőle, hogy nevezze meg azt a céget, amelytől a kehely való. Zelky erre egy már rég megszűnt céget nevezett meg. Felkeresték azonban a cég volt üzletvezetőjét, aki kijelentette, hogy olyanforma kelyhet sohasem tartottak. A társaság erre feljelentéssel fenyegette meg Zelkyt, aki azontul már nem kívánta többé a biztosítási összeget. Két hét múlva azonban megjelent Zelky a társaságnál, felmutatott egy kelyhet és elmondotta, hogy a rendőrség kinyomozta a lakásán járt betörőt s most elhozta a kelyhet, amelyet a betörőnél megtaláltak. Ez a kehely azonban nem olyan volt, mint amilyent a társaságnak leirt. Ez egyike volt azoknak, melyet a karmeliták templomából elvitt. Zelkyt kihallgatása után elbocsátotta a rendőrség, de a vizsgálatot folytatja ellene.

— **Egy milliót jótékony célra.** Berlinben Tietz Herman áruháztulajdonos ezüstmenyegzője alkalmából egy millió márkát ajánlott föl jótékony célokra. Ebből az összegből félmillió márka az alkalmazottak nyugdíjalapjának jut.

— **Vidéki nagytűzek.** Kedden este, óriási viharban, amikor már az egész község mélyen aludt, kigyuladt Zalaszentgyörgyváron egy istálló és lajnali 5 órára füstölgő romhalmazzá vált az egész szép, virágzó község, amelynek összes lakói hajlék-talanná váltak. Hatvan lakóház, az összes mellék-épületeivel, az összes behordott terméssel és sok háziállattal együtt elpusztult. — Szombati elyri; jelentik, hogy Jánosházán kedden este, Kornfein Vince plébános szériuskertjében egy nagy szalmakazal kigyuladt és a tűz a nagy szélviharban oly gyorsan elterjedt, hogy rövid idő alatt elpusztult hat lakóház, husz pajta rengeteg takarmánnyal, sok szalma és gabonával.

— **A borodinói csata századik évfordulója.** Most száz éve, 1812. szeptember 7-én, a moszkvai kormányzóságban fekvő Borodinó község mellett „Szent mező“-n csapott össze Napoleon hadserege az orosz sereggel. Adáz elkeseredéssel tört egymásra a két hadsereg. A csatát a francziák nyerték meg. Moszkva szent mezején a franczia lett az ur. 52.000 orosz és körülbelül 28.000 franczia maradt a csatatéren. Hetekig fényes lakoma várt akkor a hollókra. Büszkén tekintett Napoleon a harcson végig. Boldog érzést öntött a szívébe az a tudat, hogy szabad lett az ut Moszkva felé. Nem sejtette akkor még, hogy milyen borzalmas lesz onnan a visszatérés... A nagy hódító dicsőséges sikereinek nem a koronáját, hanem a temetőjét találta meg Moszkvában.

— **A harmadik áldozat.** Az örkényi katasztrófa harmadik áldozatát a legszorgosabb keresés dacára sem sikerült eddig megtalálni. Az a katonai különítmény, amelyiket a szerencsétlenül járt tüzer felkutatására küldtek ki, eredménytelenül tért vissza. A tudakozódást az is nagyon megnehezítette, hogy az örkényi telefont a vihar megrongálta. Eddig semmi hír sem érkezett az eltűnt katonáról. A kutatást természetesen tovább is folytatják.

— **Román marakodás.** Augusztus 18-án megjelent lapszámunkban ezen a címen megírtuk a Szucság kolozsmegyei községben dúló viszálykodást, amely az ottani szövetkezetek vezetői és a görög-katolikus román lelkész között lábra kapott. Ma Rusu Benjámín szucsányi görögkatolikus lelkész urtól levelet kaptunk, amelyhez a lelkész ur egy cikket csatol, válaszul a 18-iki közleményünkre és amelynek lojalitásból helyt adunk ugyan, de ennek nagy terjedelme miatt csak kivonatossan: Russu alaptalannak és a valóságnak meg nem felelőknek jelenti ki a fent említett hírből foglaltakat. Elmondja, hogy a tej-, fogasztási-, gazdakör és állatbiztosítási szövetkezetek felállításában ő a legönzetlenebbül munkálkodott és hivatott együtt felkarolta a szövetkezeti életet. Nemzetiségi vetélkedésről — írja tovább — szó sem volt, csak akkor kezdődött a zavar, amikor a dolgozóknak nem is kezdett szerepelni. — Nem igaz, hogy egy kereskedő üzletét és birtokát egy új szövetkezet felállítására céljaira és a magyar szövetkezetek megbuktatására megvásárolni akarta volna. Elbeszéli, hogy a románoknak a szövetkezetekből való kilépését Szepessy Pál vasúti ellenőr okozta, aki Kabos Emma ny. tanítónővel egyetértve, a románok kikerülésével titokban gyűlést készített elő és tartott egy másik birtok megvétele tárgyába és akik az új vételből a románokat ki is záratták. Elpanaszolja, hogy a magyarok a román bivaly-tej elárúsítását meggátolni törekednek. Elmondja, hogy a szucsági ovodánál türelmetlen állapotok vannak. Kabos Emma Szepessy Pálét a kisdédőv vezetőjét akarja védeni lénykedéseivel, hogy a szucsági ovodai állapotok miatt 1911-ben a kultuszminiszterhez beküldött panaszja is eredménytelen maradt, végül hogy hiába adta elő erre vonatkozó védelmét a kir. tanfelügyelőnek is. Kivánatosnak tartaná az ovodai türelmetlen állapotoknak a megszüntetését, mert — szerinte — Kabos Emma és Szepessy Pál közötti jóbaráti viszonyból Szepessyék azt reménylik, hogy az ő igazságos felszólalásai elutasítottak. — Ime Rusu lelkész ur válaszában rövid kivonata, amelyet készséggel leközöltünk. Elhisszük, hogy Rusu lelkész ur és hivi készséggel támogatná a szövetkezeti életet és hogy ebben személyi és nem nemzeti-egedi Rusu lelkész ur, hogy a község két nemzeti-egü lakói egyetértése érdekében szíves figyelmébe ajánljuk a lelkészeket legszebben jellemző türelmeséget, amely minden és különösen nemzetiséglakta vidék magyar papjainak elengedhetetlen tulajdonsága kell, hogy legyen.

— **Villámcsapás az oltárnál.** Az olaszországi Chiolóban nagy zivatar közepette villám csapott be a katolikus templomba. A plébánost az oltárnál sújtotta le a villám és súlyosan megsebesült. Két asszony meghalt, hét ember sebei halálosak. A hivek rémülten rohantak ki a templomból.

— **A galaczi kikötő tűzveszedelem.** Galaczon a román folyamvállalatnak, a Duna mellett fekvő mintegy 100 méter hosszúságú áruaktrárában tűz támadt és olyan gyorsan elterjedt, hogy a raktár a benne felhalmozott olaj-, petroleum-, kátrány- és gyapotárakkal együtt földig leégett. A tűz ársapott a *Magyar Folyam és Tengerhajózási Részvénytársaság* raktára előtt felhalmozott árukra is és a magyar hajózási vállalatnak több, mint száz ezer korona értékű árúja elégett. A lángok elpusztították a „Stefan cel Mare” román királyi yacht értékes felszerelését is, amelyet a raktár egy külön részében őriztek.

— **A „butorgyáros.”** A rendőrség ma délután letartóztatta Berkovics Béla „butorgyáros”-t, akinek a Kender-utca 22—24. szám alatt van a „gyára”. Néhány nappal ezelőtt megjelent a főkapitányságon Egerváry Gézáé született Rémi Adél és feljelentést tett Berkovics ellen család miatt. Egerváryné még február elején átvette a Rákóczi-uton levő Fehérlő-szállót, amelyet teljesen átépített és átalakított. A butor-berendezés készítésével Berkovics Bélát, a „Hungária berendezési vállalat” tulajdonosát bizta meg. Szerződést kötöttek, amelynek értelmében most kellett volna a butorokat szállítani. Abban állapotok meg a szerződésben, hogy a butorokért a szállítás alkalmával fog Egerváryné fizetni. Berkovics májusban megjelent Egervárynéval és azt mondta, hogy sürgősen kétezer koronára van szüksége, mert különben nem tudja a vasuton megérkezett faanyagot kiváltani. A szálló tulajdonosnője, nehogy a munkában zavar álljon be és hogy a butor-berendezés a kellő időre elkészüljön, megadta a pénzt. Azontúl a vállalkozó nagyon sűrűn meglátogatta pénzürt és összesen nyolcezer koronát kapott tőle. Az idő most már rohamosan közeledett a szállítás napja felé, de Berkovics egyszerre elmaradt. Egerváryné többször írt neki, választ azonban soha se kapott. Erre nyugtalanodni kezdett. Tegnap kiment a Kender-utczában levő butorgyárba, ahol meglepetéssel látta, hogy a gyár nem egyéb egy kis műhelynél. A műhelyben volt néhány szerszám és egy-két gyalulatlan deszka. Most már nyilvánvaló lett, hogy megtakált. Elment a rendőrségre, ahol megtette a feljelentést. A főkapitányságról detektívek mentek ki Berkovicsnak Rákosszentmihályon lévő lakására, ahonnan bevitték a rendőrségre. Berkovicsról ki derült, hogy valaha jómódú ember volt, de teljesen tönkrement és nagy adósságai vannak. Kihallgatása után letartóztatták.

— **Rablótámadás a kifőzéskben.** Az Alsóerdősor-utca 34. számú házban van Grauber Márton kifőzése. Ma reggel Szaraczki Mária tizenéves cseléd egyedül tartózkodott az üzlethelyiségben, amikor berontott oda egy fiatal suhanc és élesre fent konyhakést rántott elő és rátámadt a megrémült leányra:

— Adj pénzt, mert megöllek. A leány segítségért akart kiabálni, de támadója letépte a szoknyáját róla és a rongydarabokkal betömte a leány száját, azután a konyhakéssel elemeltette Szaraczki Mária szoknyáján levő zsebet, amelyben egy korona volt és a pénzzel elmenekült. A rendőrség a vakmerő támadót nyomozza.

— **Erkölesbíró plébános.** Szabadkáról jelentik: Ez év május havában meghalt Kulán Gerber József gyáros és földbirtokos, törvényhatósági bizottsági tag. Kersch Mihály plébános megtudta az egyházi temetést azzal az indoklással, hogy Gerber állítólag szerelmi viszonyt folytatott gazdaasszonyával. Gerbert tényleg egyházi segédlet nélkül a temető árkában földelték el. Az örökösök, akiket erősen bántott a dolog, nem tudtak ebbe belenyugodni s a kulai járásbíró előtt pört indítottak az iránt, hogy Gerbert a családi sírboltba temethessék. A járásbíró e kérelemnek helyt adott és kimondta, hogy a katolikus egyházközösség tünni tartozik Gerber exhumálására és a családi sírboltban való eltemetését.

— **Éles töltés a hadgyakorlaton.** Lemberg jelentés szerint a boberkai hadgyakorlatok alatt több katona éles töltéssel jött. Egy ulánusnak a lábába furdott a golyó és lova is megsebesült. Azonnal szigorú vizsgálatot indítottak. Negyven katonát, akiknek csoportjában dörögtek el az éles lövések, Lembergbe rendelték.

— **Autotaxik sztrájkja.** Bécsből jelentik: Az autotaxi sofőrök között részleges sztrájk ütött ki.

— **Furfangos katonaszökevény.** Ravasz módot eszelt ki egy Kiss Zsigmond nevű tartalékos katona arra, hogy megszökjék a katonai szolgálat elől. Ma délután együtt mulatott a Bem-utca 20. szám alatt lévő házban Németh István 44 éves tetőfedővel, egy közös ismerősüknél. Amikor már sokat ittak, Kiss azt ajánlotta Némethnek, hogy cseréljenek ruhát. Vegye az öreg fel az ő katona ruháját, ő majd felveszi a civilt. Az öregnek, aki ittas volt tetszett a tréfa. Belement a cserébe. Átöltözték; irásaikat is kicserélték. Az öreg este lement az utcára és dülöngözve haza felé tartott. Megakarta mutatni magát a katona ruhába. A Thököly-uton, ahol már nagy tömeg kísérte a különös katonát, figyelmes lett rá a rendőr. Megkérdezte tőle, melyik századhoz tartozik. Az öreg természetesen nem tudott felelni. A rendőr erre bekísérte a főkapitányságra, ahol Németh elmondta az egész esetet. A rendőrségen mindjárt nyilvánvaló volt, hogy Kiss meg akart szökni a katonaságtól és ezért adta az öregre az ő ruháját. Megállapították, hogy Kiss a 46-ik gyalogezrednél szolgált. Áttették ügyét a katonai hatóságokhoz. Némethet, aki ártatlanul keveredett bele a dologba, szabadon engedték.

— **Ló a népgyűlésen.** Az amerikai köztársasági elnökjelölt Roosevelt tegnap St.-Tauben agítált s nagy beszédet mondott a trösztök ellen. — Ezer meg ezer hiva lelkesedve hallgatta az exelnököt, amikor váratlan esemény történt. Szabad ég alatt tartották a népgyűlést, Roosevelt egy magas szőszéken állott, amely körül alacsonyabb emelvényű röttak össze a haladó-párt vezetői számára. Egyszerre vadul száguldvá erre az emelvényre ugrott egy megbokrosodott ló s legázolt sok embert. Roosevelt folytatta beszédét, nehogy pánik támadjon s azalatt néhány bátor férfi megfékezte és elvezette a lovat. Harminchétf ember többé-kevésbé súlyosan megsebesült.

— **A dévai urasszony öngyilkossága.** A közelmúltban jelentették, hogy az arad-dévai vonalon, közvetlen Déva előtt egy dús gazdag dévai kereskedő neje, Dolics Jánosné augusztus 22-én agyonlőtte magát. Ez az öngyilkosság olyan különös körülmények közt történt, hogy bővebben is meg kell emlékezni róla. Dolicsné a dévai kórházban szenvedett ki. Már halálkórt, mikor a dévai állomásra megérkezett Budapestről, ahol rekoni látogatásban volt. Mikor az uriaszony Budapestről elutazott, olyan zilált és kétségbeesett lelkiállapotban volt, hogy hozzátartozói rossztól félve, egy a fővárosi, mint a dévai rendőrséget arról értesítették, hogy a hirtelen, bucsú nélkül elutazott Dolicsné öngyilkosságát akar elkövetni. A budapesti rendőrség már nem tudott intézkedni. Vasuti rendőrségünk nincs, hogy eljárhatott volna. A dévai vasúti állomáson két rendőr várta ugyan az öngyilkosjelöltet, de az már *haladokva érkezett meg oda.* A gyorsvonat egyik elsőosztályú fulkájában, közvetlenül a kiszállás előtt találtak a véreből fetregő urinőre. Kezében egy browning volt, mellette a vértócsában egy papírszelet, rajta kuszált írással a következő, bizonyára férjéhez intézett sorok:

— *Ha az élőknek nem bocsátottál meg, bocsás meg a halottaknak. 9 óra 45 perc. Dolics Jánosné.*

— A fiatal, szépséges szőke uriaszonygyal férje állítólag egy családi konfliktus miatt szakított s ezért ment a halálba — a rendőrség csendes tudomása mellett. A vonaton Fekete Zoltán csikkarcfalvi orvos és egy, a szomszéd fulkában utazó román bojár vette észre a megrendítő eseményt. Eleinte gyilkosságra gondoltak, míg a véres papíroszelet sorai ki nem derítették a valót. Dolicsné tragédiájához az is hozzátartozik, hogy a vasuton szinte szó se lehetett első segélynyújtásáról. A gyorsvonati mentőszekrény felszerelése ugyanis oly hiányos volt, hogy abból alig lehetett magát a sebet is bekötözni, amelyet a golyó a szív táján ütött.

— **Revolverharc a kávéházban.** Berlin mellett Charlottenburgban az Abbazia-kávéházban a múlt éjjel nagy rendezvény volt. A kávé több pénzért elbocsátott; a pénzérek társai a kávéházat csakhamar megtöltötték és a szocialista pinzérregyesület nyomtatványait terjesztették a vendégek között. A kávé ezt megtiltotta nekik, mire a pinzérök ellene fordultak, bevették az ablakokat és a tükröket és revolverrel a vendégekre löttek. A rendőrök elől a zavargó pinzérök elmenekültek.

— **A táncosnő gyűrűje.** A főkapitányságon több fővárosi dívatáru kereskedő följelentést tett Böhm Károly 35 éves ügynök ellen. Böhmöt, aki az ügynöki foglalkozás mellett díjbirkózó is, azzal vádolják, hogy becsapja a kereskedőket. Férfidívatáru cikkekben utazik és több kereskedőnél előleget vett fel, így egyiktől ezer koronát; az előlegekért ellenben nem szállított árut, hanem elikkasztotta a pénzt. A detektívek kinyomozták, hogy Böhm az Edison-szállodában lakik, elmentek a lakására s elvitték a rendőrségre. Itt kihallgatták és megmotozták. A megmotozás érdekes eredményt járt, amennyiben egy pornografikus képsorozatot találtak Böhmnél „Balkán rejtelmek” címmel. A rendőrség azt hiszi, hogy az ügynök és díjbirkózó e két foglalkozás mellett mint harmadikat a pornografikus képekkel való kereskedést is üzi. A rendőrség letartóztatta. A letartóztatás után megjelent a rendőrségen egy táncosnő, aki a Royal-Orfeumban lép fel és átnyújtott a rendőrfogalmazónak egy igen értékes, briliánsokkal ékesített gyűrűt. Mikor megkérdezték, hogy mit akar, azt felelte, hogy ezt biztosítésként akarja letétebe helyezni Böhmért, hogy bocsássák szabadon, ő biztosítja, nem fog megszökni. Mikor megkérdezték, hogy miért akarja ezt, azt felelte, hogy ő a menyasszonya Böhmnek. A rendőrség természetesen nem fogadta el a biztosítéket és Daisy Greynek — így hívják a táncosnőt — bele kell nyugodni a szalmaszádba.

— **Ellopott kolostori kincsek.** Lisszaboni jelentés szerint tegnap éjszaka ismeretlen tettesek behatoltak az arajosi kolostorba és több aranykelyhet, ékkövekkel díszített miniatűr-képet és más drágaságokat elloptak. A kár összesen egy millió frank. A tetteseket nyomozzák.

— **Püspöki hotból feszítővas.** A bécsi rendőrség egy *Tutusz* Dávid nevű örményaport tartóztatót le, aki állítólag Kurdisztánból jött Bécsbe. A pap egy árvalház számára kért adományokat, de a maga javára használta fel azokat, Bécsben már hetek óta kicsapongó életet élt és ezzel feltűnt a rendőrségnek. Mikor letartóztatták, táskájában egy *püspöki hotot* találtak, mely azonban *feszítővas* volt átalakítva.

— **Bedőlt gyárkémény.** Temesvárról jelentik: A gyárkéményekben ma délután a szövőgyár közelében egy épülőfélben lévő kétemelezes házak kéménye összedőlt és maga alá temette Mihajlovics Mária és Vörzö Laura munkásnőket, kiket halálos sérülésekkel szállítottak a kórházba.

— **Hütlén kezeléssel vádolt bankvezér.** Krizsán Mihálynak, a júliusban elhunyt józsefvárosi plébánosnak testvérei följelentést tettek a rendőrségen, hogy bátyjuk hagyatékát Fuchs Bódog bankvezér megdézsmálta. Az elhunyt plébános iratai közt találtak egy levelet, melyben a Fuchs bankvezér értesíti, hogy értékpapirjai után járó százötvennégy korona kamatot folyó számlája javára írták. Krizsán halála után testvérei kérték a bankvezéret, hogy bátyjuk értékpapirjait juttassa el hozzájuk. A bankvezér azonban kijelentette, hogy Krizsán Mihálynak niucsenek értékpapirjai. Az örökösök följelentéssel fenyegették meg Fuchs Bódogot, mire ez elküldött nekik tizenöt darab értékpapírt. Krizsán testvérei most följelentették a Fuchs bankvezéret, mert azt állítják, hogy bátyjuknak még igen sok értékpapirja van a bankházban, melyről a bankház nem akar tudni.

— **Halálozás.** Súlyos vesztés érte dr. K. Lippich Flek miniszteri tanácsost, a kultuszminisztérium művészeti osztályának vezetőjét. Felesége, Székely Margit hosszas szenvedés után ma reggel a fővárosban elhunyt. A nemeszívű, áldottlelkű asszonyt férjén kívül gyászolja leánya, Leona, dr. Huszka Jenő kultuszminiszteri titkárnak, az ismert zeneszerzőnek és operettírónak felesége, továbbá fia, K. Lippich Dénes, a tehetséges fiatal író. Temetése holnap, szombaton délután 4 órakor lesz a kerepesi temető halottasházából.

— **Aszmann Gyula** debreczeni törvényhatósági állatorvos, aki 1879. óta egyik legnépszerűbb orvosa volt a híres Hortobágy-pusztának, életének 65-ik évében hirtelen elhunyt. A népszerű hortobágyi orvost nagy részvét mellett ma délután temették el Debreczenben.

— **Domonkos Lajos,** Arad város egyik érdemes polgára, az aradi függetlenségi pártnak lelkes vezetője, a város törvényhatósági bizottságának tagja, 63 éves korában meghalt.

— **Anion Vilmos,** a „Soproni Napló” volt szerkesztője, 40 éves korában Sopronban meghalt.

— **Uherék László,** Püstyén képviselőtestületének tagja, 54 éves korában Püstyénben meghalt.

— **Temesvárról jelentik: Politzer Lajos,** a Deutsch Testvérek temesvári áruházának volt főnöke, a Kereskedelmi és Iparkamara tagja, ma 68 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délelőtt lesz.

— **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítottak a gyermektorna- és vívásra.

Yes porcellán Puder
A VILAG LEGJOBB POWDERE
ÁRA 3 ÉS 5 KORONA.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(Veszteségek.)

Alig mulik el hét, hogy egyik vagy másik művésznőnk ne veszítene el valamit... az utcán, a színpadon, az öltözőben. Nem csoda. Az örökös öltözködés, sietés, idegesség...

Csak néhány nap előtt vesztett el Kürü Klára egy értékes broche-t a kolozsvári színházban. Valaki megtalálta a zalogba csapta; de kitudódott és a művésznő visszakapta.

Szerencsés volt. Könyeit mosolygás száritotta föl. Vannak tragikus végű színpadi veszteségek, de vannak kómikusak is.

Ezek sorába tartozik *Bazilidesz* Mária esete, aki a Népoperában, az „Ezred leánya” premiéré-jén elvesztette a — krinolinját. Ő maga — jelenés végeztével — kiszaladt, de a krinolin a színpadon maradt. *Reiner* Frigyes intett és a zenekar hangulatos tirolienne-t játszott a lenge batizsból varrott, csipkés, abroncsos ruhadarabhoz. A mai testhez simuló divathoz szokott közönségnek bő alkalma volt a nagymamák egykori toilette-cikkét tanulmányozni.

Kedden a Nemzeti Színházban a „Bulcsók” előadása alatt, szintén frondeur-ösködött egy ruhadarab. *Lenkey* Hedda javában játszott, amikor partnere odasugott:

— Vigyáz! ... lecsuszott a — nadrágod!

És csakugyan: Valami fehérség mutatkozott a divatos szoknya szélén. Az első pillanat rettenetes volt. Szegény *Lenkey* Hedda majdnem elájult rémületében. De csak egy pillanatig tartott a fejesztettség. A kövekezőben a velejátások körültekintők, *Vizváry* Mariska villámgyors mozdulattal felkapta a rakoncátlan bugyogót, s kiveszette a kulisszák közé... Anélkül, hogy a pikáns rögtönzés a nézőtérre feltűnt volna.

(A név.)

Az említett keddi előadáson más malheur is történt. Ez is ártatlan természetű volt, s erről a színpadon tudtak.

Gül Gyula játszotta *Somlai* Ignácot és *Somlai* Artur játszotta *Marosán* Demetert. A darab folyamán *Somlai* bemutatja *Marosánt*. De *Gül* Gyulát hirtelen elhagyta a memóriája és a kollégáját megpillantva elkezdett dadogni:

— Ezennel bemutatom... mhm... *Somlai* Demeter barátomat.

Még csak az ajkukat se harapdálták a fegyelmet: színészek, csak befelé nevettek.

A „Gólya” nyomában.

Sokkal nehezebb helyzetük volt ma a Vig-színészeknek a „Piktörök” főpróbáján.

A holnapi újdonság aféle irányvígjáték, mint a *Lengyel* Menyhért „Hálás utókor”-a, vagy a „Halhatatlan Lump” — az *Eysler* operetteje. — Mindegyikben a körül forog a cselekvény, hogy a művész valódi értékét csak a halála után ismerik föl.

Maclair festőről azt hiszik, hogy meghalt. Felesége közben újra férjhez megy és a harmadik felvonásban már nagyon közel jár — Rómához.

Haraszthy Hermin játszotta ezt a hölgyet és természetesen az „érdekes” szituációhoz hiven „domboritott.” Amint a színpadra lépett, szereplőtársai nem fojthatták el a derültségüket. Jobbra fordultak, balra fordultak, hátra fordultak és nevettek. Perczekig nem tudták szerepüket folytatni.

Végre megemberelték magukat és tovább játszottak. Mig ahhoz a jelenéshez nem értek, amikor a „feltámadott” piktör a neki tulajdonított kepeket vizsgálja:

— Ez itt az én művem, — mondta *Góth* *Maclair* — az ott nem az enyém... ez is az én művem...

Azután a volt felesége természetén végigtekintve, tiltakozott:

— Ez? — nem tőlem való!

Ujult erővel tört ki a nevetés. Holnapig megszokják. Akkor a közönségen lesz a kacagás سرا. (Saharet.)

A Budapesti Színháznak illusztris vendége van. *Saharet*, a világhírű táncosnő csodit estről-estre óriási közönséget a városligeti művészajlékba. Az „Asszonyfaló” felvonásközeiben bódítja el a férfiakat igéző alakjával, boszorkányos szemével, utánozhatatlan tánczával.

Egy fiatal kollégám, aki ritka bátorságáról ismeretes, elmerészkedett a művésznő öltözőjébe és a következőkben számolt be vállalkozásáról:

— Mit mondjak...? *Saharet* egy csodálatos teremtes. A saját bevallása szerint már tizenhat év előtt járt Budapesten először, és amint ott ült — lengénél is lengőbb — balletruhájában előtem... össze-visza tizennyolcz esztendőnek néztem. Inkább alacsony, mint magas termetű. De milyen idomok! Haja koromfekete... hosszú, nagyon hosszú pillái is feketék. A szeme ellenben szürke. Olyan aczéliszürke. És villog. Mit mondjak, hogyan villog az a két szürke szem? Egészen belesápadtam, amint rám nézett.

— És milyen temperamentum! Milyen jókedvű ez a nő! Mindig cseveg, mindig nevet és mindig hadonázik — a lábával. Szemben ültünk. És mint ahogy az erzsébetvárosiak a két kezükkel, úgy beszélt *Saharet* a két lábával.

— Elmondta, hogy Ausztráliában született angol családból. Első impressarióját megszerette; feleségül ment hozzá; leánya született; a férjétől elvált. De a leányát ő nevelteti, egy nagyon előkelő intézetben, mint egy királykisasszonyt. Egész éven át tánczol, hogy a leányának nagy, nagyon nagy, fejedelmi hozományt gyűjtsön össze. Csak a vakációban vannak együtt. A szünidő alatt nem tánczol, csak az ő egyetlen, imádott leányának örül. Aki most tizenöt esztendő. Ő is táncosnő akar lenni, de az anyja hallani sem akar róla.

— Majd a különböző nemzetek közönségéről beszélt: Az angol publikumot utálja; pedig honfitársai. A francziák szellemesek, kedvesek. A németek intelligensek... a magyarok egyszerűen — csókolni valók. És ezzel olyan erőt vett rajta a lelkesedés, hogy mind a két lábával egy-egy felkiáltójelet rugott a levegőbe.

Fiatal barátom nagyot lélegzett, a homlokát törölgette és elhallgatott. Nem mertem tovább kérdezni.

(„Miu” utazása.)

A „nagy nők” is már berukkoltak a szünidei pihenésből, csak hogy még nem mind mutatkoztak hódoló közönségük előtt.

Itthon van *Márkus* Emilia is, de beteg fekszik hűvösölgyi kastélyában. Meghült utközben, vagy talán az izgatottság...

Hadd mondok el a kalandját.

Pulszky Romola, a nagy művésznő bájos leánykája, Párisból két hetes hófehér cziczát hozott magával. Ez a czicza — keresztnevén „Miu” — beleduruzsoltta magát az egész család szívébe. A mikor a vakáció utolsó fertályában utazni mentek, „Miu”-t is magukkal vitték, nehogy odahaza baj érje. Csinos kosárban ágyaztak neki és ugy csempészték a kupéba.

Minden jól ment Tirolban, Svájezon végig, mig Milanoba nem értek. Ott a vonat másfél órát állt s *Márkus* Emilia, férje dr. *Párdány* Oszkár, *Pulszky* Romola és a fehér *Miu* kiszálltak ebédelni.

Egyszer csak egy csunya talián, *Miu*-ra mutat és azt kérdezi:

— Che cosa?

— Macska! — feleli dr. *Párdány*, miközben milanói módra készített makarónit tömött a szájába.

— Pagare! — ordított az olasz.

Ő nem beszélt francziául, *Párdány* nem értett olaszul, de annyi mégis kiderült a hosszas párbeszédükből, hogy az olasz négyszeres díjat követelt — büntetésképen — a macskáért, s hogy *Márkus* Emilia férje nem volt hajlandó fizetni.

Végül az állomás rendőrségéhez került a társaság. Mind a két fél elmondta a panaszát. Az egyik olaszul, a másik francziául,

— Leányomé a macska, — méltatlankodott dr. *Párdány* — eddig sehol se kifogásolták, hogy magunkkal vigyük. Pedig minden kalauz látta. Egyszeri díjat készséggel fizetek, de büntetést nem.

— Ugy van, — szólt *Márkus* Emilia — férjemnek igaza van.

— Kérem a nevüket? — mondta a rendőrfelügyelő hűvösen.

— Dr. *Párdány* Oszkár.— *Márkus* Emilia.— *Pulszky* Romola.

A talián nagy szemeket meresztett:

— Hát ez micsoda? Férj, feleség és a leányuk. S mind a háromnak más a neve?

Nehéz volt ezt a bonyolodott családi állapotot tisztázni. De sikerült. És a dolognak az lett a vége, hogy az okosabb engedett: Dr. *Párdány* Oszkár lefizette a követelt 12 lirát, fentartva magának a reklamálás jogát.

Épen csak, hogy még felkapaszkodhattak az induló vonatra. Hát csoda-e, hogy *Márkus* Emmát ágyba döntötte az izgatottság?

Miu pedig olyan nyugodt, mintha nem is miatta támadt volna ez a nagy kavardás. Csak ha egy légy röpül el az orra előtt, ugrik egyet-kettőt olyan kecsesen, hogy a kis *Romola* *Nijinskynek* nevezte el, az ördögös muszka táncosról, aki a mult tavasszal a Népoperában szokdéselt.

Egy látésöves ur.

(*) **Vendégszereplés.** A budai nyári színházban ma este vendégképpen fellépett dr. *Beregi* Sándor, az aradi nemzeti színház ismert elsőrendű tagja. Bataille „A szerelem gyenmeke” című darabjának parádés, nehéz szerepét, Maurice-t játszotta el a kiváló fiatal művész meglehetősen sok drámai erővel és azzal a finom művészi érzékkel, amely különösen a nüanszokban, a legapróbb és egyuttal legemberibb részletek megjátszásában érvényesül. Az előadásnak nagy sikere volt. A közönség sokat tapsolt *Beregi* Sándornak és vele együtt a többi, ismert szereplőnek.

(*) **Főpróba a Vig-színházban.** A Vig-színházban ma délelőtt volt a „Piktörök” díszletes és jelmezes főpróbája. Rivoire és Mirande vigjátékát, amelyet *Salgó* Ernő fordított, *Szilágyi* Vilmos rendezte. A „Piktörök” bemutatóját holnap, szombaton tartják meg.

(*) **D'Albert új operája.** D'Albert Jenő ez idő szerint új operán dolgozik, amelynek szövegét *Roda* *Roda* és *Meyrink* Gusztáv írták. A mű még ebben az évben színpadra kerül Münchenben.

(*) **Klapp intendáns nyugulomba vonult.** A Majna melletti Frankfurtból jelentik, hogy *Klapp* Emil, a városi színház érdemes intendánsa nyugulomba vonult.

(*) **Magyar színész Londonban.** Plesz Józsefet, aki a budapesti akadémián, majd Bécsben végezte tanulmányait, a londoni német színház lírai tenorszerepekre szerződött.

(*) **Calderon „Állhatatos hercege” Münchenben.** Münchenből jelentik: Fuchs György müncheni író egy népjáték keretében Calderon drámáját, az „Állhatatos herceget” saját egyéni feldolgozásában új életre keltette.

(*) **Az Országos Színészegyesület igazgatótanácsa** október hó 16. és 17. napjára rendkívüli közgyűlésre hívta össze a színészegyesület tagjait. Ennek a rendkívüli közgyűlésnek egyetlen tárgya az alapszabályok módosítása.

(*) **Elutasított német színigazgató.** Siege Adolf német színigazgató, aki társulatával minden évben Trenchesentpírczen szokott játszani, az ideiglenes igazgatótanácsra fordult, hogy engedjék el neki azt a százötven koronát, amelyet a játszási engedély elnyerése ellenében minden évben be kellett fizetnie az Országos Színészegyesület nyugdíjintézetének pénztárába. A miniszter a német színigazgató kérését elutasította s erről hivatalos átiratban értesítette a Színészegyesület tanácsát. A tanács megleghangu átiratban köszönte meg a miniszter jóakarátát.

(*) **Az Országos Színészegyesületből.** Az Országos Színészegyesület tanácsa legutóbbi ülésén több gyakorlati engedély és felvételi kérvény fölött döntött. *Retteghy* Margit részére egy évi gyakorlati engedélyt adtak. *Lengyel* Józst, *Dévényi* Gézát és *Jáki* Dezsőt a színészegyesületi iskola növendékeit, továbbá *Gyöngyössi* Terézt, a Színiakadémia végzett növendékét a londoni tagok sorába vették fel. *Salgó* BÉAt és nejét, *Klenovics* Györgyöt, *Lendvai* Ignácot és *Hidvéghy* Margitot tanácsai határozattal visszavették az egyesület tagjai

közé, Kallós Bélának és nevének pedig az 1913. évi júniusi felvételi vizsgáig működési engedélyt adtak.

(*) Színházak hírei. A Népeperában szombaton kerül színre először Offenbach gyönyörű dalműve, a Hoffmann meséi. A karmester Márkus Dezső lesz. A színpadon Adler Adelinka, Pogány György, Pajor Ödön, Basilidesz Mária, Pázmán Ferencz, Bihar, Szántó, Hickish Kató tolmácsolják a dalművet, amely a tömeges jegyelvételből ítélve, ezen a színpadon is hosszú időre vonzó erő lesz. Vasárnap este Kertész Vilmos, Jávor Mária, Ábrányi Rózi, P. Andrejka Margit, Gábor Arnold, Serák Márta, Marosffy Lajos, Mátrai és Hajagos lesznek az új szereplők. Vasárnap délután az első olcsó helyáru előadásra kerül a sor: A botcsinálta doktort játszzák Pajor Ödönnel a címszerepben.

A Nemzeti Színházban folyó hó hetedikén, szombaton Stuart Mária, Schiller klasszikus tragédiája kerül színre Jászai Marival a címszerepben. A többi főszerepét S. Fáy Szeréna, Szacsay Imre, Gyenes László, Beregi Oszkár, Garamszeghy Sándor, Hajdu József, Bartos Gyula és Bónis Lajos fogják játszani. Vasárnap a Liliomfi, Szigligeti legnépszerűbb énekes vígjátéka kerül színre Dezső Józseffel a címszerepben. Hétfőn a Hamletet adják, melynek címszerepét Beregi Oszkár játszza, kedden pedig A fogadós, Goldini vígjátéka van műsoron D. Ligeti Juliskával a címszerepben.

(*) Szemere József államilag képesített okleveles zenetanár Orsz. Magy. Kir. Zeneakadémiára előkészítő tanfolyamán a beiratások az összes tanárszékeken megkezdődtek és naponta délelőtt és délután eszközöltetnek az intézet titkári hivatalában. VII. Király-utca 67.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* A magyarok eredetéről és a honfoglalásról. Vámbéry Ármin tegnap meglepő nyilatkozatban vázolta most készülő tudományos munkájának tartalmát. Ki fogom mutatni könyvemben — mondotta többek között Vámbéry — hogy a magyarok nem masiroztak be a Vereckei-szoroson, mert a magyar faj itt alakult ki s Árpád nem is volt egy külön személy; árpád — arpaud t. i. nem név, hanem csak névszó és fejedelmet jelentett. Ezekre a kijelentésekre válaszol ma Nagy Géza, a Nemzeti Múzeum igazgatójára nyilatkozatában:

Csodálkozom, hogy Vámbéry ma is, tizenkét évvel a magyar honfoglalás kútfontok megjelenése után, még mindig nem vett tudomást arról, hogy Árpád valóságos élő alak neve volt, nem pedig a fejedelmi címe volt neki az Árpád. Azon is csodálkozom, hogy mesének tartja a honfoglalást, a tényekkel szemben azt képzeli, hogy a nomád népek nem szereztek fegyverrel hazát maguknak, hanem lassan előre tolva egyik a másikat, de ezen eltolódásnak nem volt harcias jellege. Teljesen ellenkező állítanak azok a byzanci irók, akik meglehetősen közel estek a honfoglaláshoz s diplomáciai összeköttetésben voltak a magyarokkal s egy pár adatot első kézből kaptak, nem pedig bizonytalan mende-monda után irtak meg. Árpádes. Turkia nagy fejedelme négy fiut nemzett, az első volt Tarkadzus, kinek fia Teveles (Tevel), az ő fia pedig Termatus. Azt is innen tudjuk, hogy Árpád, a Szalmutzen (Álmos) fia előtt schasam választottak fejedelmet a turkok, de azóta mind a mai napig az ő nemzetségéből válik Turkia fejedelme s ezen Árpádes nemzetségéből sorrend szerint uralkodó első fejedelmek, Árkhonon kívül van még két más fejedelmük is, a gylas (gyula) és karkhas, kik bírói tisztet viselnek; a gylas és karkhas pedig nem tulajdonnév, hanem méltóság. Világos tehát, hogy Árpád nem méltóság, hanem tulajdonnév. Konstantin mondja el, hogy a honfoglalókat, kik régente Khazaria közelében, a Lebédia nevű tartományban laktak, a patzinakiták (bessenyők) üzték el. A bessenyőket is kiűzték földjükről, ők is menekültek, menekülés közben jutottak arra a földre, melyet most birnak és ott találva a turkokat (a honfoglalókat) háboruban legyőzték és kiverték onnan. Egy a honfoglalókhöz Kievnél vagyis Aetelkuzuban csatlakozó népet szintén említ a mese-mondó Anonymus; ő kunnak, a többi krónikáiról pedig hunnak nevezi. Midőn pedig a honfoglalók elmentek csatázni, az általuk előbb megvert Simeon bolgár csár megegyezett a bessenyőkkel, hogy támadják meg őket. A bessenyők Simeonnal a turkokra roptottak, családjaikat teljesen elpusztították és az ország őrizetére otthon maradt turkokat csunyául elkergették. A turkok elüzetve a bessenyőktől, elmentek, országot kerestek, hol megszállhatnának és azon földön telepedtek meg, hol most is laknak. Ezen földön van Nagy-Magyarország, melyen azelőtt Szvendopokosz (Svatopluk) uralkodott. Halála után viszály és pártvités támadt fiai között és amint polgárháborút viseltek egymás ellen, az odajövő turkok mindenestől megsemmisítették őket és meghódították országukat, hol most is laknak. Ime a hiteles adatok világánál ilyen szinben tűnnek fel Vámbéry föntebbi állításai.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Székely aviatikus lezuhanása Rákoson. A magyar repülőket csak nem hagyja el az örökös balszerencse. Alig mulik el nap a rákosi repülőtér felett, hogy le ne zuhanna egyik-másik aviatikusunk. Ma délelőtt Székely Mihály, a kitünő aviatikus rendezett próbarepülést, de alig emelkedett hat-nyolcz méter magasságra, a motornak valami defektusa támadt és Székely kénytelen volt leszállani. A leszállásnál a gép orrával a földre furódott és majdnem teljesen összetört. Székelynek semmi baja sem történt.

© A német repülőverseny. Heiligendammból jelentik, hogy a repülőgépek versenyét ma berekesztették. A zivatáros idő következtében a versenyt nem hosszabbították meg, különben is a tengerészeti vezetőség kijelentette, hogy a verseny tapasztalatai a vízi repülőszközök kérdését eléggé tisztázta. Meggyőződtek róla, hogy lehet építeni oly biplánokat, melyek vízen és szárazon egyaránt használhatók. Az egyes pilóták, illetve repülőgépgyárosok között számos díjat osztottak ki. A császár, a meklenburg-schwerini herceg és a közmunkügyi miniszter díjait nem adták ki.

© Aviatikusok halálos balesete. Londonból jelentik: A lapok jelentése szerint Stevenage közelében 80 méter magasságban egy katonai biplán lezuhant. A pilóta és utasai: Hamilton kapitány és Steward hadnagy meghaltak. — Münchenből jelentik: Az oberwiesenfeldi repülőtérre ma halálos szerencsétlenség történt. Stéger hadnagy katonai aviatikus reggel nyolczadfél órakor felszállt és gépével nagy magasságból lezuhant. A hadnagy, aki súlyos sérüléseket szenvedett, még a délelőtt folyamán meghalt.

FŐVÁROS.

(Alpolgármester-helyettesítés. Dr. Bódy Tivadar tanácsnok szabadságon van. A polgármester Rényi Dezső tanácsost bízta meg a C) csoportban, amelynek ügykörébe a II., III., XII. és XIII. ügyosztályok tartoznak, az alpolgármesteri teendők ellátásával.

(A budai új kórházigazgató hivatalfoglalása. Dr. Szemlőhegyi Irsai Artur egyetemi ny. rendkívüli tanár, akit a polgármester tegnap a duanajobbparti kórházak ideiglenes igazgatójává nevezett ki, a mi napon vette át a kórházak vezetését. Az új igazgató délelőtt dr. Magyarevits Mladen szűkefővárosi tisztii főorvos társaságában megjelent az új Szent János kórházban, ahol az összes kórházi orvosok és Pethő Miklós főfelügyelővel az élükön a kórházi tisztviselők fogadták. A kölcsönös üdvözlések és bemutatkozások után az igazgató Pethő főfelügyelő kalauzolása mellett megtekintette a kórház helyiségeit és nyomban átvette a gondjaira bízott intézetet. Irsai ezután a régi Szent János-kórházba ment át, ahol dr. Polyák Lajos főorvos üdvözöltte. Az új igazgató rendelkezéseit a régi Szent János-kórházban fogja végezni. — Dr. Gerlóczy Zsigmond egyetemi magántanár, a Szent István-kórház igazgatója nyári utazásából, melyet a németországi közkórházak tanulmányozására fordított, visszaérkezett Budapestre és átvette kórházának igazgatását.

(Elárverezik az Orczy-házat. A régi Pest egyik legnevezetesebb bérkaszánya, a Király-utca és a Károly-körút sarkán álló Orczy-ház szeptember tizedikén árverés alá kerül. Hosszu évtizedeken át ez a ház volt az, amely tulajdonosainak a legnagyobb jövedelmet biztosította. Valóság-gal legendák keringtek a ház értékéről és bérjöveldelméről, és kiszámították azt is, hogy az Orczy-ház a napnak minden órájában egy aranyat jövedelmez tulajdonosainak. Az óriási háztömb 2206 négyszögöl kiterjedésű és az árverésen 2,995.104 korona, vagyis ölenként 1358 korona lesz a kikiáltási ára. Ugy értesülünk, hogy a főváros is érdeklődik az árverés iránt, mert az Orczy-ház részben beleesik a tervezett Erzsébet-sugarú vonalába. Ez a körülmény indokolta egy évvel ezelőtt a Szűcs-féle Károly-körút 8. szám alatti ház megvételét is, melyért a főváros 1 millió 710,880 koronát fizetett.

(A háziszemét eltávolítása. Az Orbánhegyi-ut lakói azzal a kérelemmel fordultak a tanácshoz, hogy tekintettel arra, hogy ez az ut már teljesen

beépült, az ott lévő háazkból a házi szemetet rendszeresen távolítsák el. A tanács a fuvartelep előterjesztése alapján hozzájárult a folyamodók kérelméhez s elrendelte, hogy az Orbánhegyi-uton levő házakat a rendszeres szemétfuvarozási övezetbe vonják és azokból a háziszemetet naponként rendszeresen elfuvarozzák. Utasította egyúttal a tanács a fuvartelep igazgatóságát, hogy a szemét rendszeres eltávolításáról a fuvarok megfelelő beosztása útján gondoskodjék.

(Terjed a skarlát! A tisztii főorvosi hivatal sürgős felterjesztésben tesz a polgármesternek jelentést a skarlát nagy mértékű terjedéséről. A jelentés szerint az elmúlt hónapban 352-re szaporodott Budapesten a skarlát-megbetegedések száma, ami 177-tel több, mint amennyit az azelőtti statisztika föltüntetett. A ragadós betegség terjedésének a főváros véleménye szerint a szülők az okai, akik titkolják a családjukban előforduló betegséget, mert félnek a gyermekek kórházba szállításától. Így történt, hogy a VII. kerület egyik házában egyetlen beteg gyermek husz más gyermeket fertőzött meg a bajával. Magyarevits Mladen dr. tisztii főorvos elrendelte a legsürgösebb óvintézkedések megtételét. Mi pedig a szülőket figyelmeztetjük, hogy mihelyt valamelyik gyermekén bármiféle betegséget észlelnek, haladéktalanul hívjanak orvost, mert a gyors orvosi beavatkozás a legbiztosabb módja egyrészt a betegség elmergesedésének, másrészt az esetleg ragályos betegség továbbterjedésének.

(Utépitések és csatornázások. A kövezési és csatornázási bizottság Gerenday Dezső műszaki főtanácsos elnöklésével ülést tartott. A bizottság döntött ama ajánlatok ügyében, amelyek a VI. ker., Jász-utca kövezési, a VII. ker., Pillangó-utca egy szakaszának makadamszerű burkoló és járdáinak kövezőmunkáira, a Gyarmat-utca egy részének makadamszerű rendezési, az Öv-utca egy szakaszának makadamszerű rendezése, a VI. Tigris-utca és a VII., Erzsébet királyné-ut egy részének csatornázási munkáira beérkeztek. A bizottság mindenütt a legolcsóbb ajánlattevőnek javasolta a munka kiadását. A tanács a bizottság javaslatához hozzájárult.

TANÜGY.

= Igazgatói értekezlet. A budapesti tankerület középiskoláinak igazgatói dr. Erdődy Béla udvari tanácsos tankerületi főigazgató elnöklése mellett folyó hó 7-én, szombaton igazgatói konferenciát tartanak. Az értekezleten az igazgatók jelentést tesznek az egyes tanintézetekbe beiratkozott tanulók számáról és egyben megállapodnak azon intézkedésekben, amelyeket az egyes tanintézetekből helyszűke miatt kimaradt tanulók elhelyezése érdekében tenni fognak.

= Országos Széchenyi Szövetség. Az Országos Széchenyi Szövetség, mely néhány év előtt a magyar főiskolai ifjuság továbbképzése és társadalmi érvényesülése érdekében alakult, az új iskolai éven fokozott erővel folytatja működését a Rály-utca 16. szám alatt lévő helyiségében tagjai számára olvasótermet, könyvtárt és más szórakoztató helyiségeket tart fenn, ahol a tagok klubéletet élhetnek. A Szövetség szűkei választmánya az új iskolai év kezdetével meghívta a felhívást intézett a budapesti tudományegyetem és a József-műegyetem ifjuságához, hogy tömegesen lépjen be a Szövetség kötelékébe és hozzájárulásával mozgítsa elő a Szövetségnek közhasznú tevékenységét. A Széchenyi Szövetség különben az idei évben is megtartja Széchenyi-emlékünnepeit, felolvasásait, összejöveteleit, kirándulásait, amelyekben a tagok minden alkalommal résztvehetnek.

= A közlekedésügyi tanfolyam 1912-13-ik tanévét szeptember hó 8-án, vasárnap délelőtt 11 órakor az intézet I. emeleti nagytermében tartandó ünnepélyvel nyitják meg. Tárgy: Gonda Béla miniszteri tanácsos, igazgató beszámoló és megnyitó beszéde.

= Irodai tisztviselőnk kiképzése. A polgári iskolát elvégzett leányok, akik a nőtisztviselői pályára készülnek, tömegesen jelentkeznek most a Nőtisztviselői Országos Egyesületének továbbképző esti tanfolyamaira, ott akarják magukat a nőtisztviselői pályára előkészíteni. Az egyesület továbbképző esti tanfolyamaira, amelyeket könyvteléből, magyar és német gyorsírásból, gépirásból, német és angol nyelvből tart fenn, csakis a kereskedelmi iskolát már elvégzett vagy olyan nőket vesz fel, akiknek a nőtisztviselői pályán már legalább egy esztendei gyakorlatuk van. Ezek a tanfolyamok a tisztviselőnk alapos továbbképzését célozzák egy-egy tárgyból. A beiratkozások ezekre a tanfolyamokra most folynak a Nőtisztviselői Országos Egyesületében, Andrassy-ut 83.

KÖZIGAZGATÁS

A mi gyermekvédelmünk.

Budapest, szeptember 6.

NL

A tartásdíjak.

Odáig jutottunk a multkor, hogy a gondozási díjak terhének a községek között való aránytalan eloszlását fejtegettük.

Ez az aránytalanság még csak a kisebb rossz, sőt talán még rosszabb sem lehetne mondani az esetben, ha a menhelyi gyermekek nem távoleső, idegen helyekre, hanem az eltartásuk igáját vonó illetőségi községükbe adnának kizárólag gondozásba. Ez igen érthető. Mert az idegen községbe kihelyezett gyermek, főleg ha kicsiny korában került a menhely karjaiba, régi községéről éveken keresztül hirt sem hallván, lassankint minden előbbiről megfeledkezik, s tizenötödik életévének betöltése után, midőn a menhely elbocsátja kötelekéből, lehet, hogy gondozási helyén, lehet, hogy máshol, de a legkevesebb esetben telepszik meg illetőségi községében, hogy annak erette való áldozatait akár anyagilag, akár erkölcsileg hasznos polgárként meghálálja. Eme hála reményében az illetőségi község örömet viselné legtöbbször a terhet. Ez csak egy pár vonás a községeket a gyermekvédelemmel kapcsolatosan érő igazságtalanságok tárházából, hasábokon keresztül lehetne folytatni a dolgot ugyanezen a huron. De hát minek? Ugy is hiába minden sopánkodás, segítségre a közeljövőben még halvány kilátásunk sem lehet.

Ki huzza hát a hasznát a gyermekvédelemből? A gyermekek? Nem. És ezerszer nem. Egyedül az állam. Az állam, akinek a kikoplalt, agyonsanyargatott gyermekek, mint katonák; vérukkal, mint adóalanyok; nehéz aránypénzzel fizetik meg a velük szemben gyakorolt „atyai jóságot“. Mi dolga van hát itt a községnek? Semmi egyéb, mint hallgatni és annál mélyebben a zsebébe nyulni. És itten be is végezhetjük ezt a fejezetet. Az itt foglaltak kaptafájára ráhuzhatjuk hazánk bármely közbiztonsági intézményét és elsősorban a segénysegélyezést. Csakhogy itt éppen megfordítva történik a dolog, tudniillik, hogy előbb jön a vér és verejtékvétel, s csak ezután a közöltségen való koplalás. Természetesen, ez is a községek pénzén. Mert szegény ország vagyunk, s az új ágyuk nélkülözhetetlenek. És ezek az ágyuk azok, amelyek gyilkolnak már azelőtt is, hogy puskaport láttak volna.

Az élet elesettjei az áldozatok, akiket kellő eszközökkel még fel lehetne emelni. De hát minek? Hiszen a közegélyre szorult ember többnyire eleget élt már és arrayaló a Nirvána...

Hilscher Rezső.

Óbecse község földberjövendelme. Az óbecsei községi földet oly nagy áron adták ki legutóbb bérbe, hogy a községnek az idén száz ezer koronával több bevétele lesz ezen a czumen, mint amennyi az előirányzatban szerepel. Ezt a nagy hasznóbéremelkedést, mely jobb, mint kétszerese az előző években elért hasznóbéremeknek, főleg a cukorrépa-termelés fejlődése eredményezte.

A kassai közigazgatási tanfolyam. Tudvalevőleg a kassai közigazgatási tanfolyam vezetőjének Sziklay Ede főispán erre az esztendőre nem a tanfolyam régi érdemes vezetőjét: dr. Puky Endre alispánt kérte fel, hanem a vezetéssel vejt: Ferdinándy Gyula ny. főjegyzőt bizta meg, ki maga is csak nemrégiben tudta megszerezni az államtudományi doktorátust s jelenleg jogakadémiai tanár. Hosszu idő telt el, amíg az új igazgatónak nagynehezen sikerült az előadói kart összeállítani, mert a régi érdemes előadók valamennyien szolidaritást vállaltak Puky alispánnal. Tegnap végre hosszú vajudás után megnyithatta Sziklay Ede főispán a közigazgatási tanfolyamot, mely alkalommal az új előadók tisztelegtek a főispánnal. A tanfolyam megnyitása után a tanárokat a főispán megvendégelte annak öröme, hogy kinos helyzetéből kimentették az előadói

tisztség vállalásával. Ebből az alkalomból gróf Tisza István a következő táviratot intézte Sziklayhoz: Nehéz küzdelemben mindnyájunknak bizalma kísér. Kitartást és sikert kíván Tisza István.

Kolozsvár törvényhatóságának ujjaszervezése. Kolozsvárról jelentik: A belügyminiszter Kolozsvár városához intézett leiratában közli a kormányának azt a tervét, hogy a városok törvényhatósági szervezetét törvényhozási uton két éven belül ujjaszervezi. Kolozsvár város törvényhatósági bizottsága ugyanis nemrégiben elhatározta, hogy a bizottsági tagok számát 120-ról 240-re emeli s a mostani négy választókerületet tíz kerületre osztja be, minthogy a lakosság száma tíz év alatt megkétszereződött. A belügyminiszter most érkezett leirata a határozatot nem hagyja jóvá, hanem a következőket mondja: A határozatot felülvizsgálván, jóváhagyhatónak nem találta, mert az 1912. LVIII. tcz. 98. szakasza értelmében a városok szervezetéről két évi határidőn belül törvényjavaslat fog a törvényhozás elé terjesztetni, amely törvényjavaslat a törvényhatósági bizottsági tagok számáról is előreláthatólag új alapon fog rendelkezni, ezért nem volna indokolt, hogy a hátralevő rövid időre a bizottsági tagok létszámában és a választókerületek jelenlegi beosztásában ideiglenes jellegű változás történjen. A belügyminiszter leirata szerint a kérszülő törvényjavaslat a községi választások rendjén is változtatni fog.

Az aradi rendőrség bajai. Aradról jelentik: Évek óta állandó a panasz az aradi rendőrség fogyatékosága miatt. Daczára a város óriási fejlődésének, a rendőrlégények száma még mindig csak 62, ezek is rosszul fizetett és végtelenül megsanyargatott emberek, annyira, hogy még a hivatalosan megállapított 62 főnyi létszám sem szorított soha megenni, jelenleg is 18 rendőrrel van kevesebb, mint a hivatalosan kitüntetett létszám. A szolgálat már azért is igen nehéz. A legénységnek csak minden harmadik napon van tizenkét szabad órája. Aki például hétfőn reggel kezd a szolgálatban s akkor másnap kora reggel ismét fel kell vennie a szolgálatot. A szolgálati idő alatt összesen négy óra pihenője van a legénységnek. Ez az emberfeletti munka annyira kimerítette a rendőrlégénységet, hogy ma már hivatalos alakban is tudták feljebbvalóikkal, hogy ezt tovább nem tűrik. Küldöttséggel járultak Berecz Ferenc kapitányhoz s méltányos orvoslást kértek. A kapitány minden jót ígért. Egyelőre csak annyit változtatott a dolgon, hogy 48 óráig marad egyfolyában mindenki szolgálatban s azután 24 órát pihen. A rendőrök azonban ezzel a rendezéssel sincsenek nagyon megelégedve, gyökeres orvoslást akarnak, amit a rendőrség ujjaszervezésével és a fizetésrendezéssel lehet csak elérni. Emellett a rendőrlégénység létszámát legalább százra kell emelni s azután is évről-évre fokozatosan emelni. A törvényhatósági bizottság valószínűleg már a legközelebbi közgyűlésen foglalkozni fog a rendőrök kérelmével, akik ha sorukon hamarosan nem javítanak, állásukról egy szálig le akarnak mondani.

Nyiltér.

Elrovatban készültékert nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

72-54.

Budapesti Autóipari R.-T.

Bérautói

ÉJJEL - NAPPAL.

Garage. Javító műhely.

72-54.

„THE MUTUAL“

new-yorki életbiztosító társaság

3042 millió frank vagyon.

78¹/₄ milliárd frank biztosított tőke!

Legliberálisabb biztosítási feltételek! • Tiszán kölcsönös! • Részvényesek nincsenek!

Kövénnyel teljes összegben érvényesek háboru esetén, valamint szárazon és vizen való utazást alkalmával minden pótdíj utánfizetése nélkül.

Biztosítottaknak kifizetett nyeremények:

1907-ben	...	Fcs 22,391,157
1908-ban	...	43,063,502
1909-ben	...	57,472,965
1910-ben	...	63,739,739
1911-ben	...	70,631,887

Magyarországi vezérlőigazgatóság!
Budapest, VI., Andrassy-ut 20.

SPORT.

( ) **Bécsi versenyek.** A 8000 koronával dotált Wienerwaldi díj képezi a csütörtöki verseny nap főszámát. A benevezett tizenhárom versenylő közül legtöbb győzelmi eséllyel Oiseau és Éva indultak. Jelöltjeink:

- I. Springer-ist.—Julius.
- II. Pell-mell—Visz.
- III. Oiseau—Éva.
- IV. Lord—Elf.
- V. Lovacsikám—Viola.
- VI. Rosarie—Böske.
- VII. Peribée—Alca.

( ) **Alagi versenyek.** Az eddig futtatott kevés számú és általában nagyon gyenge klasszisu lovak futnak a holnapi verseny napon is és ilyképen csak az előző két verseny napon lefutott versenyekhez hasonló, éppenséggel nem érdekes és sport szempontból teljesen alárendelt jellegű mérkőzésekre van kilátás. Nem változtat e tényen az a körülmény sem, hogy holnap már urlovasok is nagyregbe szállanak. Jelöltjeink:

- I. Micsoló—Foglaló
- II. Geist-ist.—Minca
- III. Gara—Aur
- IV. Cerale—Wamba
- V. Taranio—Geist-ist.
- VI. Gyerünk csak—Mia.

( ) **A doping-ítélet következményei.** Az ismeretes doping-ítélet után egy nappal elkövetkezett az, ami ebből az ítélethől önként következik. Mint ugyanis Bécsből jelentik, az *Osztrák Jockey Club* stewardjai, vagyis versenyügyi igazgatóságának tagjai: Baltazzi Arisztid, Dreher Antal és gróf Wenckheim Dénes beadták lemondásukat. Ezt a lemondást — mint a hivatalos kommuniké mondja — már augusztus 20-án benyújtották, amikor először összeütközésbe kerültek a bécsi Jockey-Club elnökségével, az elnökség azonban akkor fölhevítte az igazgatóságot az ügyek további vezetésére. Tegnap azután az igazgatóság beadta végleges lemondását, de az új választásig még vezeti az ügyeket. Az *Osztrák Jockey-Club*nak tudvalevőleg külön elnöksége van, élén herceg Trauttmansdorff Károly elnökkel és külön van a versenyügyi igazgatósága (stewardok), amely a versenyügyeket önállóan intézi. Ennek az igazgatóságnak három egyenlő jogu tagja van, de köztudomásu tény, hogy e három közül tulajdonképen Baltazzi Arisztid, a napagedli-ménes tulajdonosa volt a főintéző. A hivatalos kommuniké azt akarja sejtetni, hogy a lemondás nem a doping-affér miatt történt, hanem az elnökség és igazgatóság egyéb differenciái miatt. Bármiként álljon is ez a dolog, kétségtelen, hogy a doping-ítéletnek is befolyása volt a lemondásra. Ez az egész doping-affér súlyosan blamáta a joggal sokat támadott Baltazzit, akit bátyja, Baltazzi Alex fogadási manőverével is kapcsolatba hoztak. Baltazzi tehát igen helyesen, lemondott s társai Dreher Jenő és gróf Wenckheim Dénes inkább csak formalitásból tartottak vele.

( ) **Herczeg Lubomirski László** istállója. Bécsből jelentik: Herczeg Lubomirski Lászlóról több lap azt írja, hogy istállóját fel fogja oszlatni. Ezt a hirt ma megczáfolják.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **Jogász-kongresszus.** Bécsből jelentik: A jogász-kongresszus ma tartotta zárülését. Az előadók ismertették a szakosztályok határozatait. A halálos ítélet eltörlésére vagy fentartására vonatkozólag a döntést a plénumnak tartották fenn. Hosszu és élénk vita után végre leszavaztak ebben a kérdésben. A halálos ítélet fentartása mellett 470, ellene 424 szavazat volt. A 24 tagú állandó bizottság megválasztása után bucsubeszédet tartottak, majd Brunner titkos tanácsos a kongresszus elnöke, bezárta a kongresszust.

§ **A kétszeres gyilkos.** Aradról jelentik: Április végén Kiss József lakatossegéd 3 revolverlövésével megölte hűtlen szeretőjét: Zöllner Verona 17 éves aradi cselédet és Tamasko József közhuszárt, aki éppen pásztorórán volt a leánynál. Kiss József lakatossegéd szándékos emberöléssel vádolva állott az esküdtszék előtt, mely két napi tárgyalás után pénteken hajnalban bűnösnek mondta ki a vádlottat. Az esküdtek első verdiktjüket már tegnap este 11 órakor meghozták, de azt a bíróság megsemmisítette, mert a verdikt szerint Kiss a leányt tudatosan, a huszárt azonban ugyanazon pillanatban öntudatlanul ölte meg. Az ellentmondó verdikt után az esküdtek ma reggel meghozták új verdiktjüket, mire a bíróság 6 évi fegyházzal sújtotta Kiss Józsefet.

§ **Sikkasztó irodatiszt.** Marosvásárhelyről jelentik: Dr. Pozsonyi Gábor, a marosvásárhelyi kir. törvényszék elnöke ma Szász Károly szászrégeni járásbírói irodatisztet hivatali sikkasztás miatt állásától felfüggesztette. Szász Károly, mialatt Vertán Sándor, a járásbíró vezetje, távol volt, beszédte a pénzbüntetéseket és saját javára fordította. A vizsgálat kiderítette, hogy Szász Károly egy hónap alatt több, mint 4000 korona büntetéspenzt sikkasztott el. Felesége, mikor a dolgról tudomást szerzett, öngyilkosságot akart elkövetni, de megakadályozták.

§ **Katzburg Gusztáv és a szülésznő.** Pár nappal ezelőtt a Szemere-utczában czirkáló rendőr észrevette, hogy egy fiatal ember egy csomagot akar az ott levő üres telken levő körakások alá elrejtetni. Üldözöbe vette a fiatal embert, aki futásban keresett menedéket. Hosszas hajszá után sikerült elfognia és előállítania a főkapitányságon. Itt kiderült, hogy Katzburg Gusztáv kereskedő az illető, aki a csomagban egy koraszülött csecsemő holttestét akarta elrejtetni. Katzburg, ugyanaz, aki fivérét Kemény Aladárt a Schwartzer-szanatóriumba juttatni segédkezett — eleinte megtagadott minden felvilágosítást, később azonban ügyvédjének biztatására bevallotta, hogy már évek óta viszonyt folytatott egy trafikos leánnyal, H. Sárrival s ennek a viszonynak a következménye volt az a koraszülött csecsemő, akinek holttestét elrejtetni akarta. A megindított nyomozás folyamán a rendőrség letartóztatta Béres Julia Nagymező-utcazi szülésznőt is, mert ez állítólag tiltott operációt végzett a leánynon. A letartóztatott szülésznő védője a letartóztatást elrendelő vizsgálóbírói végzés ellen felfolyamodással élt a törvényszék vádta nácusához és egyuttal 6000 korona óvadék letétele ellenében kérte védencének szabadlábra helyezését. A vádtanács ma tartott ülésében elrendelte Béres Julia szabadlábra helyezését 6000 korona óvadék ellenében. A vádtanács határozatához a királyi ügyészség hozzájárult.

§ **A munkavezető halála.** A Honvéd-utca 14. szám alatti építkezésnél a múlt év július 13-án Gallai István munkavezető szemrehányásokkal illette Parnecke Felix olasz származású budapesti fuvarost. A szóváltást csakhamar tetlegesség követte s dulakodás közben Parnecke kétszer hasba rugta a munkavezetőt, aki a rugások következtében szenvedett súlyos belső sérülései folytán másnap meghalt. A királyi ügyészség halált okozó súlyos testi sértés büntetése miatt emelt vádat Parnecke Felix ellen. — Ma tárgyalta ezt a bűnügyet a büntető törvényszék dr. Füzesséry bíró elnöklése alatt ítélkező tanácsa. A tárgyaláson a vádlott tagadta bűnösségét és azzal védekezett, hogy jogos védelem esete forgott fenn,

mert Gallai munkavezető volt az, aki öt rászpolyal hasba szurni akarta. Hogy a szurást kikérülje, rugott a munkavezető felé. A bíróság a vádlott fuvarost erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testisértés büntetéseért az enyhítő 92. szakasz alkalmazásával hat havi börtönrre ítélte.

§ **Akit a rendőrök üldöznek.** Fehér Kálmánnak öt év előtt már meggyült a baja a szegedi rendőrséggel. Akkor kézbesítője volt a városnak s valami ügyből kifolyólag vizsgálatot indítottak ellene. Detektívek mentek lakására, de Fehér az egyik detektívet mellbevágta. Ezért három hónapra elítélték. Büntetése kitöltése után hosszabb időre elment Szegedről, majd oda visszajött és egy este összetűzött Papp János rendőrrel, aki a Kórház- és Rigó-utca sarkán rendre intett néhány hancuzozó cselédüllyt. Fehér ekkor ittas is volt. A rendőr felszólította, hogy igazolja magát. Fehér ezt nem akarta megtenni, mire a rendőr nagy botrányok között bevverte egész a városházáig. Ott Fehér kiszabadította magát és többször mellbeütötte a rendőrt. Ezért a cselekedetéért újra a törvényszék elé került, hatóság elleni erőszakkal vádolva. A törvényszék azonban felmentette a vád alól és ítéletének indokolásában kimondta, hogy azért kellett Fehért felmenteni, mert a kihallgatott tanú vallomásaival szemben nem vette figyelembe a rendőr vallomását. A bíróság úgy találta, hogy a rendőr nem járt el kellő körültekintéssel és tapintattal, amikor Fehért ok nélkül durva módon bekísérte. Ami pedig azt illeti, hogy a vádlott a közben a rendőrt mellbevágta, a bíróság úgy találta, hogy ezt a jogtalan bekísértetés elleni jogos védelmében tette. Ezt az ítélet azért érdekes, mert a bíróság benne elismeri, hogy a rendőr jogtalan támadásával szemben az állzat jogos önvédelmet gyakorolhat és ha visszaüti a rendőrt, az nem hatóság elleni erőszak. De a szegedi ítéletábla nem osztja ugyanezt a nézetet, mert tegnap felelkezés folytán eleje került az ügy és a tábla Fehért hatóság elleni erőszak miatt nyolcz napi fegyházra ítélte. A vádlott, ki az ítélet kihirdetése után folyton azt kiabálta, hogy a szegedi rendőrök üldözési örületének áldozata, kijelentette, hogy főlebbez.

KÖZGAZDASÁG.

Köszénbányák fuziója. Tözsdei körökben már régóta kering az a hír, hogy a Salgótarjáni és a Magyar Általános Köszénbánya részvénytársaságok között érdekközösségi, illetve fuzió iránti tárgyalások vannak. Ezt pedig azzal indokolják, hogy a két társaság részvényei az utóbbi hetekben a bécsi és a budapesti értéktőzsdén állandó és fokozódó emelkedés következtében olyan óriásián emelkedtek és az osztalékhoz viszonyítva olyan magas árfolyamot értek el, hogy kamatozásuk immár alig haladja meg a három százalékot. Az érdekelt körök — természetesen — tagadják a hirt, s a részvények áremelkedését tisztára tözsdei spekulációnak tudják be.

Az ország ipartestületei október 20-án nagygyűlést tartanak Szegeden. A nagygyűlés programja a következő: Elnöki megnyitó; előterjesztés a munkabiztosítási törvény sürgős reformja érdekében; az ipartörvény megszüretése; állásfoglalás az építőipari törvényjavaslat ügyében.

Eppen jókor. Nagyon mulatnak most pénzügyi körökben egy közkezen forgó „alapítási tervzetten“ amely „Magyar állami és köztisztviselők országos építobank részvénytársaság“ czimen három millió korona alaptőkével megalakuló intézetre keres részvénytjegyző balekokat. A bank alapítói a „tájékoztató értesítést“ jónak látták nem aláírni, s csak annyi tudható meg, hogy az „előkészítő bizottság“ Budapesten, IV., Városház-utca 3—5. szám alatt, a II. emelet 4. szám alatt van. Nem érdemes sokat foglalkozni ezzel az alakulással, amely a mostani pénzügyi viszonyok között amugy sem lesz képes zöldágra vergődni, érdekes azonban, hogy az alapítók a következőképpen ajánlják a bank leendő tevékenységét. A bank 1. kizárja a helytelen

gazdálkodást az időközi kamatok megtakarításával, mert a szükséges területeket a r-t. nem veszi meg fix összegekért, hanem csak opcionálja. Már vannak is ilyen opciói. 2. A beépítendő telkeket Budapest területén választják ki, hogy — a folyó évi július hó 1-én életbeléptetett magasabb máv. személydijszabások elkerülésével — a közuti közlekedést biztosítsák a tisztviselő-telepeseknek. — 3. Előnyös és olcsóbb építkezés, mert a bank saját szakembereivel, saját regijejében építtetne. Szép program, kár, hogy nem lesz belőle semmi.

A pénzkrisis hatása. Hogy az ideai gazdasági esztendő milyen helyzetet teremtett, azt a legékebben illusztrálja az a tény, hogy az idén a csődnyitások és a végrehajtások száma hihetetlen arányokban emelkedett. Minden fejtegetésnél és minden magyarázatnál ékebben beszélnek ezek a számok, amelyek azt mutatják, hogy az adósk ellenállása egyre csökken és a hitelezők egyre nagyobb mérvben kénytelenek a bíróság oltalmát és a csőd és a végrehajtás fegyverét az adóssal szemben alkalmazni. A budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéknél például tavaly beadtak összesen 596 csődkérvényt és elrendeltek 41 csődöt. Az idén szeptember 1-ig már 905 csődkérvényt adtak be és 73 csődöt rendeltek el. Váltókeresetet beadtak tavaly az egész esztendőben 22.933-at, végrehajtást pedig 19.000 esetben rendeltek el. Az idén szeptember 1-ig a váltókeresetek száma már 21.449, az elrendelt végrehajtások száma pedig 22.218. Havonként 2200—3044 a végrehajtások száma. A rekordot július hónap tartja. Meg kell jegyezni, hogy 1911 utolsó hónapjaiban az elrendelt végrehajtások száma már nagyobb volt, mint az előző esztendő megfelelő időszakában, úgy, hogy a végrehajtások ideai növekedése a tavalyival szemben olyan abnormális, amely teljesen megfelel a mostani pénz- és hitelviszonyok rendkívüli természetének.

A Szivattyúgyár Kispesztén. A Budapesti Szivattyú- és Gépgyár r-t. Kispesztén, a Hofherr és Schranz gépgyár közelében 14.000 négyszögöl telket vásárolt. Ide fogják áthelyezni a gyárat. Az építkezést jövő év elején kezdik meg.

A Salgótarjáni új közséntelege. Magasrajtény (Hontm.) határában az ott már régebben közszen után kutató Salgótarjáni közsénbánya részvénytársaság köszönnre bukkant. Hontmegyében Koburg herceg uradalma is kutatót közszen után, de mindezeidig eredménytelenül. A Salgótarjáni által talált közszenet most fogják kalória-tartalmára vonatkozólag megvizsgálni.

A villamos tröszt jó üzlete. Megirtuk, hogy Pécs városa elhatározta, hogy a helyi villamos-telepet, illetve annak összes részvényeit 2.550.000 koronáért megvásárolja a Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára című budapesti vállalatától, azaz villamos tröszttől. A belügyminiszter — amint értesülünk — jóváhagyta a városnak ezt a különös üzletét és erről a napokban értesítette a várost azzal, hogy a szükséges fedezetéről esetleg más városi értékek felhasználásával gondoskodjék, mivel a mostani pénzpiac a hiteltransakciót kizárja. A városnak azonban egyelőre nincsen pénze s így nem lehetetlen, hogy az üzletből még sokáig nem lesz semmi. — Itt említjük meg egyuttal, hogy a tröszt Ujvidéket Péterváraddal villamos vasutttal szándékozik összekötni. Az előmunkálati engedélyt már megkapta a vállalat s az új vasúti részvénytársaság a legközelebb már megalakul. Az alapításban — mint halljuk — a tröszt-vállalaton kívül a Hitelbank, Ujvidék városa és valószínűleg a Beocsini cementgyár — a gyár vasutjainak kiinduló pontja, Pétervárad — vesznek részt.

Zenta város kölesönt keres. Zenta város pénzügyei oly rendezetlenek, hogy nagy gondot okoz a tanácsnak a tisztviselők fizetése is. A város most nagyobb kölesönt akar fölvenni és mert mostanában a bankoknak is kevés pénzüik van, a lakosságtól akarják megszerezni a kölesönt. Kihirdették, hogy a város hat percentre pénzt keres. (Ez szép tőle!) Érkezett is mintegy 150.000 korona ajánlat, de ebből is csak 100.000 koronányi ajánlat föltételei voltak elfogadhatók. Most annak hire érkezik Zentáról, hogy egy francia pénzesoport hat millió korona kölesönt ajánlott föl a városnak hat százalékos kamattal. Hát ajánlott? Szépen ajánlott!

A Concrét cementipar r-t. tranzakciója. A Concrét általános cementipar r-t. érdekeltjei elhatározták, hogy a vállalat kovaföld osztályát

Gyöngyösi Kovaföld R.-T. ezimen külön részvénytársasággá alakítják át, a VI., Szabolcs-utcai választóterület készítő gyártelepet pedig Gál Ernő eddigi vezérigazgatónak bérbe adják. A transzferáció már meg is történt.

Csödben a Rabinek-cég. A jó hírű Rabinek Bernát és testvére budapesti papírszipkagyáros cég ellen ma megnyitották a csödbt. Csödbbiztos dr. Fűredi Artúr törvényszéki jegyző, tömeggondnok dr. Vladár Tivadar, helyettes dr. Hamar Árpád. Bejelentési határnap október 5.

Szerb gabonakiviteli tilalom? A mai gabonátörszén az itteni szerb bank ügynöke hírül adta, hogy a szerb kormány minden gabonaneműre nézve kiviteli tilalmat állapított meg. E hír nagy riadalmat okozott a spekulánsok között és a hausse nyomában hozzálátott a riasztó jelentés megfelelő kiaknázásához. Az árakat az egész vonalon rohamosan felverték. Később szkeptikusabb játékosok a hír valódiságában kételkedni kezdtek, mert sem hivatalos, sem pedig magánértesülés nem érkezett a híresztelés valódiságáról, mert sem a földművelési miniszterium, sem a közös külügyminiszterium nem tudott a kiviteli tilalomról. Egyébiránt a gabonakereskedők komoly, higgadt része nem tulajdonít olyan jelentőséget a szerb kiviteli tilalomnak, mintha az az árakulása lényeges befolyást gyakorolhatna. Szerbia exportfeleslege gabonában csekély, hozzánk Magyarországra a nagy vám folytán is alig jöhet be szerb provenienciájú gabona. Az egész export, mely nem éri el az évi egy millió méterházasát, Délmetország felé gravitál. A kiviteli tilalomnak inkább politikai, mint gazdasági jelentőséget tulajdonítanak, mert lehet, hogy a többi balkán állam: Románia és Bulgária országa a szerbiai példát követni fogja. Félhivatalosan éjjel ezt közlik: A „Magy. Táv. Ir.” belgrádi értesülése szerint a mai törszén terjesztett azon híresztelés, mintha a szerb kormány zab- és takarmánykiviteli tilalmat adott volna ki, teljesen valótlan.

Tanfolyam az ipartestületi tisztviselők számára. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara ez év őszén tanfolyamot rendez olyanok számára, akik vagy már valamely hazai ipartestületnek tisztviselői, vagy erre a pályára készülnek. A tanfolyam teljesen ingyenes s arra az érdekeltek szeptember 15-ig vagy a lakóhelyük szerint illetékes ipartestületnél, vagy pedig közvetlenül a kamaránál jelentkezhetnek. A tanfolyamon résztvehetnek olyan testületi tisztviselők is, akik csak tiszteletbeli állásokat (elnök, alelnök stb.) töltenek be.

A főváros iparosai és kereskedői a vándoripari törvénytervezet mellett. Azok a támadások, amelyek a magyar vándoripari törvénytervezetet az osztrákok és a horvátok részéről érik, arra indították a Budapesti Nőiruhakészítő Ipartestületet, hogy elnökének, Holzer Sándor kereskedelmi tanácsosnak kezdeményezésére a főváros férfi- és nőiruha-, fehérnemű- és szőrmekonyfekcióval foglalkozó iparosait és kereskedőit egységes állásfoglalás céljából egy gyűlésre hívja össze. Ez a nagy értekezlet, mely szeptember 8-án, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara székházának dísztermében, az érdekelteket körök és szaktestületek bevonásával hivatva lesz egyrészt visszautasítani az osztrákok illetéktelen beavatkozását, másrészt pedig a törvényjavaslat olyan módosítását fogja követelni, amely a magyar érdekeket radikálisabban megvédi. Az ügy előadója Moór Jenő, az örszeshívó testület jegyzője lesz. A gyűlésen a nőiruhakészítő ipartestület szívesen látja azokat az érdekelteket is, akik esetleg meghívót nem kaptak.

Munkásszálló. Szegedről jelentik: A szegedi ipartestület kereskedelmi és ipari munkásokövetitő és munkásszállót létesít. E célból az összes szegedi gazdasági intézetek bevonásával ankétet fognak legközelebb tartani.

Egy takarékpénztár pénzzavara. Lugosról táviratozzák: A fizetési zavarba jutott lugosi Concordia-takarékpenztár ma rendkívüli közgyűlést tartott, amely kimondotta, hogy a krassói takarékpénztárt megbizta, hogy az összes hitelezőkkel tárgyalásokat indítson meg arról, hogy a felszámolás lehetővé tétessék. A krassói takarékpénztár a megbízást elvállalta.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetéseketelenségeket jelenti: Schwarz Lipót Sámuel Budapest, Almásy-tér 12., Szabó Emil és Társa Budapest, Radó Samu Kassa, Höckön és Hubmann Budapest, Réti Fülöp és Társa Budapest, Almási-u. 8.

A pénzügyi válság és a mezőgazdaság. A nyomasztó pénzügyi válság súlyos terheit megéri a közgazdaság minden ága. Mezőgazdaság és ipar, forgalom és kereskedelem egyaránt görnyednek a válság sulya alatt. A pénzügyi helyzet sivársága megszólaltatja most a mezőgazdasági érdekvédeleket vezetőit s közülök Seidl Ambrus, az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatója ugy nyilatkozik, hogy a mezőgazdasági hitelélet terén semmi katasztrofális jellegű eseménynek nem volt okozója. A hitelszövetkezetek ha korlátozták is a gazdák hitelét, a pénz drágulása dacára is ki tudták az igényeket elégíteni. Balogh Elemér, a Hangya igazgatója szerint a válság a legnagyobb óvatosságot is megkövetelt teszi. A gazdák szempontjából kisebb jelentőségű a válság, mert igaz ugyan, hogy egyes produktív természetű beruházásokra sem jut pénz, de amíg a válság tart, a gazdák nehezen csinálhatnak új, főként improduktív adósságokat. A földbirtok terhei alig növekednek, ami nálunk különös fontossággal bír és kiinduló pontja lehet egy üdvös konszolidáló folyamatnak. A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének egyik igazgatója is leadja véleményét, aki szerint az emissziós intézetek a helyzet sulyát ott érzik, hogy zálogleveleket ma nagyon nehéz elhelyezni. Az üzletmenet azonban ennek dacára is kielégítő.

Nem épül a zombori cukorgyár. Zombor városa az épülő zombori cukorgyár érdekeltiségének ama kérelmét, hogy a gyár üzembeállításának határideje 1913. augusztus 1-től 1914. augusztusáig meghosszabbítsák, teljesítette. A kötbér összegét azonban 50.000 K-ról 100.000 K-ra emelte fel a város.

Bajban vannak a vidéki városok. Amióta a súlyos pénzügyi válság van, a legmostohább sors a vidéki városok kölesönkérvevényeit éri. A fővárosi pénzügyi intézetek milliókat nem hitelezhetnek a vidéki fejlődő városoknak, jóllehet a városok nagy része olyan biztosítékokat ajánl fel a kölesön ellenében, amire eddig nem is gondoltak. Érdekesebben rávilágít a vidéki városok szomorú helyzetére az az alábbi indítvány, melyet most nyújtottak be Nagyvárad város törvényhatóságához. Az indítvány szövege a következő:

Irjon fel a város közgyűlése a magyar kir. kormányhoz, hogy a szorongatott vidéken segítettő, a vidék megbízható pénzügyi intézeteinek tekintélyes állami betéteket helyezzen el, haugsulyozza a közgyűlés a segítség sűrűs és elodázhatatlan szükségét s kérje a kívánság leggyorsabb teljesítését;

kérje fel Nagyvárad és Biharmegye országgyűlési képviselőit, hogy ebben az értelemben a kormánytól intervenáljanak;

keresse meg a törvényhatóságokat, hogy a kormányhoz haladéktalanul hasonló felirattal forduljanak az országgyűlési képviselőiket ugyanilyen célú közbenjárásra felhívják;

végül keresse meg a magyar városok polgármestereinek egyesületét, hogy a vidék tekintélyes közgazdasági vezetőinek bevonásával küldöttségileg kérjék fel a miniszterelnököt s a pénzügyminisztert a szorongatott városok segítségére.

Különösen érdekes az indítványban az, hogy a város arra kéri a kormányt, hogy ne csak a fővárosi, hanem a vidéki pénzügyi intézeteknél is helyezzen el állami betéteket. Végül a városok küldöttségileg akarják helyzetüket a miniszterelnök előtt föltárni.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

Százszeker koronát nyert: 13713.
Tízszeker koronát nyert: 98772.
Tízszeker koronát nyertek: 32785 43729 68062.
Ötszeker koronát nyertek: 18877 69676 102181.

Kétszeker koronát nyertek: 30207 78540 98938 101780.

Ezer koronát nyertek: 1701 6383 20136 40859.

Ötszeker koronát nyertek: 0432 6038 8723 9354
10493 14956 16426 17718 17314 17872 18807 20649
20540 21844 22335 23047 24938 25258 25561 26153
29594 30085 31068 32325 36903 38976 39202 39013
40815 41287 43350 50994 52372 53532 59416 61902
61511 67812 67341 69326 69548 73455 75483 75302
79166 82258 82847 86704 87552 90833 90169 93247
94197 94795 97170 98435 98298 99603 101374 103579
105442 107067 108763. A többi kihuzott sorsjegyek: kétszeker koronát nyertek.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE Gabonátörszde.

Budapest, szeptember 6.

A készáru-piacon ma nyugodt volt a hangulat. Bőséges kínálat mellett a malmok elég jó vételkedvet mutattak, de arra még sem voltak rávehetőek, hogy jobb árakat is fizessenek. Mivel az árubirtokosok nem voltak valami nagyon rátartóak, meglehetősen élénk forgalom fejlődött ki, aminek a folyamán elkelt mintegy 55.000 q buza változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 11,62 $\frac{1}{2}$ korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11,12 korona 76,7 kilós bosnyák buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 7 $\frac{1}{2}$ fillérral, a tengeri 5 fillérral drágább, a zab és az árpa változatlan. Forgalomba került: 900 q rozs 9,37 $\frac{1}{2}$ —9,45 koronás áron, 1300 q zab 10—10,40 koronás áron, 2400 q tengeri 9,17 $\frac{1}{2}$ —9,37 $\frac{1}{2}$ koronás áron és 1600 q árpa 9,40—9,50 koronás áron. A határidő-piac teljesen azon sürgöny hatása alatt állott, amely jelentette, hogy Szerbia gabonakiviteli tilalmat léptetett életbe. Ez a hír e pillanatig még nem erősített meg. Bár attól tartottak, hogy Szerbia gabonakiviteli tilalma a politikai helyzettel van összefüggésben és azért rendkívül nagy és lázas izgatottság mellett sürgős jellegű véleményes vásárlások kerültek előtérbe, amelyek hatása alatt az októberi buza 11,21 koronáról 11,33 koronára, az októberi rozs 9,65-ről 9,73-ig, az októberi zab 10,25-ről 10,36-ig, a májusi tengeri 7,50 koronáról 7,58-ig szűkött fel. Mindez alig néhány percz alatt történt, de alig hogy egy kissé lecsendesedtek a kedélyek, rögtön beállt a reakció és az iménti áremelkedések majdnem ugyanoly gyorsan visszarendőztek mentek, mint ahogy felszínre kerültek. A forgalom későbbi folyamán újra jobb vételkedvet mutatkozott, mire aztán ismét javultak kissé az árfolyamok. A tegnapi zárulathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza 5 fillérral, az áprilisi buza 7 fillérral, az októberi rozs 4 fillérral, az áprilisi rozs 7 fillérral, az októberi zab 6 fillérral, az áprilisi zab 9 fillérral, a májusi tengeri 6 fillérral emelkedett.

Köttelek:

Buza. Tiszavidéki: 1000 q 80 k 23,20 K, 100 q 80 k 23.— K, 16.000 q 79 k 23,20 K, 300 q 79 k 23,25 K.

Pancsovai: 1700 q 77,5 k 22,76 K, 1600 q 77,5 k 22,75 K.

Pestvidéki: 530 q 79,5 k 22,85 K, 250 q 79 k 22,95 K, 1500 q 79 k 22,89 K.

Hartai: 1130 q 78,8 k 22,90 K.

Kalocsai: 2200 q 77,6 k 22,65 K.

Bánsági: 1000 q 78 k 22,65 K, 1600 q 77 k 22,65 K, 10.000 q 76 k 22,40 K.

Bosnyák: 6000 q 76,7 k 22,24 K.

Rozs: 300 q 18,75 K, 100 q 18,90 K, 450 q 18,85 K.

Zab: 300 q 21,10 K, 100 q 20.— K, 100 q 20,50 K.

Tengeri: 100 q 18,40 K, 100 q 18,75 K, 100 q 18,35 K.

Takarmányárpa: 400 q 19.— K, 1200 q 18,80 K.

Az árak korona értéken 100 kilogrammonként értendők.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknek és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér
Nagy üveg 60 fillér

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Áru	Méret	Ára 100 kg.	Méret	Ára 100 kg.
Buza	75	21.85-22.15	79	22.45-22.85
Tiszavidéki új	76	22.05-22.35	80	22.65-22.95
"	77	22.15-22.55	81	22.65-23.05
"	78	22.15-22.55	82	22.65-23.05
Fejérmegyei új	75	21.75-22.15	79	22.15-22.65
"	76	21.75-22.15	80	22.35-22.75
"	77	21.75-22.15	81	22.45-22.85
"	78	21.95-22.35	82	22.45-22.85
Pestvidéki új	75	21.85-22.25	79	22.35-22.75
"	76	21.85-22.25	80	22.45-22.85
"	77	21.85-22.25	81	22.55-22.95
"	78	22.05-22.45	82	22.55-22.95
Bánsági új	75	21.75-22.05	79	21.75-22.05
"	76	21.75-22.05	80	21.75-22.05
"	77	21.85-22.25	81	21.85-22.25
"	78	22.05-22.35	82	22.05-22.35
Bácskai új	75	21.75-22.05	79	21.75-22.05
"	76	21.75-22.05	80	21.75-22.05
"	77	21.85-22.25	81	21.85-22.25
"	78	22.05-22.35	82	22.05-22.35
Rozs I. rendű új		18.85-19.05		18.85-19.05
Középmínőségű új		18.75-18.85		18.75-18.85
Arpa takarmány I. rendű		19.10-19.60		19.10-19.60
II.				
Zab I. rendű		20.90-21.30		20.90-21.30
II.		19.70-20.10		19.70-20.10
Tengeri belföldi új		19.05-19.10		19.05-19.10
Köles				

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1912-re.

Buza 1913 áprilisra	11.74-77-75-83-78-82-80
Buza októberre	11.24-27-21-33-28-32-30
Rozs áprilisra	9.99-97-10.10-05
Rozs októberre	9.65-67-64-73-69-70
Zab áprilisra	10.42-44-40-52-45-49-48
Zab októberre	10.26-25-36-26-29
Tengeri 1913 májusra	7.53-54-50-58-56
Tengeri szeptemberre	9.29-28-35-28

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1913. áprilisra	11.80-11.81
Buza októberre	11.30-11.31
Rozs áprilisra	10.05-10.06
Rozs októberre	9.70-9.71
Zab áprilisra	10.30-10.31
Zab októberre	10.48-10.49
Tengeri 1913. májusra	7.56-7.57
Tengeri szeptemberre	9.28-9.29

Budapesti gabonaforgalom:

1912. szept. 4-től 1912. szept. 5-ig.
Érkezett Elszállított
méter mázsa

Buza	28274	508
Rozs	1975	—
Arpa	6715	200
Zab	1272	—
Tengeri	300	6036
Liszt	155	13294
Korpa	—	2862

Értéktőzsde.

A börzén ma alig volt élet. A békehírt több oldalról kétségbe vonták és a magyar politikai helyzetet is kedvezőtlen színben látták. Ezért a spekuláció tartózkodóan viselkedett, aminek következtében a nemzetközi, mint a helyi piacon lemorzsolódott az árnívó, csak a Rima volt bécsi megbízásból keresett és újra valamivel drágult. A készáru-piacon a temesvári szesz kivételével a forgalomba került értékek ára néhány koronával javult. A járadékpiac tartott. Délben tetemesen gyöngült az irány, mert híre járt, hogy a király egészségi állapota rosszabbodott és hogy a szerb kormány kiviteli tilalmát a politikai viszonyokkal hozzák kapcsolatba.

Az előtőzsdén kötött: Osztrák hitel 645.75-645.25, Magyar hitel 847-848, Jelzálogbank 464.50-465, Rimamurányi 789.50-790.75, Államvasut 714.25-714.50, Közúti vasut 765-765.75, Magyar bank 658-658.50, Agrárbank 519.50-520, Párizsi bank 407, Szászvári 400-402, Szesz 515-521, Általános község 1095-1098, Salgószén 798-800.50, Gumi 591, Atlantica 317-318.

A déli tőzsdén kötött: Osztrák hitel 645.50-646, Magyar hitel 845.75-847.25, Magyar koronajáradék 87.25, Leszámitóbank 544.50, Jelzálogbank 463.50-464.50, Rimamurányi 785.50-790.50, Államvasut 712.50-715, Városi villamos 408, Közúti vasut 765.50-766.50, Hazai bank 298.50, Magyar bank 657-658.50, Agrárbank 519.50, Kereskedelmi bank 3975, Fővárosi takarékpénztár 2325, Szászvári 402-403, Salgószén 795

-799, Temesvári szesz 515-516, Adria 866, Atlantica 315.50-310.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, szeptember 6. A piac kedvezően itéli meg a békétárgyalások eshetőségeit és mivel a newyorki tőzsdéről szilárd árjegyzéseket jelentettek, az előtőzsde irányzata megnyitáskor szilárd volt, de csak egyes értékekben mutatkozott némi élénkség. Török sorsjegy külföldi jelentésekre javult.

Kötött: Osztrák hitel 646, Magyar hitel 846, Laenderbank 532, Uniobank 615, Államvasut 714.50, Délivasut 109.75, Alpesi 1077, Rimamurányi 789, Prágai vasut 3453, Skoda 775, Dunagőzhajózási 1385, Török sorsjegy 247.50.

A déli tőzsdén az árfolyamok nagyjában változatlanul gyöngültek.

Kötött: Osztrák hitel 645.50, Magyar hitel 847, Anglobank 335, Laenderbank 531, Bankverein 538.75, Uniobank 614, Államvasut 714.25, Délivasut 109.50, Dunagőzhajózási 1390, Alpesi 1080, Prágai vasut 3459, Rimamurányi 789.50, Dohányrészevény 242.50, Májusi járadék 87.30, Magyar koronajáradék 87.15, Márka 117.90, Skoda 775.

Bécs, szept. 6. (Magyar értékek zárlata), 4 százalékos aranyjádék 107.70 Tiszal és szegedi kölcsön sorsjegy 304.— Magyar hitelbank részvény 845.50 Magyar leszámitoló és váltó részvény 846.— Rima murányi 783.— Magyar czukoripar —. Adria hajózási részvénytársaság 567.— Magyar koronajáradék 87.10, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —. Magy. nyeresim-kölcs. sorsjegy —. Kassa-Oderbergi Vasut részv. —. Magyar jelzálogbank —. Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, szept. 6. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 százalékos papírjádék 87.30, 4 százalékos osztrák arany járadék 112.36 1860-as sorsjegy —, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol osztrák bankrészvény 334.50 Bécsi Bankverein 538.— Osztrák-magyar bank 2137. Déli vasut 108.50 Dunagőzhajózási r.-t. 1373. Dohány részv. 342.— Cs. k. arany (vert) 11.38. Német bankv. 117.92 Osztr. Lloyd 591.— 4.2 száz. ezüst jár. 87.30— 90.50 Osztr. koronajáradék 87.35, 1864-es sorsj. —. Osztrák hitelintézeti részvény 645.— Union-Bank 613.75 Osztrák Landerbank 531.40 Osztrák-magyar államvasut 711.75 Elbevolgyi vasut —, Alpesi részvény 1072.75 20 frankos 19.09, Londoni váltóár 24.12 Lipótkohó 882.— Török sorsjegy 247.25

Üzleti tudósítások.

Buzakorpa.

Finom korpa azonnali szállításra	11.50-11.70
" " 1913. szept.	11.50-11.70
" " szeptember-december	11.40-11.60
Durva korpa azonnali szállításra	11.90-12.10
" " 1913. szept.	11.80-12.—
" " szeptember-december	11.70-11.90

Zsiradékok.

Dísznözsir budapesti	174.—175.—
" vidéki	—

Szalonna.

Városi 3 drbos	154.—155.—
" 4 "	146.—147.—

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 6. (Értéktőzsde.) Időnként meglehetősen élénk forgalom mellett Phönix-részvények, melyek az üzleti év kedvező zárlata és az osztráknak 15 százalékról 18-ra való emelésére 4 százalékkal magasabban jegyezték, az érdeklődés középpontjában állottak. Gelsenkircheniek és Németluxemburgiak is jóval drágábbak voltak az összirány javulásához az olasz-török békeremények, a magasabb newyorki jegyzések és a 3 százalékos német birodalmi kölcsön jobb jegyzése is hozzájárult. Nagy vételkedv volt különösen Kanada, Hapag, Lloyd részvények iránt, valamint Schaffhäuener Bankverein iránt a kedvező félelvi mérlegre; továbbá Nationalbank és Santungvasut részvényei iránt. Az osztrák értékek közül déli vasut szilárdabb volt. Később a forgalom nyugodtabb mederbe terelődött. Zárlat szilárd. Az utőtőzsdén nyereségrealizációk nyomásztólóg hatottak a hangulatra, különösen a bányarészvényekre. A készáru-piac ipari értékei

tulnyomórészt szilárdabbak voltak. Napi pénz 3 és fél százalék, magánkamatláb 4% százalék.

Berlin, szept. 6. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjádék —, 4. százalékos osztrák aranyjádék 95.— osztr. hitelrészvény 202.50 Déli vasut 20.40 orosz bankjegyek 216.10, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Discontó Commandit 189.—, Dinamittruszt 179.—, Harpeni 188.50 Unifkált török járadék 91.—, 4.2 százalékos ezüst jár —, 4 százalékos magyar aranyjádék 90.33, Magya koronajáradék 87.20 Osztrák-magyar államvasut —. Bécsi váltóár 847.25 Olasz járadék —. Alt. villamos sági Edison 263.20 Gelsenkircheni 206.—, Laurakohó 180.80.

Frankfurt, szept. 6. Zárlat. 4.2% papírjádék —, 4 száz-os osztr. ar-jár. 95.25 Magy. ar-jár. 90.30 Osztr. hitelint. részv. 203.— Osztrák-magyar államvasut 151.50 Északnyugati vasut —, Bustieh radi vasut —, Londoni váltóár 204.22, Bécsi Bank verein 133.50 Villamos részvény —, 3 százaléko magyar aranykölcsön —, 4.2 százalékos ezüstjádék 90.60, Osztrák koronajáradék 87.20, Magyar koronajáradék 87.15 Osztrák-magyar bank 153.20 Déli vasut részvény 20.5% Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 847.25, Párizsi váltóár 808.33, Union bankrészv. —.

Hamburg, szept. 6. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüstjádék 89.90, 1860. sorsjegy 165.— Déli vasut 20.60 4 százalékos aranyjádék 94.90, Osztrák hitelrészvény 202.50, Osztrák-magyar államvasut —. Olasz járadék —, 4 százalékos Magyar aranyjádék —.

London, szept. 6. Angol consol 74 1/2.

Páris, szept. 6. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 92.40 Osztr. aranyjádék 97.— Magyar arany járadék 92.45, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 505.— 3 3/4 százalékos Olasz járadék 96.90 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 272.—, 5 százalékos marokkói járadék —, 4 százalékos 1890. román köles —, 4 százalékos amort. román jár. 93.80, 5 százalékos orosz járadék 106.85, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 101.—, 4 százalékos spanyol jár. 94.19 4 százalékos unifkált török jár. 99.30 Török sorsjegy 213.— Török dohányrészevény 365.— Osztrák földhitelintézet 1320, Osztrák Landerbank —, Magyar jelzálog bank 503.— Banque de Paris 175.4, Banque Ottomane 691.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 115.— Meridionalvasut 606.— Hartman gépgyár —, Rio Tinto 20.82, Sucerie d'Egypte 83.—, Tula 1130, Urikányi község 424.— Chartered 40.— De Beers 567.50 East Rand 76.25, Jagersfontein 178.— Trans. Land Compan 47.— Váltó Amsterdamra (rövid) 209.50, Váltó német piacokra (rövid) 123.62, Váltó Bécsre (rövid) 104.81 Váltó Belgiumra (rövid) 1/2 Olasz arany váltó (rövid) 1/4 Váltó Svájcra (rövid) 3/8 Csekk Londonra 252.95 Magánkamatláb 2 3/4

Kőbányai sertésvásár.

Szeptember 6. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 165-167 fillér. Fialat közép (páronkint 251-320 klg.-ig terjedő súlyban) 168-170 fillér. Közép (páronkint 240-280 klg.) 176-178 fillérig.

Sertéselészám: 1912. évi szeptember 4. napján volt készlet 35197 drb. — 1912. szeptember 5-én felhajtott 30 drb. — 1912. szeptember 5-én elszállított 429 drb. — 1912. szeptember 6. napjára maradt készletben 34798 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbizottság által. 1912. szeptember 6.) Előző napi eladott maradvány 295 drb sertés, 61 drb süldő, — drb malacz. Mai felhajtás (egyincyed 4-ig) 626 drb sertés, 2 drb süldő, 2 drb malacz. Összesen 921 drb sertés, 63 drb süldő, 2 drb malacz. Eladott 798 drb sertés, 61 drb süldő, 2 drb malacz. Mai maradvány 123 drb sertés, 2 drb süldő. Árjegyzés. Zsirtsertés. Oreg I. rendű 350 klg. felüli eltsúlylevonással 172 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felüli eltsúlylevonással 168-176 fillér. Fialat közép 220-300 klg.-ig eltsúlylevonással 166-180 fillér. Fialat könnyű 120 klg.-ig eltsúlylevonással 174-182 fillér. Hussertés nehéz 300 klg. felüli eltsúlyban 148 fillér. Hussertés könnyű 140-300 klg.-ig eltsúlylevonással 176-188 fillér. Süldő 50 klg.-ig belföldi eltsúlyban 116-136 fillér. A vásár irányzata élénkebb. Az árak változatlanok.

Budapesti szurómarhavásár.

Szeptember 6. Felhajtott: 1257 drb első borjú (közte 46 rugott.) Árjegyzések: Elsőrendű első borjúkért 116-134 fillérig, kivételesen 138-140 fillér, középmínőségű első borjúkért 106-112 fillérig, silány és rugott borjúkért 74-100 fillérig kilogrammonként (levonás nélkül.) Az irányzat élénk volt, az árak 6-10 fillérrel kg.-kint emelkedtek.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

Magyar Ujságkiadó Vállalat.

Igazgató: **ERDOS ARMAND.**

H e t i m ű s o r:

Szeptember hó	Nemzeti Színház	Magy. Kir. Operaház	Népepera	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Fővárosi Nyári Színház (Budai Színház)	Uránia
8. Vasárnap	Lil'omfi	—	Hoffmann mese	Piktörök	Leányvásár	Orvosok	A peleskei nő a ius	A koldusdiák	—
	Esti				Limonádé ezredes	Breda ur	Az asszony-fő	Színészvér	

BELTINY PEZSGŐ

Kivonat a hivatalos lapból.

Szeptember 6.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Berán Ágoston budapesti kir. ítélőtáblai díjnokot a budapesti kir. törvényszékhez és Iványi Ignác pétervári kir. járásbírói díjnokot a pétervári kir. járásbíróhoz irnokokká;

a pénzügyminiszter Takáts István segélydíjas pénzügyi számgyakornokot a soproni m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőszéknél, a IX. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtartó;

a kereskedelemügyi miniszter Bóka István illavaí viczinális utmestert, Privigye székelyhelyi, ideiglenes minőségű utmesterré, Bere László katonai igazolvánnyal ellátott cs. és kir. huszárutmestert ideiglenes minőségű kir. utmesterré;

a debreczeni ítélőtábla elnöke Kocsis Árpád algyógyi lakos, jogszigorlót a debreczeni ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká;

a pestvidéki törvényszék elnöke Lengyel Gábor pestvidéki törvényszéki fogházért a nagyköv. járásbíróhoz III. oszt. hivataloszállgá;

a szolnoki törvényszék elnöke Mamuzsis Sándor szolnoki törvényszéki fogházért ugyanezen törvényszékhez III. osztályu hivataloszállgá nevezte ki.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Payr Hugóné dr. Elefánt Olga osz. magyar iparművészeti muzeumi II. oszt. segédőt ez állásában megerősítette.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Lakos Sándor pétervári járásbírói díjnokot a kalocsai törvényszékhez, Szekeres Tivadar csurgói járásbírói díjnosát és Saáry Ernő szentlőrinczi járásbírói díjnosát, Liskay Sándor nagymihályi járásbírói díjnosát és Neuwirt Zsigmond monori járásbírói díjnosát kölcsönösen áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Hamburger Paulina budapesti lakos Hamorra, kiskoru Schwarz Gyula szerajevói lakos Székelyre, kiskoru Grósz Móricz toleavai lakos Barnára, kiskoru Oser János, Margit és László csongrádi lakosok Ormaira, Priser Izidor győri lakos, valamint László nevű kiskoru fia Pásztorra, kiskoru Schwarz Béla és László budapesti lakosok Mészárosra, Kugler Róbert wieni lakos Bogárra, kiskoru Waldner Ottó budapesti lakos Várra,

kiskoru Schwarz Gyula nagybecskereki lakos Székelyre, Kaizer Antal budapesti lakos a saját, valamint Mária, Miklós, László és Alajos nevű kiskoru gyermekei Császárra és Rüzler Ernő budapesti lakos családnevének Rózsára kért átváltoztatását megengedte.

Ha gyermekét

egészségben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, adjon neki dr. Hommel-éle Haematogent! Óvás! a Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell!

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Duna, Morva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Leboroz, Ung) and water level measurements (méter) for various stations like Schárding, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Pancsova, Orsova, Morvafalu, Zsolna, Trenčsén, Szt.-Gotthárd, Győr, Sárvar, Győr, Várasd, Lakány, Bács, Eszék, M.-Szerdah, Zságráb, Sziszek, Mitrovicza, Deés, Szatmár, Kraszna N.-Majtény, Latorca-Munkács, Leboroz-Homonna, Ung, Perencesny, Tisza, M.-Sziget, Tekchaza, V-Namény, Tokaj, Tiszafüred, Szolnok, Csongrád, Szeged, T-Becse, Tittel, Ondova, Hoór, Tapoly, Bártfa, Bodrog, Ladmóca, Sajó, Zsolca, H.-Némedi, Berettyó, Margitta, B.-Ujfalu, Körös, Csucsa, N.-Várad, Arad, Belényes, Tenke, Gurahonó, Borosjenő, Békés, Gyoma, Gy.-Fehérvár, Branyicska, Soborsán, Arad, K.-Kostély, Kiszető, Temesvár, Becskerek.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap az északkeleti, és keleti háttárszekeken voltak kisebb esők, ma reggelre pedig nyugatról újabb esőzés indult meg, mely a Dunántulnak nagy részére kiterjedt. Egyébként esendesebb lett az idő. A hőmérsékletben lényeges változás nem történt; a maximum 25 C. fok volt Keszthelyen, a minimum pedig 4 C. fok Tátrafüreden.

Prognózis a következő 24 órára:

Egyelőre még sok helyütt — főleg nyugaton és délen — eső várható; később az időjárásban javulás valószínű.

Sürgönyprognózis: Nyugaton, délen sok helyütt csapadék, később enyhébb.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max., min.

Main financial table: Budapesti értéktőzsde. Columns include: Mai záró ár-folyam (Pénz, Ár), Oszt. az utolsó üz. ávré, Részv. nyek száma, Befizetés részv.-kint, Mai záró ár-folyam (Pénz, Ár), Oszt. az utolsó üz. ávré, Részv. nyek száma, Befizetés részv.-kint, Mai záró ár-folyam (Pénz, Ár).

AL... Az... pompáva... jelen az... ben mell... sem látta... nav azt f... látta a k... uyait ma... gyvözete... és eltávo... törödnén... kori Loc... régi urai... lők halha... nem is t... Lock... Csatenax... nek, még... tott. A lo... legnagyobb... Mide... a végren... ez igazs... madni ez... A bé... tette a p... nya elhaj... tenay u... várták. Az o... vezet el... port zig... csatangol... esija szá... kastélyba... Azon... egyén, k... óra felé... nát, a c... leányka... vándor c...

Szeptember Velencében.

Venezia, a bűbájosan szép Venezia, a szép iránt rajongó, minden léleknek vágyva vágyott célja, most tele van idegenekkel. Az előjelek szerint azonban szeptember hónapban is, melyet itt az év legszebb hónapjának tartanak, rengeteg sok lesz az idegen. Már is egyre érkeznek a bejelentések az egyes szállókhoz Magyarországból, Franciaországból, Belgiumból és a távoli Amerikából. Különösen a **Lido** iránt mutatkozik élénk érdeklődés, a művészet, a politika, a pénzvilág és az előkelő főúri társaság részéről. Szeptemberben is folytatni fogják

a Márkus-tér és az öböl tündéri kivilágítását,

melyet a **Pro Venezia** oly nagy sikerrel rendez, amely ámulatba ejt mindenkit. — Nyitva lesz:

a nemzetközi kiállítás,

ugyszintén a Pesaro-palotában rendezett kiállítás, megnyílnak a város előkelő **színháza**, a Lidón pedig a R. Yacht-Club fog rendezni

nemzetközi regattát

és egyéb sport-ünnepeket.

ÁLARCZ ALATT

— FRANCZIA REGÉNY. —

6

Az utolsó Lockeren gróf temetése nagy pompával végbement. Egyedül Chatenay volt jelen azok közül, kik Hector utolsó perceiben mellette voltak. Az öreg Fülöpöt senki sem látta többé. A grófné kérdéseire Chatenay azt felelte, hogy miután örökre bezárulni látta a koporsót, mely ura földi maradványait magában foglalta, az öreg szolga legyőzve a fájdalomtól, elhagyta a kápolnát és eltávozott a kastélyból. Különben mit is törődne e közönséges emberrel, ki az egykori Lockeren családnál szolgált? Ő szerette régi urait, azon remény kecsgettette, hogy velök halhat meg; a régi urak meghaltak. Ezért nem is törődtek többé vele.

Lockeren Hector gróf végrendelete, ki Chatenay urat nevezte ki általános örökösének, még a gyászszertartás napján felbontott. A lockereni kastélyt, valamint a birtokok legnagyobb része Chatenayé volt.

Midőn a hivatalos személyiség felolvasta a végrendeletet, a grófné kijelentette, hogy ez igazságtalanság és hogy meg fogja támadni ezt.

A békebíró, ki azonnal oda hivatott, feltette a pecsétet a Lockeren grófné és leánya elhagyta a kastélyt, nemkülönben Chatenay ur is. A törvényszék határozatát várták.

Az országuton, mely az uradalom alatt vezet el, hol a leírt dráma történt, egy csoport cigány időzött, kik már egy hónap óta csatangoltak a vidéken. A csapat három kocsija száz méternyi távolban állomásozott a kastélyba vezető úttól.

Azon éj után való nap, midőn a négy egyén, köztük egy ismeretlen, reggeli három óra felé majdnem lopva elhagyták a kápolnát, a cigányesapatnál egy tizenkét éves leányka eltűnését vették észre, ki szintén a vándor csoporthoz tartozott. A fiatal cigány-

leányt Libussának hívták és e fiatal leány élete megmentésénél — a gyermek egy folyóba esett volt, — kapta Lockeren Hector azon betegséget, mely oly gyorsan elragadta. A cigányok, kiknek Libussa főjövendelmi forrásuk volt és kik őt úgy őrizték, mint valami reájok bizott kincsét, hiába kutatták fel az egész vidéket. Senki sem látta többé Libussát. A szép kártyavetőnő, a fehér homloku, szőke haju, kékszemű cigányleány elszökött övéitől.

Ha Hector gróf, kinek kalandját ismerték, ki többször találkozott Libussával és ki kezét nyújtá neki, hogy hallja, mi áll megírva a sors könyvében és hosszasan időzött vele, mint szkeptikushoz, vagy egyszerű hívőhöz illik, életben van, őt vádolták volna bizonynyal e szöktetéssel.

De Hector gróf a Lockerenek sirboltjában pilent! Libussa talán babonás volt, mint a kör, melyben élt, kétségkívül megtudta Hector halálát és egy ismeretlen érzés ráködtatá meg egyszerre egész valóját, de fájdalom, már minden késő volt. Erre a babonás leány bizonynyal a halál karjaiban keresett menedéket, hisz a halál egyszer már oly közel járt hozzá. E különböző sejtelmeket csak mi vetjük fel, mert a cigányleány eltűnését senkinek sem jutott eszébe kapcsolatba hozni Hector gróf halálával. Egyedül a cigányok és a vonziersi törvényszék foglalkoztak, de sikertelenül e váratlan szökéssel. Az egész vidék csak az utolsó Lockeren gróf váratlan halálára gondolt és a szegények csakhamar elfelejtették a kastélyba vezető utat, melyet évek óta oly jól ismertek. A törvény, mely épp oly körülhatárolt, mint a halál, bezárta a kastély kapuit és az egész uradalomban halotti csend uralkodott.

II.

„A fej nélküli emberhez.“

December volt. Körülbelül két óra óta finom, sűrű eső esett. A Saint Merri egyház toronyórája tizenegyet ütött. Ezen elhagyott

városnegyedben már senkivel sem lehetett találkozni, legfeljebb időről-időre egy rendőrrel, ki bő köpenybe burkolva, a fal mellett sétált és időnként egy kapu alatt megállt. Itt néhány percig időzött, részben hogy az eső ellen védve legyen, részben hogy körülnézzen. A boltok többnyire zárva voltak és csak az utcasarkokon látszott a légszeszlámpák világa. Miután folyvást esett, a rendőrök néhány percnyi időzés után nehéz léptekkel távoztak, ezután ismét mindenütt csend lön. Csak az esővíz hullását lehetett hallani, amint lecsurgott az ereszekről; az elkésették lakásaik felé irányzák lépteiket. Különben ezen elkésették is nagyon kevesen voltak, Páris e része sem aludt ugyan, de már betért a házakba.

Egy középnyagyságu férfi, prémgalléros köpenybe burkolva, felfelé ment a Saint-Martin-utczán. Ő is a házak mellett haladt. A Lombards-utca magaslatára érve, betért a Verrerie-utczába a Billettes-utczáig. A férfi itt egy percre megállt és hátranézett; vizsgálata kielégítő volt, mert rögtön megindult, felfelé ment az említett Billettes, azután a l'Homme Armé-utczákon. Végre balra fordult, betért a Platre, a Simon-le-Franc-utczába és a Beaubourg-utczába ért, szemközt a Venise-utczával. Majdnem kiindulási pontjánál volt. Az bizonyos, hogy e férfi nem akarta, hogy lássák. Ha másképp lett volna, a Saint-Martin-utczából könnyen a Venise-utczába juthat. Azonban borzasztó idő volt.

A Venise-utca a régi Páris egyik elhagyott utcája, rendkívül keskeny, csak két lámpa világítja meg, az egyik a Saint-Martin-utca felé, a másik Beaubourg-utca végén. A férfi egy pillanatig hallgatózott, ha nem hall-e valami neszt, ezután könnyű léptekkel az utca közepére ment. Az utca felébe érve, feltekintett, a 34-ik számú ház redőn át világozást látott. Közelített a házhoz.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Szombat, 1912. szeptember 7-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Stuárt Mária.
Történelmi szomorujáték 5 felvonásban. Irtá: Schiller. Fordította: Kovács Gyula és Sulkovszky J.

Személyek:
Erzsébet S. Fáy Sz.
Stuárt Mária Jászai M.
Dudley Róbert Mihályfi
Talbot György Gál
Cecil Vilmos Gyenes
Kent gróf Bónis
Davison Vilmos Garamszegi
Paulet Amias Hajdu
Mortimer Isergi
Aubespine Bartos
Bellevre gróf Horváth
Drugeon Drury Nárcisz
Melvil Horváth I.
Kenedi Anna Boér H.
Kuri Margit György I.
Bourgoyne Latabár
Királyi apód Jaraí a. n.

Kezdeté 1/8 órákor

NÉPOPERA.

Hoffmann meséi.
Fantasztikus dalmű 3 felvonásban, elő- és utójátékkal. Szövegét írta Barbier Gyula. Ford.: Váradi A., Fái J. Béla és Radó A. Zenéjét szerz.: Offenbach J.

Személyek:
Hoffmann Pogány
Gulietta Adler A.
Olympia
Antonia
Copellius Pajor
Doppertúto
Miracle
Niklós Bazilidesz
Craspel Bihar
Spalanzini Szántó
Antonia anyja Hikiész

Kezdeté 1/8 órákor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Limonádé ezredes.
Enekcsigjáték 3 felvonásban. Német eszme után írta; hazaszani Zeolt.

Személyek:
Gr Szentmarjai Rátkai
Lenke Perczai
Marietta Bery L.
Von Flaumitz Hainal
György Király
Kelemen Bárdz
Tráz Sós M.
Diga Rombai L.

Kezdeté 1/8 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A Frankfurtiak.
(Die fünf Frankfurter).
Vígjáték 3 felvonásban. Irtá: Rüssler Károly. Ford. Molnár F.

Kezdeté 1/8 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Piktorok.
Vígjáték 3 felvonásban. Irták: Rivoire és Miraudo.

Személyek:
Maclair piktor Gith
Noeml Harasrthy
Madeleine G. Kertész
Házmosternő Rónaszékyné
Fanny Csáky I.
Pradoux Tanny
Ruffat Körmeny
Chiméno Szerényi
Chapan Tapolczai
Paupion Tinanyi
Legrand D irvi

Kezdeté 1/8 órákor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (BUDAI SZÍNHÁZ)

Szinészvár.
Operette 3 felvonásban. Irták: Stein Leo és Lindau Károly. Zenéjét szerzette: Eysler Odón.

Kezdeté 1/8 órákor.

ROYAL-ORFEUM.

Ma este 8 órákor legelőrangú színházi és varieté előadás. Szenzációs szeptemberi új műsor.
Billie Reeves az amerikai Tingli-tangli világhírű első alakítója, a részegek királya csak e hó 15-éig. — Conchita Ledesma, Cilli Bauer, Redam Brothers, Smaragda, 6 1/2 Sennets, tréfás jelenet az állatkertben. A bicikliző Klein család, Lydia & Amelys, The 7 Brighton Bathing Belles, stb. A mexikói nagybácsi, operett, Solti Hermin, Szász Ilona, Virág Jenő új szülő műsorral és a többi pompás attrakció. Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál és a városi jegyárúsi helyeken. **Előadás után Royal-Cabaret.**
Vasárnap, szeptember 8-án délután 3 1/2 órákor mérsékelt helyű nagy családi előadás teljes esti műsorral.

BUDAPESTI SZÍNHÁZ

Miss Saharét felléptével.
Az asszonyfaló.
Operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Stein Leo és Lindau K. Zenéjét szerzette: Eysler Edmund Fordította: Mérey Adolf.

Személyek:
Maros Béla, ornagy Ferenczy Pataky
Mary White Szathmárvné
Raffainé Sz. Szöllösy
Tilda, leánya Fekete
Camillo Fekete
Donogán báró Szabolcs
Lovási Fenyvesy
Sizák báró Szász
Berekes Parányi

Kezdeté 1/8 órákor.

A nm. vallás és közokt. miniszter elismerő leiratával kitüntetve
Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE
áthelyezve: **Károly-körút 10. sz. alá.**
Fájós fogak meggyógyítása Szápadlás nélküli műfogak, Tartós fogtömések. Jól használható fogorok elkészítése és behelyezése.
Foghuzások (altatásban is).
Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogukat.

FOLIES CAPRICE
Téli helyisége: Révay-utca 18. szám. Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 14-22. **Előadás kezdete 1/8 órákor.**
9 1/4 órákor! Ma! 9 1/4 órákor!
„A menyasszony leánya“.
Bobozat 1 felv., irta; Satyr. Rendező: Rott Sándor. 10 órákor! 10 órákor!
MORITZ II.
Sketch, előadja: Springer Armin. 11 órákor! 11 órákor!
SEINE TANTE.
Bobozat 1 felvonásban, irta: Hirschfeld L. és a többi új szízlés számok.
Jegyek elővételnél: a Folies Caprice nappali pénztáránál d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Hirschfeld Andrassy-ut 19. Sopronyi Rákóczi-ut 1. és Az Est kiadóban. — 12 óra után az 1. sz. emeleti „Casino de Parisban a világ legelső ének- és táncszámainak fellépte.

FŐVÁROSI ORFEUM
Waldmann Imre igazg. VI. Nagymező-ú. 17. Jegylovétel 10-1 és 3-6 óráig.
Az előadás kezdete 8 órákor.

Ma és minden este Les Perezoffs
a „Café Americain“-ben.
Aallbach, Gyárfás, Keleti, Sajó, Robins, Thienel, Graham és további 12 attrakció.
Kezdeté 8 órákor.
Jegylovétel délelőtt 10-1 óráig és délután 3-6 óráig a nappali pénztárnál.

CIRKUSZ-BEKETOW
Városliget. Telefon 107-64
Minden este 8-kor nagy előadás
Riváló speciális műsor
Elsőrangú birkozó mutatványok.
Rendező: GYGANIEWICZ ZBYSKO a világhírű világcampion, aki 50 elsőrangú birkozót szerződtetett. Közöttük: LURICH, ZIPPS, SMITH, KING-BUG, MAMUTOW stb. Minden mérkőzés döntésig tart. Csütörtökön 2 előadás, délután 4 és este 8 órákor. Délután félárak. Vasárnap 2 előadás d. u. 4 és este 8 óráig. D. u. gyermeknek félárak.

ROYAL-ORFEUM:
Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.
Minden este 8 órákor

a szenzációs szeptemberi új műsor!
Billie Reeves
az amerikai Tingli-Tangli világhírű első alakítója.
A részegek királya
csak e hó 15-éig vendégszerepel. — Conchita Ledesma, Cilli Bauer, Smaragda.
6 1/2 SENNETS.
Tréfás jelenet az állatkertben.
Redam Bros. A bicikliző Klein-család. Lydia & Amelys. The 7 Brighton Bathing Belles. A mexikói nagybácsi operett. Solti Hermin, Szász Ilona, Virág Jenő új szülő műsorral és a többi pompás attrakció. Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál és a városi jegyárúsi helyeken. — **Előadás után Royal-Cabaret.**
Vasárnap, szeptember 8-án délután 3 1/2 órákor mérsékelt helyű nagy családi előadás teljes esti műsorral.

A mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozom, hogy **Képviselőházi étterem és kávéházamban** az eddigi árakat a nappali forgalomban tetemesen leszállítottam, hogy azáltal a t. közönségnek eme páratlanul álló, kellemes szórakozó helyet hozzáférhetőbb tegyem. **Minden este művészi zene Silving Berthold karmester vezetésével.**
Teljes tisztelettel
Czipóth József
tulajdonos.

Részletfizetésre is!

Amerikai redőnyös íróasztalok. — Összerakható könyvszekrények. — Angol börgarnitúrák. — Redőnyös aktaszekrények. — Teljes irodaberendezések.
UJLAKI BÉLA modern amerikai irodabutortelepe,
Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. sz.
Árjegyzék ingyen. Telefon 122-60.

STEINHARDT MULATO
Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.
Augusztus hó 17-étől naponta Kezdeté 1/9 órákor. 9 órákor!

A vörös Bernát
és 11 órákor:
Zavaros rokonság
Bobozatok. Irták: Glinger és Taussig. Ford. és átdolg. Steinhardt
Steinhardt, Knaydi, Rieza Giza új kuplékkal. Jéjéltől hajnalig a remek télikerthen cabaret és tánc és Sárközi Pista cigányzenekara.
Jegyek: délelőtt 10-1 óráig és délután 3-6-ig a mulató pénztáránál, egész nap a Hirsch-féle nagytársaságban Andrassy-ut 19. és a Hungaria fürdő pénztáránál kaphatók.

Megnyitási jelentés!
Van szerencsém a n. é. közönségnek, valamint jóbarátimnak szives tudomására hozni, hogy **Rákóczi-ut 59. szám** alatt az yonnan épült

NÉPOPERA-KÁVÉHÁZAT
a modern komfort és a technika minden előnyeivel berendezve, **megnyitottam.** A szakmában eddig kifejtett működésem garanciát nyújt arra, hogy vendégeim legfokozottabb igényeit minden tekintetben ki fogom tudni elégíteni.
Remélem és kérem, hogy ezen új vállalatom alkalmából, úgy mint eddig, most is szives pártfogásban részesíteni fognak. Kiténő tisztelettel

Kallós Márkus
a „Népopera kávéház“ tulajdonosa, a „Király“ és „Simplon“ kávéházak volt tulajdonosa.

ROYAL-ORFEUM:
Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22

Külön jelentés.
Billie Reeves
az amerikai Tingli-Tangli világhírű első alakítója.
A részegek királya,
csak szeptember 15-ig vendégszerepel a ROYAL-ORFEUMBAN.

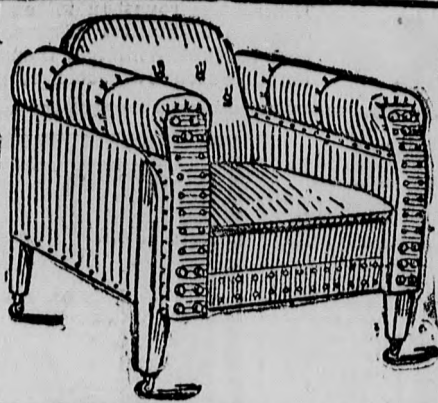
ALKALMI SZÖNYEGER BUTOROK CSILLÁROR
szalon- és börgarnitúrák, teljes lakberendezések legolcsóbban kaphatók az
Alkalmi Butoráruházban
VIII. kor., Baross-utca 9. szám, (az egész házban.)

Weinberger és Fodor
az össteres
sportcikkék áruháza.
FOOTBALL
cikkekben az ország legnagyobb raktára.
IV., Harischbazar 4.
Telefon 113-59.
Minden sportágról külön árjegyzék ingyen.

WELTMARKE
LUCIEN-FOUCAULD COGNAC
MAISON FONDÉE en 1847
Vezér-képviselet: **L. PISSK & Co. WIEN VIII., Albrechtgasse 3/a.**

Gazdag
brazillai hölgy, serfőzdetulajdonosnő, egyedül álló gyermektelen özvegy, szép és derék, gyorsan hazaságra lépno egészséges, jellemes emberrel, akár vagyontalannal is. Pides, Berlin 18.

Bőrbutoripar!
Kendi Antal,
Bpest, IV., Semmelweis-u. 7.

Bőrbutorszaküzlet, mely minőség, formai kivétl és árak tekintetében különös előnyt nyújt. Angol bőrbutorok, ebédli székek, fouteuilok, férfiszobák és irodahelyiségek butorzása!
Bőrbutor bevásárlása bizalmi dolog!

Pályázat.

A mezőturi ref. főgymnasium fenntartó testülete pályázatot hirdet helyettesitanári állásra.

Pályázhatnak református vallású, földrajz, történelem szakcsoportra képesített tanárjelöltek. Évi fizetés 1800 korona. A kellőleg felszerelt kérvények folyó évi szeptember hó 12-ig nyújtandók be a főgymnasium igazgatóságához. Az állás azonnal elfoglalandó.

Mezőtur, 1912. szeptember 1.

Borsos Károly Kónya Gábor
igazgató. ig.-tanács elnöke.

DARANYI LEGYÜZABB MODELLO

Számoló
ÉS LÁTHATÓ IRÁSU

összeadógépei

nem szorulnak reklámra.

DARANYI MIKSA
Első Magyar Számoló- és Összeadó gép
Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási
és Iparbank részvényirtárság áruosztálya
nelyén.
Budapest, VI., Váci-körút 37.
Telefon 139-54.

Opera-pensio
Bpest, VI, Andrássy-ut 21.
Gyönyörű szobák. Kétféle
konyha. Legszolidabb otthon
családok és egyesek
részére. Club és hivatalnok
ebédek mérsékelt áron.

Titkos betegségek

hugycsőfolyás, huygycsőszűkületek, altesti
sebek, bujaker (syphillis), az önfertőzés
következtében fellépő éjjeli magömlések
és idegbántalmak, elgyengült férfierő (im-
potentia), makkacs bőrbetegségek, bármely
női neml bajok, méhujak, fehérfolyás stb.
alapos, gyors és gyökeres kigyógyítására
legjobban ajánljuk bevált lelküismeretes
és nagy gyakorlaton alapuló gyógymod-
jánál fogva

Dr. GARAI,
hírneves szakorvos rendelő intézetét,
Budapest, Andrássy-ut 28. szám.
Rendelés hétköznap: 10-11 óráig és este 7-8.
Vasár- és ünneppnap délután 2-ig. Felutás nélkül
eredményes gyógyítás levélelleg is.
Kívánatra gyógyszeréről is gondoskodik.
„Ehrlich 506.” javított Joka oltságok.

Az Alföldi Gazdasági Egyesület

„Széchenyi” felső kereskedelmi iskolája
és középü osztályokkal. Beiratások szeptember 1-től 6-ig
tartatnak, V., Személynök-utca 7., I. em. f.
Az intézetnek elsőrendű tanári kara van. Elhelyező
irodája révén gondoskodik az intézet növendékeinek el-
helyezéséről. Az iskolával kapcsolatban internátus is van.
Telefon 152-64. Telefon 152-64.

Steiner József és Fia
BUDAPEST.

Gyár, főüzlet és iroda: IX., Várház-
körút 9. szám. Telefon 65-32.
Fióküzletek: VI., Király-utca 70 (tele-
fon 15-03), IV., Kecskeméti-utca 14 és
Régi posta-utca 13. II. ker., Fehér-
vári-ut 11-13. IX., Lónyay-utca 41. szám.
Gőzüzemre berendezett finom sültöde, cuk-
rászda és piskótagyár. Alapított 1872. évben.
Naponta friss sütemény. — Különlegességek
készszerűen.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegye-
ket s azokra magasabb költséget nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben)

ÉLŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN
VI., Teréz-körút 5. sz. I. em.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

E hirdetés rovathban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovathban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

Nappali kereskedelmi szakfolyam (Engedélyezett a 40988 -1910. sz. min. szervezett alapján.)

Szabadalmakat földi értékesítésre elad Révai és Társa szalmi és értékesítési szállya Budapest, József-körút 21.

Saszellaszőő mézédés, mázsánként 54.- K, postakosaránként 3.50, öszibarack, táblakörte, magválószilva, csomegealma vegyesen 3.60.

Még nem létezett rendkívül kedvező fizetési feltételekkel szállítunk háló-, ebédő-, uriszobák és szalonbutorokat, szaloda-, kávéházberendezéseket, rézbutorokat, csillárokat, zongorákat helyben és vidékre.

Csimegeszőő, muskotály, saszelela mázsánként 50 kor., postakosaránként 3.50, táblakörte, öszibarack, magváló szilva, csomegealma vegyesen 3.50, ananász-dinnye, ugorika, paprika 1.60. Szabó Csongrádról.

Ajtók, Ablakok vasredőnyök, használták és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80. Alapított 1886-ban

Gyorsírás és gyorsgépírás. A Gyorsíró Gyorsíró Társaság szakfolyamát lényegesen megnagyobbított modern hygienikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatják.

Zálogcédulát, brillantot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiéget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

Diszkerkedvelők kérjenek árjegyzéket az első magyar diszfenyő faskolától. Tulajdonosa: Copony Ede Körmenten. 120 fajta tüvelvélifák, lombfák, sorfák, díszeserjék kaphatók.

Soványtság Az egyedüli eredménytől kísért háziszor a dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek - Hölgyek romek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszor. Kiténtve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 fnt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., Isván-ut 11. II/A. Telefon 156-80.

Hungária beszélő - gépek tölcsernéküliek is kizárolag eredeti olcsórangu gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérjen árjegyzéket.

Kitűnő fegyverek öröknek. önvédelemre, vadászatra és szobadisznek. Wernld gyulogsági fegyver 5 kor., szurony hüvelylyel 1 K. Wernld lovassági karabély 16 korona, Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szuronyal 25 K. fegyverszija 1 korona, éles tölény darabja 10 fill., vaktöltény 2 fillér. Katonai puskaműves által kipróbált jó fegyverek. Tiller Mór és Társa udv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver-árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Virius telepen Balatonpart legszebb pontján (fürdőtelep, vasut és hajóállomás), sanatorium szállodák és villatellkeknek alkalmas erdei terület 2 koronáért eladó. Virius. Szeged, Zala megye.

Csillárok rézből és galvanizált, gáz- és villanyhasználatra a legújabb eljárás szerint gyártva, legújantósbab áron szállít Schulz-csillárgyár Rózsa-utca 109. Podmaniczky-utca mellett. Telefon 108-07.

Nyugalmozott uri családoknak alkalmas villák esetleg szőlővel, Balatonparton eladók. Virius, Szeged, Zalam.

OLÁH GÁBOR: KORUNK HOSE Verses regény. Ára 3 korona. Kiadja a FRANKLIN-TÁRSULAT. Kapható: Lampel R. könyvkereskedésben (Wodianer F. és Fiai r.-t.) Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Parlamentü gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépiírás különféle gépeken és magyar-német fogalmazásoktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiai rendes tanárok által oktattott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a Gabelsberger Szakiskola (kizárólag Hegedűs Sándor-utca 7, előbb a szomkőzi Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtevésztés céljából utánozzák. Telefon 64-68.

FATIME és SEMIRAMIS övszer-különlegességek a világ legkiválóbb minőségű Válogatott la paraggi gyártmányok. Elegáncsónságnak tartállyal vagy anélkül. Fatime és Semiramis feltűnően biztonságot nyújtanak! Elszakíthatatlanok! Több évi rakározó képesség! Ár tucatként 6.-, 8.-, 12 kor. 20 koronát kitévő vásárlásnál 20%-os rabatt. Szelküldés szonall, titoktartás mellett. KELETI J., Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított brillánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Német szóra elfogad szopességi uri család elemibe járó gyereket. Gondos ellátás és nevelés. A német szó el-sajátítása biztos. Egész-séges, szép vidék. Cim a kiadóhivatalban megtudható. 6196

Soha nem létezett rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre tejszakkerendezéseket, valamint egyes butorabokat részletfizetésre. Modern lakberendezési vállalat: Budapest, IV. ker., Gerlóczy-utca 7. sz. Díszes butoralbum 1 kor.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR legújabb kötete: A németek egyik legérdekesebb és legkülönösebb tehetségű írójának képrészletesen azim-pompás, érdekteljes és megható regénye: VOSS RICHÁRD: A költő és az asszony (A Falconieri villa) 384 old. ... Ára 190

Eddig megjelentek: KÓBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.) BIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (448 old.) BALZAC: A számárbőr. Regény (387 old.) Fordította Harsányi K. ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A. DICHENS: Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.) ANATOLE FRANCE: A Pinquinek szüete. Regény. Ford. Bélieny Gy. (320 o.) CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal.) BÖLSCHKE: Szerellem az élek világában. (1152 oldal). Két kötet. TOLSTOJ: Hadzi-Murat. Regény. Az ördög. Elbeszélés. (374 old.) Minden kötet ára ... 190

Acetylen-kézilámpa A legnagyobb sötét-ségben is 250-300 lépésnyi területet nappali fényben bevilágító acetylen-lámpa. Nélkülözhetetlen minden vidéki házbán. - Gyári ára 100 mm.-es reflektorral K 4.- 110 mm.-es reflektorral K 6.- 118 mm.-es reflektorral masszív kiállításban K 8.- 1 kg. Calc. Carbíd 70 orai égésre ... K -50

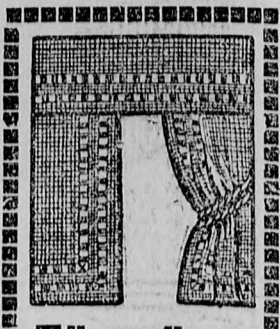
LÁNG JAKAB és FIA Bpest, VIII., József-körút 41. Árjegyzék ingyen.

Heretefjítőgépek minden nagyságban, legteljesebb szavatossággal azonnali szállításra legelőnyösebb árakban megvételre ajánltnak. Szücs Ödön Budapest, Nagymező-utca 66. sz. cég által.

A magyar memóri-irodalom ércakessége! ZICHY GÉZA GRÓF EMLÉKEIM Első kötet Ára 6 korona Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Peltalálóknak díjtalanul küld szabadalmi tanácsadó találmányokat minden államban értékesít Révai és Társa szabadalmi és értékesítési oszállya Budapest József-körút 21.

MAKAY BÉLA új könyve: A LÁP VIRÁGA és egyéb írások Ebben az új könyvében is megmarad a természet bábajos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászkepeket ad, hanem történeteket is kerélt ki. Ára 4 korona. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Függöny Kongressz-szövetek 85 és 110 cm. széles méterje 75 fill.-től feljebb. Kérjen mintákat. Bérczi D. Sándor kezimunka nagyiparos Budapest, VI., Dessozffy-u. 5.

Könyvtár, araszégeknek, mükedvelőknek, magánzóknak több száz kötetből álló kézi könyvtár, tudományos és szépirodalmi művek, köztük értékes kiadások és hungarikák, kisebb részletekben is eladó. Szives megkeresések a kiadóhivatal utján Könyvtár jelíggel kértnek.

ADORJÁN ANDOR könyve: SORSOK ÉS PÁLYÁK Irodalmi arcképek Ára 3 kor. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszálon Budapest, Ferenciek-tere 3. telemlcet. Vétel és eladása használt és új polgári, urasági lakberendezéseknél, maharóni és palissander butorok, uri szobák, angol búgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. Telefon 82-13. 23592

Készpénzért vagy hitelképes egyéneknek kedvező feltételek mellett szállítok teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosíthatom, hogy ilyen sehol nem kap modern háló-, ebédő, uri és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg zeufolt raktárakat, itt jutányosan vehet leggyorsabbútól a legdizsabb kivittelig minden fajta BUTORT Nagy Imre lakberendezési vállalkozó BUDAPEST, Váci-körút 9. szám (Bojárt Szerecsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.